

ARCHIWUM NARODOWE W KRAKOWIE

Kamila Follprecht

Obywatele
Królewskiego Wolnego Miasta Podgórze
1784–1915

w myśl uchwały z dnia 16 Stycznia 1879 r. publicznych położonych dla dobra tutejszej gminy

nadaje niniejszemu z mocy §§. 8 i 40 ustawy gminnej

OBYWATELSTWO HONOROWE

MIASTA PODGÓRZA.

KRAKÓW 2015



Tencynand de Skalski
Rada

J. Kozłowski
Rada

Stanisław...
Rada

Jan...
Rada

Justus...
Rada

Władysław...
Rada

Wiceburmistrz...
Rada

Jan...
Rada

M. D....
Rada

Józef...
Rada

Anton...
Rada

Jan...
Rada

OBYWATELE
KRÓLEWSKIEGO WOLNEGO MIASTA
PODGÓRZA
1784–1915

ARCHIWUM NARODOWE W KRAKOWIE

Kamila Follprecht

**Obywatele
Królewskiego Wolnego Miasta Podgórza
1784–1915**

Kraków 2015

© Archiwum Narodowe w Krakowie
© Kamila Follprecht

Recenzent:
dr hab. prof. UP Łukasz Sroka

Wydanie I, Kraków 2015
Redaktor: Kamila Follprecht
Adiustacja stylistyczno-językowa i korekta: Zofia Wyżlińska
Projekt graficzny i DTP: Studio Aida Tomasz Filip

Na okładce wykorzystano elementy graficzne
dyplomu honorowego obywatelstwa miasta Podgórze
dla starosty wielickiego Leopolda Płazińskiego z 1879 r.
(Archiwum Narodowe w Krakowie, sygn. Perg. 1285)

ISBN 978-83-937907-1-5

Adres redakcji:
Archiwum Narodowe w Krakowie
30-960 Kraków, ul. Sienna 16
tel. +48 12 422 40 94
e-mail: sekretariat@ank.gov.pl

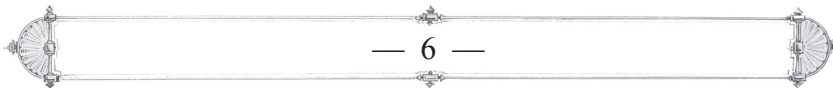
Druk i oprawa:
Wydawnictwo Widja
ul. Szymanowskiego 1/1
30-047 Kraków

Przedmowa

Powstające u podnóża Góry Lasoty Podgórze, w planach zakładających go władz austriackich miało być dwustutysięczną metropolią, ulokowaną na prawym brzegu Wisły. Choć początkowo plany te wyglądały mało realnie, nastąpił gwałtowny napływ ludności do nowo tworzonego miasta. Wpływ na to miało wiele czynników, wśród których wymienić należy w pierwszej kolejności korzystne położenie przygraniczne na styku szlaków handlowych, przy brzegu dużej, spławnej rzeki. Ważne było również zapewnienie patentem cesarskim z 26 lutego 1784 r. bardzo korzystnych, spisanych w 16 artykułach, przywilejów, dużych ulg podatkowych dla kupców i rzemieślników, a także „podniesienie osady Podgórze do rzędu królewskich miast”. Dało to asumpt do osiedlania się na terenie miasta przedstawicieli różnych profesji, co tym samym zmieniło strukturę mieszkańców z typowo rolniczej na rzemieślniczo-handlową. Swobodom w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej towarzyszyły liczne przywileje i wolności osobiste, jak choćby wolność wyznania. Wszystkie te czynniki zapewniły miastu szybki rozwój. Uzyskane przywileje zostały potwierdzone przez cesarza Józefa II dokumentem wydanym w Wiedniu 3 czerwca 1785 r.

Szczególnie pomyślny dla Podgórza był okres po 1860 r., kiedy gwałtownie wzrosła liczba ludności, a ustawa gminna z 1866 r. zapewniła miastu samorząd o szerokich kompetencjach. Jednak to olbrzymi, jak na warunki galicyjskie, rozwój przemysłu budowlanego oraz zakładanie młynów, fabryk wyrobów żelaznych, mydła, świec, działalność zakładów rzemieślniczych, ślusarni i stolarni przyczyniły się do wyjątkowej prosperity Podgórza w tym czasie. Miasto dbało również o budynki użyteczności publicznej, rozwój oświaty, wybudowało elektrownię miejską (na przełomie XIX i XX w.).

Miasto to również jego mieszkańcy, obywatele. Z przechowywanych w Archiwum Narodowym w Krakowie Akt miasta Podgórza wynika, iż co najmniej od drugiej dekady XIX w. Rada miasta Podgórze przyznawała obywatelstwo miejskie, w okresie późniejszym nadawała także honorowe obywatelstwo miasta. W gronie osób szczególnie uhonorowanych znaleźli się wybit-



ni przedstawiciele nauki, burmistrzowie, namiestnicy, lekarze, starostowie zasłużeni dla miasta Podgórza.

W 2015 r. świętujemy setną rocznicę połączenia dwóch królewskich wolnych miast Podgórza i Krakowa. W uznaniu zasług położonych na rzecz Królewskiego Wolnego Miasta Podgórza, Rada Miasta Krakowa uchwałą nr XVIII/319/15 z dnia 24 czerwca 2015 r. zrównała „w prawach, honorach i wdzięcznej pamięci 31 Honorowych Obywateli Miasta Podgórza z lat 1867–1914 z Honorowymi Obywatelami Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa”. Upamiętnieniu obywateli Królewskiego Wolnego Miasta Podgórza służy także niniejsza publikacja.

Barbara Berska
Dyrektor Archiwum Narodowego
w Krakowie

Obywatele Królewskiego Wolnego Miasta Podgórze 1784–1915

W listopadzie 1875 r. Rada Gminna miasta Podgórze powołała ze swego grona komisję pod przewodnictwem burmistrza Floriana Nowackiego „celem uregulowania prawa obywatelstwa”¹. Na wniosek komisji uchwałą z 7 czerwca 1876 r. Rada przyznała obywatelstwo miasta Podgórze 13 mieszkańcom miasta „jako przynależnym od dawna do gminy tutejszej”². Nadawane przez Radę obywatelstwo i obywatelstwo honorowe odnotowywano w „Książce Obywateli Miasta Podgórze”, do której decyzją Rady „członkowie przynależni do gminy, którzy uzyskali w dawniejszych latach lub na mocy teraźniejszych uchwał prawo obywatelstwa miejskiego lub honorowego, wpisywani będą [...] na pamiętkę”³. Na pierwszej stronie książki zaznaczono jednak, że powstała ona około 1848 r., jednakże dotychczas „z niewiadomych przyczyn” nie dokonano w niej żadnych wpisów. Tymczasem już we wrześniu 1867 r., kiedy Rada nadała obywatelstwo honorowe miasta burmistrzowi Aleksandrowi Siedleckiemu, w uchwale zaznaczono, że jego nazwisko zostanie wpisane „w nową księgę obywateli Miasta Podgórze na ten cel przeznaczoną”⁴. Kiedy więc powstał spis obywateli miasta Podgórze?

* * *

*W utworzonym na ziemiach zabranych Rzeczypospolitej na mocy traktatu rozbiorowego z 1772 r. Królestwie Galicji i Lodomerii władze austriackie wprowadzały w latach 1774–1782

¹ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 92, nr 378; P 117, nr 2049; P 118, nr 51.

² ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 116–117, nr 538.

³ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 33, s. 1. Por. Aneks 2.

⁴ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 5, s. 17, nr 31.

* Zmiany austriackich przepisów dotyczących prawa przynależności, obywatelstwa miejskiego oraz obywatelstwa honorowego w Galicji oraz praktykę ich stosowania w Podgórzu przedstawiła autorka w referacie „Obywatele, przynależni i obcy – mieszkańcy miasta Podgórze (1784–1915)” wygłoszonym w 2012 r. na Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Miasta w Europie Środkowo-Wschodniej (XVIII–XX wiek). Procesy modernizacyjne miast na przestrzeni wieków” zorganizowanej przez Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie (publikacja w druku) oraz

przepisy mające zachęcić kolonistów do osiedlania się w miastach przygranicznej części cesarstwa⁵. Jednym z przywilejów było zwolnienie z opłat za przyjęcie prawa miejskiego (obywatelstwa miejskiego), co potwierdził cesarz Józef II, ustanawiając w lutym 1784 r. Podgórze wolnym królewskim miastem i rozszerzając nadane mu przywileje w czerwcu 1785 r.⁶

Zgodnie z zasadami ustalonymi w Rzeczypospolitej, a niezmienionymi przez władze austriackie do połowy XIX w., obywatelstwo, czyli prawo miejskie było dziedziczne i obowiązywały dawne warunki jego uzyskania – władze miast starały się je nadawać jedynie najbogatszym przyszłym to znaczy właścicielom nieruchomości oraz majstrom cechowym, przyjmowano także osiadającą w miastach szlachtę. Przywileje wynikające z posiadania obywatelstwa miejskiego

w referacie „»Prawo miejskie Królewskiego Wolnego Handlowego Miasta Podgórza udzielone zostaje« czyli o obywatelach i mieszkańcach miasta Podgórza (1784–1914)”, wygłoszonym w 2014 r. podczas „Symposium z okazji 100. rocznicy połączenia Podgórza z Krakowem” zorganizowanego przez Dom Kultury Podgórze i Radę Dzielnicy XIII Podgórze (Kamila Follprecht, „*Prawo miejskie Królewskiego Wolnego Handlowego Miasta Podgórza udzielone zostaje*” czyli o obywatelach i mieszkańcach miasta Podgórza (1784–1914), [w:] *Symposium z okazji 100-lecia połączenia Podgórza z Krakowem. Wydawnictwo posesyjne*, Kraków 2014, s. 21–34). W publikacjach została podana literatura dotycząca dziejów miasta Podgórza.

⁵ *Continuatio edictorum et mandatorum universalium in Regnis Galiciae et Lodomeriae a die 28. Mensis Junii Anno 1773 emanatorum* (Kontynuacja wyroków i rozkazów powszechnych w Galicji i Lodomerii Królestwach od dnia 28. miesiąca Czerwca roku 1773 wypadłych), wyd. Antoni Piller, Lwów 1774, nr XXX, s. 113–115; nr XXXI, s. 115–117; *Continuatio edictorum, mandatorum et universalium in Regnis Galiciae et Lodomeriae a die 1. Januarii ad ultimam Decembris Anno 1781 emanatorum* (Kontynuacja wyroków i rozkazów powszechnych w Galicji i Lodomerii Królestwach od dnia 1. Stycznia aż do końca Grudnia Roku 1781 wypadłych), wyd. Józef Piller, Lwów 1782, s. 64–66; *Continuatio edictorum, mandatorum et universalium in Regnis Galiciae et Lodomeriae a die 1. Januarii ad ultimam Decembris Anno 1782 emanatorum* (Kontynuacja wyroków i rozkazów powszechnych w Galicji i Lodomerii Królestwach od dnia 1. Stycznia aż do końca Grudnia Roku 1782 wypadłych), wyd. Józef Piller, Lwów 1783, nr XLI, s. 169; Henryk Lepucki, *Działalność kolonizacyjna Marii Teresy i Józefa II w Galicji 1772–1790*, Lwów 1938, s. 31–35; Stanisław Grodziski, *Historia ustroju społeczno-politycznego Galicji 1772–1848*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1971, s. 89, 92–93.

⁶ ANK, Zbiór dokumentów papierowych, sygn. 29/658/1276 (dawne Pap. 26); Zbiór dokumentów pergaminowych, sygn. Perg. 1106. Por. *Continuatio edictorum, mandatorum et universalium in Regnis Galiciae et Lodomeriae a die 1. Januarii ad ultimam Decembris Anno 1784 emanatorum* (Kontynuacja wyroków i rozkazów powszechnych w Galicji i Lodomerii Królestwach od dnia 1. Stycznia aż do końca Grudnia Roku 1784 wypadłych), wyd. Józef Piller, Lwów 1785, nr XIV, s. 48–54; *Przywileje ustanawiające gminy miejskie wielkiego Krakowa (XIII–XVIII wiek)*, oprac. Bożena Wyrozumska, Kraków 2007, s. 65–69, 71–74.

to głównie czynne i bierne prawo wyborcze do władz miejskich, prawo do bezpłatnego lub zniżkowego korzystania z przedsiębiorstw miejskich oraz dzierżawienia majątków miejskich. Osoby niemające obywatelstwa miejskiego, ale stale mieszkające w mieście to „mieszkańcy” – do grupy tej należeli przedstawiciele wolnych zawodów, urzędnicy, nauczyciele, pracownicy najemni oraz przedmieszczanie⁷. Na podstawie rozporządzenia Gubernatorstwa Krajowego we Lwowie z października 1847 r. każdy Magistrat miał obowiązek prowadzić na bieżąco tzw. metrykę, czyli spis mieszczan zawierający nazwisko, datę i numer dokumentacji potwierdzającej nadanie prawa obywatelstwa miejskiego oraz datę złożenia przysięgi. Ustalono także wysokość opłaty, którą Magistraty mogły pobierać za przyznanie tego prawa, z możliwością jej obniżenia lub anulowania – dla miast królewskich, jakim było Podgórze, taksa wynosiła 20 złr (miasta municypalne – 10 złr, główne miasto Lwów – 40 złr)⁸. Podgórski Magistrat odnotował w dzienniku podawczym przesłanie tego rozporządzenia z Urzędu Cyrkularnego w Bochni dopiero w lutym 1848 r.⁹

Zasadnicze zmiany w zasadach przyznawania obywatelstwa miejskiego dokonały się w połowie XIX w., gdy tymczasowe ustawy gminne (z marca 1849 r. i kwietnia 1859 r.)¹⁰ oraz Ustawa gminna dla Królestwa Galicji i Lodomerii z Wielkim Księstwem Krakowskim z 12 sierpnia 1866 r.¹¹ wprowadziły rozróżnienie na członków gminy, czyli obywateli (uczestników) gminy

⁷ Stanisław Grodziski, *Obywatelstwo w szlacheckiej Rzeczypospolitej*, Kraków 1963, s. 142–160; S. Grodziski, *Historia ustroju społeczno-politycznego Galicji 1772–1848...*, s. 52–55; Jacek Goclon, *Statut Krajowy Galicji z 1861 r.*, [w:] *Konstytucje Polski. Studia monograficzne z dziejów polskiego konstytucjonalizmu*, t. 1, pod red. Mariana Kallas, Warszawa 1990, s. 366, 367, 373; *Historia państwa i prawa Polski*. T. III. *Od rozbiorów do uwłaszczenia*, pod red. Juliusza Bardacha, Moniki Senkowskiej-Gluck, Warszawa 1981, s. 700; Łukasz Jewuła, *Galicyskie miasta i miasteczka oraz ich mieszkańcy w latach 1772–1848*, Kraków 2013, s. 17–18.

⁸ *Provinzial Gesetz-Sammlung des Königreiches Galizien und Lodomerien für das Jahr 1847*, Lwów 1852, nr 162, s. 424–429.

⁹ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 171, nr 151.

¹⁰ *Allgemeines Reichs-Gesetz-und Regierungsblatt für das Kaiserthum Oesterreich*, Jahrgang 1849, Wien 1860, nr 170, s. 203; *Reichs-Gesetz-Blatt für das Kaiserthum Oesterreich*, Jahrgang 1859, Wien 1859, nr 58, s. 95. Por. *Pouczenie o stwierdzeniu austr. prawa obywatelstwa i gminnego prawa przynależności*, Kraków 1910 (ANK, Biblioteka, sygn. 3371).

¹¹ *Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych dla Królestwa Galicji i Lodomerii wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim*, rok 1866, część XI, nr 19, Lwów 1866, s. 60, 61, 69, 87, 91; *Zbiór ustaw administracyjnych w Królestwie*

i przynależnych do gminy¹² oraz na obcych. Za obywateli uznano płacących w gminie podatki bezpośrednio od nieruchomości lub działalności przemysłowej oraz osoby uznane za obywateli przez władze miasta. Obywatelstwo miasta uzyskiwało się także w przypadku przejęcia nieruchomości w drodze spadku w linii wstępnej lub zstępnej. Ustawa z 1866 r. w § 8 ustalała, że „obywatelami miejskimi są ci, którym Gmina miasta prawo obywatelstwa nadała. Obywatelstwo miejskie tylko przynależnym do Gminy nadawane być może”. Obywatele miejscy mieli prawo „do udziału w fundacjach i zakładach, osobno dla nich utworzonych”. Dodatkowo „gminy miast mogą w uznaniu zasług publicznych nadawać obywatelstwo honorowe osobom, będącym obywatelami Państwa Austriackiego”. Zgodnie z zapisami § 40 ustawy nadawanie prawa przynależności, obywatelstwa miejskiego i honorowego oraz ustalanie wysokości opłat za ich udzielenie przysługiwało wyłącznie Radzie Gminnej. Wprowadzona ustawą z 1866 r. „Ordynacja wyborcza dla gmin w Królestwie Galicji i Lodomerii z Wielkim Księstwem Krakowskim” precyzowała w § 1, że obywatele miejscy mają prawa wyborcze bez względu na opłacanie podatku bezpośredniego od nieruchomości czy działalności przemysłowej, zaś w § 14 wpisano prawa wyborcze obywateli honorowych miasta. Ustawa z 13 marca 1889 r.¹³ wprowadziła zgodnie z uchwałą Sejmu Galicyjskiego ustawę gminną dla niektórych większych miast Galicji, m.in. dla Podgórza, potwierdzającą zasady nadawania przez Radę Miejską obywatelstwa miejskiego i honorowego.

* * *

W myśl wymienionych przepisów od 1784 r. osiedlający się w Podgórzu właściciele nieruchomości i rzemieślnicy mogli uzyskać obywatelstwo miejskie, a ich spadkobiercy dziedziczyli je wraz z nieruchomością lub w przypadku kontynuowania koncesjonowanej działalności rzemieślniczej. Niestety nie zachowały się akta dotyczące urzędowej rejestracji osadników przybywających do Podgórza na przełomie XVIII i XIX w., zarówno z Urzędu Cyrkularnego w Bochni, jak

Galicji i Lodomerii z Wielkim Księstwem Krakowskim obowiązujących, wyd. Jan Rudolf Kasperek, t. 1, Kraków 1868, s. 16–17, 28, 54, 57, 62, 552–554.

¹² Obowiązujące w Austrii prawo przynależności (swojszczyzny) do konkretnej gminy uprawniało do pobytu w tej gminie oraz żądania pomocy w razie zubożenia. Prawo to mogli uzyskać tylko obywatele austriaccy i tylko w jednej gminie. Posiadanie tego prawa warunkowało uzyskanie obywatelstwa miasta i m.in. prawa wyborcze.

¹³ *Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych dla Królestwa Galicji i Lodomerii wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim*, rok 1889, część VII, nr 24, Lwów 1889, s. 83, 84.

i z podgórskiego Magistratu¹⁴. Przechowywany w zasobie Archiwum Narodowego w Krakowie, pochodzący z sierpnia 1787 r.¹⁵ dokument regulujący prawo własności gruntów w Podgórzu wymienia 77 nazwisk właścicieli nieruchomości, którzy zapewne jako posesorzy uzyskali miejskie obywatelstwo¹⁶. Znajdujemy wśród nich nazwiska ówczesnych urzędników podgórskich: wójta Tomasza Okońskiego, przysiężnego Jakuba Dylowskiego oraz ławników: Jakuba Okońskiego, Wawrzyńca Pancerskiego, Szymona Zielińskiego i Piotra Cygana. Ponieważ członkami władz miejskich mogli zostać wybrani tylko obywatele miasta, należy przyjąć, że byli nimi odnotowani na powstałym w 1779 r.¹⁷ planie Podgórza kupcy, późniejsi urzędnicy podgórcy: Franciszek Buchmiller (burmistrz w latach 1784–1787) oraz Michał Kalkenstein (radca i kontroler kasowy w latach 1784–1798)¹⁸. Posiadanie obywatelstwa podgórskiego na przełomie XVIII i XIX w. potwierdzają wpisy w najstarszych aktach metrykalnych podgórskiej parafii, w których wielokrotnie użyto określenia „Civis, Civissa” przy osobach zmarłych, rodzicach dziecka, rodzicach chrzestnych czy świadkach zawarcia małżeństwa¹⁹.

Źródłem informacji o osobach ubiegających się o obywatelstwo miejskie Podgórza w pierwszej połowie XIX w. są niekompletnie zachowane (dopiero od 1831 r.) dzienniki podawcze podgórskiego Magistratu²⁰. W indeksach odnotowywano pod hasłem „Bürgerrechts Ertheilung und Bürgerrechts Taxen” korespondencję związaną ze złożeniem podania, uzupełnieniem lub odrzu-

¹⁴ ANK, zespół nr 29/211 C.K. Urząd Cyrkularny w Bochni (K.K. Bochniaer Kreisamt) 1785–1848; zespół nr 29/53 Akta miasta Podgórza 1779–1928.

¹⁵ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 331. Wykaz opublikowany: Franciszek Bardel, *Miasto Podgórze, jego powstanie i pierwszych 50 lat istnienia*, Kraków 1901, s. 36–39; K. Follprecht, „*Prawo miejskie Królewskiego...*”, s. 22, 32–34.

¹⁶ Prawdopodobnie nie ubiegali się o podgórskie obywatelstwo ujęci w wykazie obywatele miasta Krakowa, którzy już od lat 70. XVIII w. prowadzili na terenie Podgórza działalność handlową, m.in. Józef Haller, Józef Kirchmajer, Henryk Klug, Franciszek Lańkiewicz czy Andrzej Wolf.

¹⁷ Plan Krakowa obejmujący przynależny do miasta Kazimierza teren Podgórza, 1779 r. (ANK, Zbiór kartograficzny, sygn. Zb. Kart. II-13).

¹⁸ *Poczet sołtysów, wójtów i burmistrzów miast, jurydyk, wsi i gmin przyłączonych do Krakowa do 1915 roku*, pod red. Bogdana Kasprzyka, Kraków 2013, s. 639, 660–661.

¹⁹ ANK, zespół 29/1470 Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu od 1815 r. oraz mikrofilmy akt metrykalnych parafii podgórskiej od 1784 r.

²⁰ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 81–108, 166–188 (do roku 1866 r.).

cenieniem wniosku, pobraniem stosownych opłat oraz złożeniem przysięgi przez osoby ubiegające się o obywatelstwo miejskie. Niestety wpisy w dziennikach podawczych są bardzo lakoniczne, a odpowiadająca im dokumentacja nie zachowała się z wyjątkiem nielicznej korespondencji zebranej w jednym fascykułe akt luźnych „Sprawy przyjęcia do gminy miasta Podgórze i meldunkowe” z lat 1828–1870²¹.

Z zapisów w tych dokumentach można wywnioskować, że wówczas pojęcia: prawo miejskie, obywatelstwo miejskie i prawo przynależności były używane wymiennie. Rota przysięgi składanej na wierność cesarzowi, zarówno z 1797, jak i 1846 czy 1855 r. wspomina o udzielonym „prawie miejskim”²². A w podaniach znajdujemy prośby o przyjęcie do miasta Podgórze, jurysdykcji lub gminy miasta Podgórze²³. Z analizy dokumentacji wynika, iż odnotowane protokołem złożenie przysięgi oznaczało nadanie obywatelstwa miejskiego (a zarazem prawa przynależności do gminy miejskiej), w przeciwnym razie przyznano jedynie prawo przynależności (swojszczyzny) do gminy. W okresie późniejszym zapisy także bywają mylące – w maju 1868 r. Franciszek Piątek prosił „o przyjęcie go w grono obywatelstwa miasta Podgórze” – Rada zdecydowała, że „przyjęcie to otrzyma, jak skoro przedłoży uwolnienie z gminy swojej dotychczasowej i świadectwo zachowania się od tejeż lub z innego poprzedniego miejsca pobytu” – przynależność do podgórskiej gminy uzyskał dopiero w 1876 r.²⁴

Mimo niekompletności akt możemy odtworzyć procedury nadawania obywatelstwa miejskiego obowiązujące do 1866 r.²⁵ Zainteresowany, zwykle mieszkający już od lat w Podgórzu, składał do Magistratu podanie, w którym wykazywał, że spełnia warunki uzyskania prawa obywatelstwa miejskiego. Najważniejsze było udowodnienie, iż posiada środki na utrzymanie rodziny (nieru-

²¹ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 38. Trzy podania w tej sprawie z 1866 r. znajdują się także w fascykułe „Akta Magistratu m. Podgórze według dziennika podawczego nry: 601–1244” z 1866 r. (ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 56, s. 371–374, 651–654, 1601–1604).

²² ANK, Akta miasta Krakowa, sygn. Mag. I-98, s. 83–84; Akta miasta Podgórze, sygn. P 38, s. 83, 161, 173, 194, 305, 603, 619, 631.

²³ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 38, s. 339, 349, 352, 353, 360, 371.

²⁴ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 5, s. 77, nr 265; P 6, s. 128, nr 603.

²⁵ Dla początków XIX w. pomocne są akta krakowskiego Magistratu, dotyczące powiązanych ze sobą kwestii nadawania prawa miejskiego oraz koncesji rzemieślniczych, gdyż po trzecim rozbiórce Polski, w latach 1796–1809, Kraków także leżał w granicach monarchii austriackiej (ANK, Akta miasta Krakowa, sygn. Mag. I 98–101).

chomość, zawód lub zasoby finansowe). Do podania należało dołączyć metrykę chrztu i rekomendacje potwierdzające status materialny oraz dobre sprawowanie w czasie zamieszkiwania w mieście. Urzędnicy żądali często zaświadczenia od cechu rzemieślniczego, kontraktu kupna domu, zaświadczenia zwalniającego z poddaństwa, a w przypadku przybyszów z krajów austriackich zgody władz na zmianę przynależności. Dodatkowym argumentem było ewentualne wcześniejsze uzyskanie prawa przynależności do gminy. Po pozytywnej decyzji Magistratu zainteresowany zobowiązany był uiścić w kasie miejskiej wyznaczoną opłatę, a następnie składał przysięgę na wierność cesarzowi oraz posłuszeństwo władzom miasta. Tekst przysięgi, niezmienny przez lata (oprócz imienia panującego), brzmiał następująco:

Ja przysięgam Panu Bogu wszechmogącemu w Trójcy Świętej Jedynemu, iż Najłaskawszemu i Najmożniejszemu Książęciu i Panu Ferdynandowi I, dziedzicznemu Cesarzowi Austriackiemu, Królowi Węgierskiemu, Czeskiemu, Galicji i Lodomerii, Arcyksięciu Austrii ect. ect. tudzież Jego sukcesorom i następcom zawsze wierny i posłuszny będę, obowiązując się oraz honor i zysk pomnażać, od szkody zaś podług sił moich bronić. A ponieważ mnie prawo miejskie Królewskiego Wolnego Handlowego Miasta Podgórze udzielone zostaje, zacem przyrzekam nie tylko Magistratowi miasta wspomnianego posłusznym bydź, lecz zawsze poczciwie i obyczajnie sprawować się, tak w handlu jako i w czynach żadnego rzemiosła nie wieść, któreby się tak przepisom najwyższem i dobru miasta sprzeciwiało, miasto od wszelkiej szkody ochraniać a w ogólności tak się chce sprawować, jak tylko na poczciwego i honor kochającego mieszcza przystoi. Tak mi Panie Boże dopomóż!²⁶

Od sierpnia 1867 r. podanie nadal składało się do Magistratu²⁷, ale decyzję o nadaniu podgórskiego obywatelstwa podejmowała Rada Gminna (od 1889 r. Rada Miejska). W okresie kiedy wprowadzano w życie przepisy nowej ustawy gminnej, urzędnicy postępowali jeszcze według dawnych zasad – we wrześniu 1867 r. przyznano obywatelstwo miasta Tomaszowi Chachlowskiemu,

²⁶ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 38, s. 83–84.

²⁷ Potwierdzają to wpisy w dziennikach podawczych Magistratu (ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 109–155, 189–237). Wpisy w księgach uchwał podgórskiej Rady z lat 1867–1914 są bardzo lakoniczne, zapewne dużo więcej informacji zawierały dokumenty składane wraz z podaniem do Magistratu. Niestety dokumentacja ta, ułożona według numerów dziennika podawczego, zawierająca m.in. akta spraw o nadanie obywatelstwa miejskiego, uległa zniszczeniu – zachowały się jedynie bardzo niekompletne materiały z lat 1901–1915 (ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 63–76).

Antoniemu Świątkowi, Feliksowi Świątkowi i Józefowi Zadęckiemu²⁸, jednak nie odnotowano uchwał Rady w tych sprawach w księdze protokołów²⁹.

Na podstawie zachowanej dokumentacji możemy stwierdzić, że w latach 1828–1866 prawo obywatelstwa miasta Podgórze decyzją Magistratu uzyskało co najmniej 106 osób³⁰. Potem w oparciu o zapisy ustawy gminnej z 1866 r. we wrześniu 1867 r. cztery osoby uzyskały obywatelstwo bez uchwały Rady Gminnej, zaś w latach 1870, 1875–1877, 1880, 1885 oraz zupełnie wyjątkowo jeszcze w 1909 r. Rada przyznała obywatelstwo 24 osobom oraz w czerwcu 1876 r. potwierdziła przyznane 8 osobom w latach 1830–1867.

Zawsze główną podstawą uzyskania obywatelstwa miasta Podgórze było posiadanie nieruchomości, prowadzenie działalności handlowej lub rzemieślniczej, status urzędnika państwowego, udział we władzach miasta lub zasługi rodziny dla miasta³¹.

Podgórze, mimo iż położone na krańcach państwa, za to na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych, zostało uznane przez aktywnych mieszkańców cesarstwa austriackiego za dobre miejsce do zamieszkania, zapewne ze względu na przyznane przez cesarza ulgi dla nowych osadników, związane z zainicjowaną przez władze akcją sprowadzenia rzemieślników. Potwierdza to szybki wzrost liczby mieszkańców – już w 1784 r. pisano „w Podgórzu zagęściło się dosyć obywatelstwa i rzemieślników”³². W latach 20. XIX w. mieszkało w Podgórzu ok. 1900 osób³³, w 1857 r. – 2739 (z tego 1707 przynależnych i 1032 obcych)³⁴. Analizując spis właścicieli nieruchomości w Podgórzu z 1787 r.³⁵, zauważamy, iż większość z nich nosi polskie nazwiska – w dokumentach z pierwszej połowy XIX w. znajdujemy coraz więcej niemieckich nazwisk przy-

²⁸ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 109, nr 400, 478–480.

²⁹ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 5.

³⁰ W niekompletnej dokumentacji Magistratu znajdujemy informacje o przyznaniu obywatelstwa, jednak nie zostało to odnotowane w wykazach, np. Wojciech Kaczmarczyk z 1866 r. (ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 56, s. 651–654).

³¹ Por. Aneks 1, Aneks 2.

³² F. Bardel, *Miasto Podgórze...*, s. 29.

³³ *Ibidem*, s. 60.

³⁴ Indeks do spisu ludności miasta Podgórze z 1857 r. (ANK, sygn. 29/93/2, s. 2).

³⁵ Por. przypis nr 15.

byszów z Czech i Moraw³⁶. Szybłą asymlację i akulturację osób pochodzenia niemieckiego nie tylko w Podgórzu, ale i w całej Galicji potwierdzają badania Isabel Röska-Rydel³⁷ – wymienić można tytułem przykładu związane z Podgórzem znane rodziny Seeling de Saulenfels, Zollów, Stuhrow oraz wielu innych przybyszów, w tym pradziadka autorki – Franciszka Follprecht, urzędnika wojskowego, który przybył do Podgórza z czeskiego Pilzna w połowie XIX w.³⁸

Zgodnie z zapisami cesarskich przywilejów dla Podgórza z lat 1784–1785 Żydzi mogli nabywać nieruchomości w mieście pod warunkiem posiadania kapitału w wysokości co najmniej 10 tys. zlr³⁹. W początkach XIX w. warunek ten spełnili jedynie Majer Baruch i Beniamin Elsner, chociaż w latach 20. XIX w. mieszkało w Podgórzu około 150 Żydów, głównie zajmujących się handlem⁴⁰, w 1857 r. – 119⁴¹. Jednak wykazy osób, które uzyskały obywatelstwo miasta przed 1866 r. oraz zachowana dokumentacja podgórskiego Magistratu z tym związana nie wymieniają nazwisk żydowskich⁴².

Ukoronowaniem przeprowadzonych w latach 60. XIX w. w monarchii austro-węgierskiej reform konstytucyjno-liberalnych była tzw. Konstytucja Grudniowa z 1867 r., która m.in. wprowadziła równouprawienie Żydów⁴³. Już w styczniu 1868 r. decyzją Rady Gminnej prawo przyna-

³⁶ F. Bardel, *Miasto Podgórze...*, s. 52. Potwierdzenie tego procesu znajdujemy w zachowanych dokumentach związanych z podaniami o nadanie obywatelstwa miejskiego (ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 38).

³⁷ *Niemiecko-austriackie rodziny urzędnicze w Galicji 1772–1918. Kariery zawodowe – środowisko – akulturacja i asymlacja*, Kraków 2011; *Przemiany tożsamości kulturowej i narodowej w rodzinach niemiecko-austriackich urzędników w Galicji*, [w:] *Akulturaacja/asymlacja na pograniczach kulturowych Europy Środkowo-Wschodniej w XIX i XX wieku*. T. 2. *Sąsiedztwo polsko-niemieckie*, pod red. Roberta Traby, Warszawa 2012, s. 235–360.

³⁸ ANK, C.K. Sąd Krajowy w Krakowie, sygn. SKC 366.

³⁹ *Przywileje ustanawiające gminy miejskie...*, s. 67, 73.

⁴⁰ F. Bardel, *Miasto Podgórze...*, s. 56, 57, 60.

⁴¹ Indeks do spisu ludności miasta Podgórza z 1857 r. (ANK, sygn. 29/93/2, s. 2).

⁴² Posiadanie nieruchomości było podstawowym warunkiem uzyskania obywatelstwa, więc niejako z założenia Żydzi mieli ograniczone możliwości ubiegania się o to prawo. Tekst przysięgi składanej przez nowego obywatela sugeruje, że procedurę przewidziano jedynie dla katolików.

⁴³ Andrzej Dziadzio, *Monarchia konstytucyjna w Austrii 1867–1914. Władza – obywatel – prawo*, Kraków 2001, s. 34, 51, 56, 72; Łukasz Sroka, *Rada Miejska we Lwowie w okresie autonomii galicyjskiej 1870–1914. Studium o elicie władzy*, Kraków 2012, s. 81–82.

leżności do miasta Podgórze uzyskał Dawid Weinbaum⁴⁴. Obywatelstwo miasta w 1870 r. nadano Jakubowi Schornsteinowi⁴⁵, zaś w 1876 r. Mojżeszowi Stahlowi⁴⁶. Żydzi tworzyli liczną i bardzo wpływową społeczność w Podgórzu⁴⁷ – w 1870 r. mieszkało ich już 1305⁴⁸. Jakub Schornstein został radnym miejskim w pierwszych wyborach do Rady Gminnej w 1867 r., później w jej składzie znalazł się także Mojżesz Stahl (w okresie późniejszym przeważnie było 3 radnych narodowości żydowskiej).

W latach 1828–1847 Magistrat podgórski pobierał zróżnicowane opłaty za przyznanie prawa obywatelstwa – maksymalna kwota to 16 złr⁴⁹ (16 osób) – minimalna 2,24 (6 osób). Przeważnie 4 (18 osób), 3,12 (18 osób), 8 (12 osób), 5,36 (8 osób), 6 (5 osób) i 12 (1 osoba). Od 1848 r. obowiązywała wprowadzona rozporządzeniem lwowskiego Gubernatorstwa taksa w wysokości 20 złr m.k. (monety konwentualnej), jednakże podgórski Magistrat do 1855 r. utrzymał dawne stawki – 16 (2 osoby), 8 (3 osoby), 4 (2 osoby), 3,12 (9 osób) i 2,24 (1 osoba). Po zmianie waluty w 1857 r.⁵⁰ dokonano przeliczenia pobranych dotychczas opłat w kwocie 678 złr „w monecie konwencyjnej” na 711 złr 90 „w walucie austriackiej”. W 1860 r. pobrano taksy w wysokości 16 złr (2 osoby)⁵¹. Ustawa gminna z 1866 r. stwierdzała w § 8, że za nadanie obywatelstwa gmina może pobrać opłatę, nie sprecyzowano jednak jej wysokości⁵² – podgórska Rada przeważnie przyznawała obywatelstwo miejskie ze zwolnieniem od opłaty. Za przyznane we wrześniu 1867 r., a niepotwierdzone uchwałą Rady, wspomniane cztery obywatelstwa miasta Magistrat pobrał opłatę w wysokości 10 złr⁵³. Taką samą takse zapłacił decyzją Rady Wincenty Wayda (1870), po-

⁴⁴ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 5, s. 50, nr 152.

⁴⁵ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 5, s. 174.

⁴⁶ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 118, nr 545.

⁴⁷ Łukasz Sroka, *Żydzi podgórscy – kondycja społeczna i ekonomiczna*, [w:] *W 90. rocznicę połączenia Podgórze i Krakowa. Materiały VI Sesji Podgórskiej*, Kraków–Podgórze 2005, s. 89–108.

⁴⁸ Indeks do spisu ludności miasta Podgórze z 1870 r. (ANK, sygn. 29/93/7).

⁴⁹ Do 1857 r. gulden (floren, złoty reński) liczył 60 krajcarów.

⁵⁰ Do 1892 r. gulden (floren, złoty reński) liczył 100 krajcarów.

⁵¹ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 38, s. 3–9. Por. Aneks 1.

⁵² Za przyznanie prawa przynależności do gminy w latach 1868–1870 Magistrat pobierał zgodnie z § 7 ustawy gminnej 10 złr (6 osób); Władysława Janowskiego w 1870 r. zwolniono od opłaty (ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 38, s. 9. Por. Aneks 1).

⁵³ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 38, s. 9. Por. Aneks 1.

tem Franciszek Grzybczyk (1875) zapłacił 20 złr, Józef Grzybczyk (1876) – 25 złr, zaś szynkarz Mojżesz Stahl w 1876 r. musiał zapłacić rekordowe 50 złr⁵⁴. W 1870 r. Jakub Schornstein uzyskał obywatelstwo podgórskie „za opłatą taxy w kwocie jaką sam za stosowną uzna”⁵⁵, zaś w 1880 r. w uchwałach o nadaniu obywatelstwa Emilowi Jordensowi i Franciszkowi Maryewskiemu zapisano „z uwolnieniem od taksy, lecz pozostawiając mu wolność ofiarowania jakiego datku na fundusz miejscowych ubogich”⁵⁶. W kwietniu 1876 r. Walenty Emilewicz i Karolina Minasowiczowa (wdowa po Adolfie) rzekli się nadanego w maju 1875 r. obywatelstwa miasta Podgórza ze względu na odrzucenie prośby o obniżenie taksy⁵⁷.

Decyzją Rady z sierpnia 1876 r. nowi obywatele miejscy mieli otrzymywać ozdobne dyplomy obywatelskie wykonane na koszt Rady przez krakowskiego litografa Marcina Salba⁵⁸. Zamówiono je w marcu 1877 r.⁵⁹, ale w lipcu 1877 r., po zapłaceniu za nie rachunku Rada zdecydowała, że będzie „tytułem zwrotu kosztów od pp. obywateli otrzymujących obywatelstwo miejskie żądać 1 złr w.a. za każdy blankiet”⁶⁰.

Zachowane do naszych czasów dokumenty podgórskiego Magistratu zasadniczo nie odnotowują posiadania obywatelstwa miejskiego – wyjątkiem jest alfabetyczny wykaz właścicieli nieruchomości w Podgórzu z 1847 r.⁶¹, w którym przy nazwisku dopisywano: „Städter” lub „Bürger”. Oba określenia w znaczeniu słownikowym oznaczają mieszczanina, jednak na podstawie analizy zapisów należy przyjąć, iż „Bürger” wskazuje na obywatela miasta, zaś „Städter” przynależnego do gminy⁶². Określenia „Civis” lub „Bürger” znajdujemy aktach spraw spadkowych i opiekuń-

⁵⁴ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 5, s. 170, nr 643; sygn. P 6, s. 92, nr 377; s. 118, nr 545; s. 124, nr 582.

⁵⁵ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 5, s. 174, nr 665. Prawdopodobnie zapłacił 20 złr (ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 38, s. 10. Por. Aneks 1).

⁵⁶ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 363, nr 715; s. 370, nr 741.

⁵⁷ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 67, nr 204; s. 110, nr 497; s. 111, nr 498.

⁵⁸ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 124, nr 582.

⁵⁹ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 119, nr 469.

⁶⁰ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 157, nr 765.

⁶¹ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 340.

⁶² Krzysztof Celestyn Mrongowiusz, *Słownik niemiecko-polski. Deutsch-polnisches Handwörterbuch*, Danzig 1823, s. 148, 519; J. Kajetan Trojański, *Ausführliches deutsch-polnisches Handwörterbuch*, Posen, Berlin und Bromberg 1844–1847, t. 1, s. 312; t. 2, s. 1239; *Niemiecko-polski słownik wyrazów prawnych i administracyjnych wydanie drugie staraniem i nakładem Akademii Umiejętności w Krakowie*, Kraków 1874, s. 62, 267.

czych prowadzonych przez podgórski Magistrat z lat 1793–1855⁶³. W związku z uwarunkowaniem praw wyborczych posiadaniem obywatelstwa miejskiego, dane o jego przyznaniu od 1828 r. odnotowano w wykazie kandydatów do Wydziału Miejskiego z 1843 r.⁶⁴ Od 1866 r. posiadanie obywatelstwa miejskiego nie było warunkiem udziału we władzach miasta – bez mała połowa członków wybranej w 1867 r. Rady Gminnej obywatelstwo miasta uzyskała dopiero uchwałą Rady kolejnej kadencji w 1876 r. (Gustaw Baruch, Jan Böhm, Jan Hołyński, Florian Nowacki, Franciszek Rehmann, Franciszek Ripper, Szymon Schlesinger, Emil Serkowski)⁶⁵. Na listach wyborczych do Rady Gminnej w 1867 r. przy nazwisku umieszczano numer domu, zawód i kwotę opłacanych podatków – od 1870 r. na listy wpisywano także osoby uprawnione bez względu na opłacany podatek, w tym obywatele honorowych⁶⁶. Praktyczne znaczenie miało wówczas udowodnienie przynależności do gminy, w związku z tym prowadzono odpowiednie rejestry⁶⁷ – w zasobie krakowskiego Archiwum Narodowego zachowała się „Księga osób przynależnych do związku gminy miasta Podgórze założona dnia 1 stycznia 1901 roku”⁶⁸ zawierająca wpisy do 1915 r. oraz „Księga wydawanych certyfikatów przynależności” z lat 1901–1915⁶⁹. Pierwszy spis ludności przeprowadzono w Podgórzu w 1857 r. – arkusz spisowy zawierał pytanie o gminę rodzinną, ale w rubryce „Godność, urząd, profesja lub inne źródło utrzymania” znajdujemy także wpisywane „Bürger”. Późniejsze spisy ludności, przeprowadzane co 10 lat do 1910 r., zawierały rubrykę określającą prawo przynależności (prawo swojszczyzny) do gminy⁷⁰.

⁶³ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 265–307.

⁶⁴ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 4, s. 1–18.

⁶⁵ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 21, s. 755. Lista radnych wybranych w wyborach, zaproszonych na pierwsze posiedzenie Rady Gminnej 2 sierpnia 1867 r. Por. Aneks 2.

⁶⁶ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 21, s. 1737–1740.

⁶⁷ Rada zdecydowała o założeniu księgi przynależnych do gminy miasta Podgórze w czerwcu 1876 r. (ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 116, nr 530), potem w maju 1886 r. zapłacono sekretarzowi Magistratu Bilińskiemu za sporządzenie poza godzinami pracy oprawnej „księgi spisu ludności członków przynależnych do tutejszej gminy” (ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 7, s. 16, nr 436).

⁶⁸ ANK, Spisy ludności miasta Podgórze, sygn. 29/93/27.

⁶⁹ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 34. Znajdujący się w tym zespole „Protokół wydanych certyfikatów przynależności” z lat 1910–1912 dotyczy gminy Płaszów (ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 35).

⁷⁰ ANK, zespół nr 29/93 – Spisy ludności miasta Podgórze 1857–1910.

W uchwałach Rady dotyczących udzielania pożyczek, dzierżawy gruntów czy obiektów miejskich, sprzedaży lub kupna gruntów nie odnotowywano obywatelstwa miejskiego wnioskującego, możemy więc uznać, że jego posiadanie nie warunkowało pozytywnego rozpatrzenia wniosku. Trudno jednoznacznie stwierdzić, jakie przywileje dawało wówczas obywatelstwo podgórskie – w maju 1876 r. Rada Gminna uchwaliła darowanie Józefowi Zaděckiemu (obywatel podgórski od 1867 r.) kosztów pobytu w szpitalu jego syna Sylwestra, za który zapłacono z kasy miejskiej 7 złr w.a.⁷¹

Z czasem posiadanie obywatelstwa miasta Podgórza miało jedynie znaczenie prestiżowe, stało się tytułem, o który zabiegali nieliczni. Zauważmy jednak, iż w indeksach do dziennika podawczego podgórskiego Magistratu używano słowa „obywatele” na określenie ogółu mieszkańców⁷². Dowody dumy z posiadanego obywatelstwa miasta znajdujemy na podgórskich cmentarzach, gdzie zapisy „Obywatel miasta Podgórza” zostały umieszczone na nagrobkach. Na Starym Cmentarzu: Jan Kapistran Koy (zm. 1865), Józef Marszałkowski (bez daty), Tomasz Marszałkowski (zm. 1899), Magdalena z Gajewskich Marszałkowska (zm. 1910), Adolf Minasowicz (zm. 1873), Maria Noworyta (zm. 1871), Józef Skakalski (zm. 1892), Maria z Kaweckich 1v Skakalska 2v Nodzyńska (zm. 1904). Na Nowym Cmentarzu: Ferdynand Breuer (zm. 1904), Jan Cyno (zm. 1900), Maria Giermkowa (zm. 1909), Maria z Zrobków Grzybczykowa (zm. 1911), Julia Kościółkowa (zm. 1916), Józef Kresek (zm. 1918), Antoni Krudowski (zm. 1901), Helena z Wójcików Liszko (zm. 1906), Karolina Szklarska (zm. 1906), Jan Szklarski (zm. 1909), Józef Wójcik (zm. 1910), Andrzej Zaděcki (zm. 1914), Józef Zaděcki (zm. 1912). Wyjątkowe przywiązanie do miasta Podgórza można stwierdzić, badając nagrobki osób zmarłych, gdy Podgórze było już częścią Krakowa – z dumą widnieje tam jednak „Obywatel miasta Podgórza” – Feliks Walewski (zm. 1920 r.), Antoni Olechowski (zm. 1925), Józef Kosowski (zm. 1929), Karolina z Kosowskich Koczyńska (zm. 1929) i Jan Kresek (zm. 1932). Nie było to jednak regułą, np. Franciszek Grzybczyk (zm. 1931), który w 1875 r. decyzją Rady Gminnej uzyskał obywatelstwo podgórskie, na nagrobku został określony jako „Obywatel miasta Krakowa”. W publikowanych

⁷¹ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 113, nr 514.

⁷² ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 189 (obywatele miasta Podgórza); P 200 (obywatele ulicy Targowej).

w prasie nekrologach także wpisywano „Obywatel miasta Podgórze” – jak w przypadku zmarłego w 1896 r. Jana Wilatowskiego⁷³ czy w 1900 r. Andrzeja Kaweckiego⁷⁴.

* * *

Szczególnym wyróżnieniem pozwalającym Radzie uhonorować osoby zasłużone dla miasta Podgórze było wprowadzone ustawą z 1866 r. obywatelstwo honorowe miasta. Podgórska Rada w latach 1867–1914 przyznała je 31 osobom. Wyróżnieni zostali burmistrzowie za działalność dla miasta: Aleksander Siedlecki (1867), Ferdynand Seeling de Saulenfels (1875), Emil Serkowski (1888), Nikodem Garbaczynski (1900) i Jerzy Franciszek Maryewski (1910). Doceniono działalność wieloletniego proboszcza Edwarda Scherschenia (1870), związanych z Podgórzem prawników i sędziów: Fryderyka Zolla (1867), Piotra Smolarskiego (1871) i Antoniego Nowaczyńskiego (1882); lekarzy: Leona Hoffmanna (1872) i Józefa Kownackiego (1893); nauczycielkę Agnieszkę Jałbrzykowską (1887), komisarza policji Jana Kostrzewskiego (1893), a Wojciecha Bednarskiego za stworzenie parku miejskiego (1896). Nagrodzono w ten sposób działania na rzecz miasta starostów wielickich: Leopolda Płazińskiego (1879) i Leona Kurykowskiego (1893) oraz starosty podgórskiego Edwarda Starzeńskiego (1899). Ustawa dawała możliwość uhonorowania osób spoza gminy – warunkiem było posiadanie austriackiego obywatelstwa. Doceniono więc działania związane z rozbudową miasta i powstaniem linii kolejowej – Paweł Nortfort Kirschner (1882), Feliks baron Pino-Friedenthal (1883), Maciej von Pischhof (1883), Karol Pleniger (1883), Jan Wilhelm von Arelshöh Poschacher (1883) oraz Henryk de Nordheim Kronhelm (1886). Honorowym obywatelstwem miasta wyróżniono osoby działające na rzecz Galicji, a więc pośrednio także na rzecz podgórskiej gminy – namiestników: Kazimierza Badeniego (1895), Leona Jana Pinińskiego (1903) i Witolda Mora Korytowskiego (1914) oraz wyższych urzędników krajowych ze Lwowa: Oktawiana Pietruskiego (1886) i Stanisława Badeniego (1912). Adama Sapię wyróżniono za zorganizowanie Wystawy Krajowej we Lwowie (1894), zaś Kazimierza Gałęckiego za działania w wiedeńskim Ministerstwie Skarbu (1914). Prezydent miasta Krakowa Juliusz Leo otrzymał honorowe obywatelstwo za wprowadzenie nowej ordynacji wyborczej do Sejmu i zmianę Statutu Krajowego dla Galicji (1914).

⁷³ *Kalendarz Józefa Czecha na rok 1897*, Kronika żałobna, s. 97.

⁷⁴ „Podgórczanin. Tygodnik społeczno-literacki”, nr 12, 18.03.1900, s. 6.

Przyznawanie obywatelstwa honorowego stało się dla władz miejskich instrumentem polityki samorządowej poprzez możliwość oddziaływania na osoby związane z polityką i gospodarką. Z narzędzia tego korzystały także Kraków⁷⁵ i Lwów⁷⁶, stąd też wśród obywateli honorowych tych miast znajdujemy te same nazwiska – Oktawiana Pietruskiego w 1886 r. i Kazimierza Badeniego w 1895 r. Działalność Adama Sapięhy docenili tylko radni Lwowa i Podgórze w 1894 r., zaś uhonorowanego w 1894 r. we Lwowie Stanisława Badeniego podgórska Rada Miejska wyróżniła dopiero w 1912 r.

Obywatelstwo honorowe było przyznawane na wniosek Rady i na jej koszt, nadany tytuł potwierdzał ozdobny dyplom, jak ten zachowany w zasobie Archiwum Narodowego w Krakowie dla starosty wielickiego Leopolda Płazińskiego z 1879 r., pergaminowy, z podpisami burmistrza i radnych, ozdobiony herbami Podgórze i Galicji, a uwiarygodniony zamkniętą w metalowej puszcze pieczęcią miasta Podgórze⁷⁷.

W marcu 1870 r. Rada powierzyła radnemu Józefowi Żabińskiemu „wystaranie się” o dyplom honorowego obywatelstwa nadanego właśnie księdzu Edwardowi Scherscheniowi, zlecając równocześnie sporządzenie dyplomu dla Fryderyka Zolla, któremu przyznano ten tytuł w styczniu 1867 r.⁷⁸ Koszty z tym związane zwrócono Żabińskiemu dopiero w grudniu 1873 r.⁷⁹ Nie wiemy, kto dyplomy wykonał – chociaż już od 1868 r. podgórska Rada współpracowała ze znanym krakowskim litografem Marcinem Salb⁸⁰, jednak dyplom dla Piotra Smolarskiego w 1871 r. przygotował Michał Serafin⁸¹. Sporządził on także dyplom dla burmistrza Ferdynanda Seeling de Saulenfels, uhonorowanego przez Radę w lutym 1875 r., a już w kwietniu wybrano delegację, która miała dyplom wręczyć⁸². Dyplom pergaminowy dla Leopolda Płazińskiego w 1879 r. zreali-

⁷⁵ Jan Gordziakowski, *Obywatelstwo honorowe miasta Krakowa i jego obywatele honorowi*, Kraków 1990.

⁷⁶ Leon Gustaw Dziubiński, *Poczet prezydentów, wiceprezydentów i obywateli honorowych miasta Lwowa*, [w:] *Miasto Lwów w okresie samorządu 1870–1895*, Lwów 1896, s. 701–708.

⁷⁷ ANK, Zbiór dokumentów pergaminowych, sygn. Perg. 1285.

⁷⁸ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 5, s. 168, nr 635, 636.

⁷⁹ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 5, s. 462, nr 766.

⁸⁰ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 5, s. 77, nr 264. W maju 1868 r. zapłacono jego rachunek.

⁸¹ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 5, s. 315, nr 317. Michał Serafin był malarzem pokojowym (ANK, Spis ludności miasta Podgórze z 1870 r., dom nr 21).

⁸² ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 63, nr 179; P 117, nr 612.

zował Marcin Salb⁸³, jemu także zlecono w październiku 1883 r. przygotowanie dwujęzycznych dyplomów dla Feliksa barona Pino-Friedenthal, Macieja Pischofa i Jana Wilhelma von Arelshöh Poschacher, które na początku 1884 r. wręczyła w Wiedniu delegacja podgórskiej Rady⁸⁴. Marcin Salb wykonał także w 1886 r. dyplom dla Oktawiana Pietruskiego⁸⁵.

Przekazanie dyplomu osobom mieszkającym w Podgórzu mogło się odbywać uroczyście w budynku podgórskiego Magistratu, zazwyczaj jednak do uhonorowanego udawała się delegacja radnych z burmistrzem na czele – w sierpniu 1871 r. w uchwale Rady wpisano, że dyplom Piotrowi Smolarskiemu wręczy „deputacja Rady miejskiej”⁸⁶. W kwietniu 1893 r. wybrano delegację dla dostarczenia dyplomu Leonowi Kurykowskiemu, w sierpniu 1895 r. zdecydowano o pokryciu kosztów wyjazdu delegacji do Kazimierza Badeniego⁸⁷. Rada, uchwalając 13 kwietnia 1886 r. nadanie honorowego obywatelstwa Oktawowi Pietruskiemu, „postanawia jednak poprzednio wyistosować awizacją do tegoż i zawiadomić o powyższej uchwale” – 23 kwietnia Rada otrzymała telegraficzną odpowiedź, że „obywatelstwo honorowe z wdzięcznością przyjmuje”, w maju wybrano delegację, która miała się udać do Lwowa celem wręczenia dyplomu „oraz dla załatwienia kilku spraw gminnych”⁸⁸. Oficjalne podziękowanie za nadany tytuł wraz z kwotą 50 złr a.w. na rzecz podgórskich ubogich przesłał na ręce radnych w czerwcu 1887 r. Henryk Kronhelm⁸⁹.

W czerwcu 1915 r. „Ilustrowany Kurier Codzienny” zamieścił informację o wręczeniu w krakowskim Magistracie prezydentowi Juliuszowi Leo ozdobnego, artystycznie wykonanego dyplomu honorowego obywatelstwa miasta Podgórza przez deputację na czele z burmistrzem Franciszkiem Maryewskim, który „podniósł wybitne zasługi prezydenta dra Lea, położone około połączenia Podgórza z Krakowem, dzieła wielkiego znaczenia, nadto wyraził uznanie dla jego zasług i prac tak na polu polityki gminnej jak i krajowej. Prezydent dr Leo podziękował za ten zaszczyt i zaznaczył, że w pracy około połączenia tych obu miast, w tem wielkiem dziele, współdziałały obie Rady miejskie. Kiedyś historia należycie oceni te prace, w tej chwili może należycie

⁸³ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 250, nr 297; s. 262, nr 351.

⁸⁴ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 704, nr 630; s. 741, nr 719.

⁸⁵ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 7, s. 11, nr 413.

⁸⁶ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 5, s. 269, nr 169.

⁸⁷ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 7, s. 723, nr 561; s. 865, nr 1040.

⁸⁸ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 7, s. 8, nr 405; s. 10–11, nr 413; s. 12, nr 417; s. 20, nr 452.

⁸⁹ ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 7, s. 102, nr 756.

niedocenione, jak się to często dzieje. Wielki Kraków – to zadatek wielkiej stolicy Polski⁹⁰. Kilka dni później podgórska delegacja wręczyła w Wiedniu dyplom Kazimierzowi Junosza Gałęckiemu, o czym także donosiła prasa⁹¹. Przyznając w sierpniu 1887 r. honorowe obywatelstwo Agnieszce Jałbrzykowskiej, Rada uchwaliła „co ma być w dziennikach ogłoszone”⁹².

Zasłużeni podgórszy burmistrzowie decyzją Rady otrzymywali honorowe obywatelstwo miasta, działalność członków Rady doceniano w różny sposób. W grudniu 1871 r. radni zdecydowali, aby Franciszkowi Rehmannowi „w uznaniu jego trudów, ogłędności, pilności i niezmordowanej gorliwości w wypełnianiu obowiązków radnego przez lat przeszło 30” ofiarować srebrny puchar z odpowiednim napisem lub srebrny serwis – prezent wręczyła delegacja w marcu 1872 r.⁹³ Kiedy w sierpniu 1884 r. Ferdynand Seeling de Saulenfels, honorowy obywatel miasta od 1875 r., zrezygnował nieodwołalnie z funkcji radnego, Rada na jego prośbę przekazała mu bezpłatnie parcelę na cmentarzu, na której był wybudowany grobowiec rodzinny⁹⁴. W maju 1907 r. na koszt gminy „w uznaniu zasług dla miasta” odbył się pogrzeb Gustawa Barucha, wieloletniego radnego, asesora i zastępcy burmistrza⁹⁵. Jednak osoby zasłużone dla miasta często otrzymywały od Rady jedynie wyrazy uznania i podziękowania, jak w maju 1876 r. Kalikst Gasparski, c.k. inspektor podatkowy w Wieliczce za „legalną pomoc niesioną miastu w odpisaniu płaconych podatków i ulżenie ciężarów gminie miasta Podgórze”⁹⁶. We wrześniu 1886 r. Rada uchwaliła „zdjęcie portretu z fotografii Pana Jęczmieniowskiego, Nadinspektora Jeneralnej Dyrekcji Kolei w Wiedniu, które wykonać ma Pan inżynier Szelestak, takowy ma być zawieszony w Sali Radnej, a to z tytułu okazania mu pewnego uznania za przychyłność w załatwianiu spraw kolejowych dotyczących naszego miasta”⁹⁷.

* * *

⁹⁰ „Ilustrowany Kurier Codzienny”, nr 139 z 9 czerwca 1915 r., s. 2–3.

⁹¹ „Ilustrowany Kurier Codzienny”, nr 149 z 19 czerwca 1915 r., s. 2.

⁹² ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 7, s. 119, nr 822.

⁹³ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 5, s. 298, nr 272; s. 319, nr 327; s. 325, nr 347.

⁹⁴ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 784, nr 835.

⁹⁵ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 9, s. 502, nr 4092.

⁹⁶ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 112, nr 504.

⁹⁷ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 7, s. 31–32, nr 500. Rachunek inżyniera Szelestaka z kwietnia 1888 r. za wykonanie portretu zapłacono w sierpniu 1888 r. (ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 7, s. 222, nr 1129).

Powróćmy do pytania, kiedy powstał urzędowy spis obywateli miasta Podgórze? Czyżby urzędnicy podgórskiego Magistratu przez wiele lat nie wywiązywali się z wprowadzonego w 1847 r. obowiązku prowadzenia rejestru obywateli miejskich?

W zasobie Archiwum Narodowego w Krakowie znajduje się niepozorny rękopiśmienny „Spis ... Obywateli miasta Podgórze ...”⁹⁸, zawierający 117 nazwisk osób, które uzyskały podgórskie obywatelstwo lub prawo przynależności w latach 1828–1870. Niestety pierwsza karta rękopisu jest bardzo uszkodzona (brak sporej części), co sprawia, że znaczna część tytułu jest nieznamna, a z pierwszych 12 wpisów wykazy pozostały jedynie daty roczne, obejmujące lata 1828–1831 (dla trzech ostatnich wpisów zachowały się także imiona oraz zawody). W formie tabeli wpisywano: liczbę porządkową, imię i nazwisko, zawód, rok przyznania oraz wysokość pobranej opłaty: za prawo przynależności lub obywatelstwo. Gdyby spis powstał w związku z przepisami z 1847 r., to powinien zawierać także odniesienie do dokumentacji sprawy o nadanie obywatelstwa – nie musiałby zaś zawierać wpisów dotyczących przynależności do gminy, bo te zostały uregulowane dopiero ustawą z 3 grudnia 1863 r.⁹⁹ (pierwsza osoba odnotowana w spisie uzyskała swojszczyznę w 1868 r.).

Do 1870 r. obywatelstwo honorowe miasta przyznano trzem osobom: w 1867 r. Fryderyk Zoll (styczeń) i Aleksander Siedlecki (wrzesień), w marcu 1870 r. Edward Scherscheń. W uchwale Rady z września 1867 r. zaznaczono, że nazwisko Aleksandra Siedleckiego zostanie wpisane „w nową księgę obywateli Miasta Podgórze na ten cel przeznaczoną” – wykreślono słowa „jako pierwszego”¹⁰⁰. Rzeczywiście na okładce rękopisu „Spis ... Obywateli miasta Podgórze ...” wpisano nazwiska trzech honorowych obywateli – jako pierwszego Fryderyka Zolla¹⁰¹.

Możemy więc przyjąć, że „Spis ... Obywateli miasta Podgórze ...” określony jako „nowa księga obywateli”, sporządzony jednym charakterem pisma, powstał około 1867 r. Prawdopodobnie

⁹⁸ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 38, s. 3–14. Por. Aneks 1.

⁹⁹ *Zbiór ustaw administracyjnych w Królestwie Galicji i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim obowiązujących*, wyd. Jan Rudolf Kasperek, t. 1, Kraków 1868, s. 530–534, 537, 552. Por. *Reichs-Gesetz-Blatt für das Kaiserthum Oesterreich*, Jahrgang 1863, Wien 1863, nr 105, s. 368; *Pouczenie o stwierdzeniu austr. prawa obywatelstwa i gminnego prawa przynależności*, Kraków 1910 (ANK, Biblioteka, sygn. 3371).

¹⁰⁰ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 5, s. 17, nr 31.

¹⁰¹ Por. Aneks 1.

na zlecenie Rady przepisano już istniejący starszy wykaz, który uzupełniono o nowe kwestie związane z przynależnością do gminy i następnie kontynuowano do 1870 r. Możliwe, że dokument dopiero wówczas stworzono na podstawie zachowanych dokumentów, wpisując nazwiska obywateli miejskich od 1828 r. (z takich lat zachowała się najstarsza dokumentacja spraw związanych z obywatelstwem miasta¹⁰²). Umieszczony w wykazie Karol Resch uzyskał prawo przynależności 13 sierpnia 1870 r. – uchwałą z 12 września 1870 r. Rada powołała Komisję „do rozpoznania stosunków swojszczyzny i stanu obywatelstwa, tudzież uczestników gminy”¹⁰³, która jednak nie wywiązała się z zadania przed końcem kadencji.

W kolejnych latach Rada przyznała trzy obywatelstwa honorowe – Piotrowi Smolarskiemu (1871), Leonowi Hoffmannowi (1872) i Ferdynandowi Seeling de Saulenfels (1875) oraz prawo przynależności do gminy dla 7 osób. Kiedy 8 listopada 1875 r. Rada nadała obywatelstwo miasta Franciszkowi Grzybczykowi, powróciła sprawa uregulowania formalności z tym związanych – została powołana kolejna komisja¹⁰⁴. Efektem jej prac było powstanie „Książki Obywateli Miasta Podgórze”¹⁰⁵, do której miano wpisywać nazwiska obywateli i obywateli honorowych miasta. Sądząc po jednolitym charakterze pisma, wielu wpisów dokonano po czerwcu 1876 r., kiedy Rada nadała obywatelstwo kilkunastu osobom. Ponieważ wyjaśniano wówczas zaległe sprawy obywatelstwa, wpisywano do księgi także nazwiska osób, które uzyskały obywatelstwo miasta oraz obywatelstwo honorowe w okresie wcześniejszym (Franciszek Rehmann z 1830 r.), nawet jeśli fakt ten został odnotowany w omawianym wcześniej „Spisie ... Obywateli miasta Podgórze ...”. Niestety nie wiemy, czy urzędnicy podgórskiego Magistratu, zgodnie z rozporządzeniem lwowskiego Gubernatorstwa Krajowego, stworzyli w 1848 r. wspomniany w „Książce Obywateli Miasta Podgórze” wykaz podgórskich obywateli.

* * *

¹⁰² ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 38.

¹⁰³ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 5, s. 192, nr 749.

¹⁰⁴ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 92, nr 378.

¹⁰⁵ ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 33. Por. Aneks 2.

Oba rękopisy przechowywane są w zasobie Archiwum Narodowego w Krakowie w zespole 29/53 Akta miasta Podgórza 1779–1928¹⁰⁶.

Rękopis zatytułowany „Spis ... Obywateli miasta Podgórza ...” to poszyt o wymiarach 213x340 mm, składający się z sześciu spaginowanych kart, umieszczony w fascykule akt luźnych oznaczonym sygnaturą P 38 (s. 3–14). Poszyt tworzą złożone w składkę trzy karty papieru maszynowego, zszyte na ósemkę nićmi kordonkowymi (kolor biały i niebieski). Karty w przeszłości zostały zalane lub silnie zawilgocone i uległy rozległym uszkodzeniom chemicznym, fizycznym oraz mechanicznym. Papier jest silnie zakwaszony, zabrudzony, zaplamiony i przebarwiony. Wzdłuż krawędzi występują rozdarcia i ubytki papieru, w tym wchodzące na pole tekstu, brakuje ¼ powierzchni pierwszej karty rękopisu. Tekst spisano atramentem, obecnie w kolorze brązowym. Na górze i dole strony tytułowej oraz na górze s. 5 umieszczono odbitą w niebieskim tuszu pieczęć: MAGISTRAT M. PODGÓRZA. Na stronie tytułowej naklejona jest dawna sygnatura archiwalna: WOJEWÓDZKIE ARCHIWUM PAŃSTWOWE W KRAKOWIE 114. Strony 4–10 rękopisu stanowią formularz¹⁰⁷ – tytuły rubryk tabeli podano na górze dwóch stron zewnętrznej karty (s. 4, 13), pozostałe karty zostały przycięte od góry, tak aby tytuły kolumn były widoczne.

Rękopis zatytułowany „Książka Obywateli Miasta Podgórza” oznaczono sygnaturą P 33. Jest to księga o wymiarach 320x230 mm, złożona ze 176 spaginowanych (s. 1–259 paginacja oryginalna, s. 261–352 paginacja naniesiona w Archiwum)¹⁰⁸ kart papieru maszynowego w kolorze kremowym, ze złożonymi brzegami. Blok księgi jest zszyty na cztery sznury i oprawiony w płótno w kolorze czerwonym (zachowana struktura surowej tkaniny), wyklejki wykonano z ozdobnego papieru powlekanego (na przedniej wklejce okładki napis ołówkiem: L. 16/916). Grzbiet oraz okładki księgi zdobią wyzłocone tłoczenia motywami floralnymi. Na licu przedniej okładziny naklejona jest winieta tytułowa przycięta ze skóry w kolorze czerwonym (napisy tłoczone i zło-

¹⁰⁶ Dokumentacja podgórskiego Magistratu po 1915 r. w częściach trafiła do Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa oraz do składnicy akt Magistratu krakowskiego, bieżące dokumenty do 1920 r. były wykorzystywane przez Filię Magistratu krakowskiego w Podgórzu (ANK, Zofia Homecka, Zbigniew Wojas, „Wstęp do inwentarza zespołu akt miasta Podgórza 1779–1920”, Kraków 1954, maszynopis, s. 15).

¹⁰⁷ Strony 11–12, 14 są niezapisane.

¹⁰⁸ Brak kart o numerach stron 29–34, strony 61–352 są niezapisane.

cone)¹⁰⁹. Księga została umieszczona w zamykanym futerale skórzanym, wtórnie wykorzystanym do jej ochrony (wykonanym dużo wcześniej niż księga). Futerał jest zbyt ciasny, istnieje ryzyko uszkodzenia i wytarcia iluminacji oprawy. Futerał wyposażony w klapkę i szlufkę, wykonany jest ze skóry bydłowej zabarwionej na kolor brązowy, wzdłuż bocznych krawędzi oraz na ścianie tylnej występują ślepe tłoczenia z motywami floralnymi¹¹⁰. Część wpisów w rękopisie ma wykonane ozdobnie pojedyncze litery lub całe fragmenty tekstu, niektóre zawierają dodatkowe elementy ozdobne. Po s. 26 oraz po s. 52 znajduje się 5 kart grubszych od pozostałych, powstałych poprzez sklejenie dwóch arkuszy papieru, które nie zostały oryginalnie spaginowane. Tekst spisano czarnym atramentem, iluminacje wykonano tuszem i akwarelą.

Powyższe rękopisy prawdopodobnie wykonali sekretarze podgórskiej Rady – charakter pisma są zbliżone do zapisów w księgach protokołów posiedzeń Rady, które prowadzili i podpisywali sekretarze. „Spis ... Obywateli miasta Podgórze ...” mógł sporządzić Michał Pleszowski, który pełnił tę funkcję od sierpnia 1867 r. do maja 1871 r. Pierwszych wpisów w „Księżce Obywateli Miasta Podgórze” mógł dokonać kolejny sekretarz Władysław Kopiński (urzędował na stanowisku do marca 1877 r.)¹¹¹. Późniejsze wpisy, zapewne autorstwa następnych sekretarzy, powstawały do 1914 r., kiedy odnotowano przyznanie na posiedzeniu Rady z 17 marca honorowego obywatelstwa Juliuszowi Leo i Kazimierzowi Junosza Gałęckiemu. Na bieżąco dopisywano informacje o śmierci obywateli honorowych miasta – ostatnie pochodzą z 1914 r. (Wojciech Bednarski zmarł 23 lutego; nie znamy daty dziennej zgonu Leona Kurykowskiego).

* * *

¹⁰⁹ Oprawa rękopisu jest uszkodzona – rozdarcia i ubytki w partii grzbietu, przetarcia i drobne ubytki na krawędziach okładek, system szycia bloku nie jest naruszony.

¹¹⁰ Stan zachowania futerału nie jest dobry, skóra jest bardzo przesuszona, porysowana, miejscami poprzecierana, w części grzbietowej podarta, odsłonięte fragmenty tektury są rozwarstwione, na klapce występuje rozległe rozdarcie skóry, pasek służący do zapinania futerału nie jest zachowany. Futerał w przeszłości poddano pracom renowatorskim – ścianki wewnętrzne zostały wzmocnione łątkami wykonanymi z papieru marmurkowego oraz skóry.

¹¹¹ Kolejnymi sekretarzami Rady byli: Wiesław Aleksander Żelechowski (od marca do września 1877 r.), Bronisław Ajdukiewicz (od października 1877 r. do października 1878 r.), od grudnia 1878 r. Wojciech Adamczyk (ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 5, s. 2, 243, 253; P 6, s. 139, 145, 167, 169, 224, 232, 238). Por. *Szematyzm Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim na rok... (Schematismus des Königreiches Galizien und Lodomerien für das Jahr...)*.

Przy edycji tekstów źródeł uwzględniono zalecenia instrukcji wydawniczych dla źródeł z XIX/XX w.¹¹² Kierowano się zasadą transkrypcji tekstu polskiego. Ze względu na specyfikę „Spisu ... Obywateli miasta Podgórze ...” (tabela zawierająca imię i nazwisko, zawód oraz liczby) uwspółcześniono jedynie pisownię niektórych imion¹¹³, pozostawiając bez zmian oryginalną pisownię nazwisk. Nie zmieniono archaicznego brzmienia wyrazu „rzemieśnik”.

Rękopis „Książka Obywateli Miasta Podgórze” to zwięzłe teksty uchwał Rady, w związku z tym jedynie sporadycznie zmodernizowano pisownię (y = i, ss = s), ujednolicając zapis wobec różnic wynikających z dokonywania wpisów w przeciągu 40 lat, przez kilka osób. Rozwiązano wprowadzony przez pisarzy skrót ust. gm. = ustawa gminna oraz dtto = de dato. Pozostawiono archaiczne brzmienie wyrazów (jubileum, jeneralny, wdzięcznem, przyznanem, nadanem) oraz zapis nazwy miejscowości Dembniki.

Przygotowując teksty, zmodernizowano interpunkcję, ortografię oraz pisownię wielkich i małych liter, wprowadzając przyjęte obecnie zasady. Paginację rękopisów umieszczono w edycji w nawiasach kwadratowych na zewnętrznej stronie marginesu, zaś końce stron tekstu oryginalnego zaznaczono dwiema ukośnymi kreskami //.

Przypisy tekstowe dotyczą głównie określenia braków w tekście spowodowanych zniszczeniem karty rękopisu lub dopisków naniesionych na oryginalnym tekście w okresie późniejszym. W przypisach rzeczowych, ograniczonych do niezbędnego minimum, podano w „Spisie ... Obywateli miasta Podgórze ...” ustalone na podstawie dokumentacji podgórskiego Magistratu nazwiska, które prawdopodobnie były wpisane w zniszczonej części rękopisu. W „Książce Obywateli Miasta Podgórze” w przypisach podano na podstawie protokołów uchwał Rady brakujące wpisy odnoszące się do Henryka Kronholma (1886) i Karola Neumanna (1885).

W pracy zamieszczono biogramy 158 osób wymienionych w obu publikowanych wykazach – tylko dla części z nich opracowano biogramy w *Polskim słowniku biograficznym*. Podgórcy bur-

¹¹² *Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX w.*, pod red. Kazimierza Lepszego, Wrocław 1953; Ireneusz Ihnatowicz, *Projekt instrukcji wydawniczej dla źródeł historycznych XIX i pocz. XX w.*, „Studia Źródłoznawcze” 1962, nr 7, s. 99–124; *Materiały do instrukcji wydawniczej dla źródeł do dziejów najnowszych Polski*, oprac. Stanisław Kalabiński, Feliks Tych, Warszawa 1958.

¹¹³ Jozef – Józef, Alexander – Aleksander, Woyciech, Sebastyan – Wojciech, Sebastian, Jakob – Jakub, Kazimirz – Kazimierz, Ferdinand – Ferdynand, Frideryk – Fryderyk, Wilchelm – Wilhelm.

mistrzowie zostali dokładnie opisani w publikacji *Poczet sołtysów, wójtów i burmistrzów miast, jurydyk, wsi i gmin przyłączonych do Krakowa do 1915 roku* (pod red. Bogdana Kasprzyka, Kraków 2013), wiele nazwisk znajdujemy w pracy Karoliny Grodziskiej *Cmentarze Podgórze* (Kraków 1992). Jednak o większości z wymienionych osób informacje czerpiemy jedynie z archiwaliów dotyczących miasta Podgórze – spisów ludności, akt metrykalnych i oczywiście zachowanej dokumentacji podgórskiego Magistratu. Biogramy z założenia nie były tworzone jako kompendium wiedzy o poszczególnych osobach, nie to jest bowiem celem publikacji, mają jedynie przybliżyć Czytelnikom ich losy. Jako przydatne dla badań nad socjotopografią miasta podano w miarę możliwości numery nieruchomości będących ich własnością – precyzyjne określenie ich obecnych adresów to temat na osobną publikację¹¹⁴. Dla 23 osób, które uzyskały obywatelstwo podgórskie w pierwszej połowie XIX w., wpis w wykazie jest jedyną informacją o pobycie w Podgórzu, czasem potwierdzoną wcześniejszą adnotacją w aktach metrykalnych podgórskiej parafii – możemy zapewne przyjąć, że niebawem opuścili miasto.

Z dniem 30 czerwca 1915 r. zakończyła się historia Królewskiego Wolnego Miasta Podgórze. Na podstawie układu „w sprawie połączenia król. woln. Miasta Podgórze ze stoł. król. miastem Krakowem”, uchwalonego przez Rady obu miast w kwietniu 1913 r., zatwierdzającej go ustawy z 1914 r. (która z powodu wybuchu wojny weszła w życie dopiero w maju 1915 r.) oraz reskryptu Namiestnictwa Galicyjskiego z czerwca 1915 r. w dniu 1 lipca 1915 r. Podgórze połączyło się z Krakowem¹¹⁵. W negocjacjach w sprawie układu o połączeniu obu miast oraz w późniejszych

¹¹⁴ Numeracja nieruchomości w Podgórzu była ciągła, znamy ich przyporządkowanie do ulic z 1875 r. (ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 80–81, nr 291; Aleksander Nowolecki, *Wykaz ulic, placów, kościołów i domów miasta Krakowa, jego przedmieść i miasta Podgórze wraz z nazwiskami właścicieli*, Kraków 1878, s. 235–258; Aleksander Nowolecki, *Wykaz ulic, placów, kościołów i domów miasta Krakowa i Podgórze ułożony na podstawie ksiąg hipotecznych i urzędowych źródeł, uzupełniony historycznymi objaśnieniami*, Kraków 1880, s. 235–258). Numery orientacyjne w ramach ulic nadano prawdopodobnie w latach 80. XIX w., wówczas dawne numery stały się liczbami spisowymi (Jan Knapik, Stefan Mikulski, *Księga adresowa król. stoł. miasta Krakowa i król. woln. miasta Podgórze*, R. I, rok 1905, Kraków 1904; Stefan Mikulski, *Wielka księga adresowa stoł. król. miasta Krakowa i król. woln. miasta Podgórze*, R. III, rok 1907, Kraków 1906).

¹¹⁵ Tadeusz Przeorski, *Połączenie ze stoł. król. miastem Krakowem król. wolnego miasta Podgórze*, [w:] *Kraków. Rozszerzenie granic 1909–1915*, wyd. Karol Rolle, Kraków 1931, s. 488–574; Małgorzata Klimas, Bożena Lesiak-Przybył, Anna Sokół, *Wielki Kraków. Rozszerzenie granic miasta w latach 1910–1915. Wybrane materiały ze zbiorów Archiwum Państwowego w Krakowie*, Kraków 2010, s. 263–282, 309–318.

przepisach brak informacji, jaki miał być status podgórskich obywateli miejskich i obywateli honorowych – po zakończeniu samodzielnego bytu miasta Podgórza stały się one jedynie honorowymi tytułami.

* * *

Pragnę podziękować wszystkim osobom zaangażowanym w przygotowanie i wydanie tej książki. Recenzentowi dr. hab. prof. UP Łukaszowi Sroce za cenne uwagi i spostrzeżenia, które pozwoliły na poprawienie tekstu przed oddaniem go do druku. Przy odczytywaniu trudnych miejsc rękopisów wspomogli mnie: Panie Anna Sokół i Aldona Warzecha z Archiwum Narodowego w Krakowie oraz Pan dr Adam Górski z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pani Małgorzata Bochenek, kierownik Oddziału konserwacji i zabezpieczania zasobu archiwalnego Archiwum Narodowego w Krakowie, przygotowała profesjonalny opis obu rękopisów. Pan Adam Sasionowski pomógł mi w ustaleniu na podstawie archiwaliów listy radnych podgórskich z lat 1866–1914.

Aneks 1

„Spis Obywateli miasta Podgórze” 1828–1870

[s. 3] Spis ... Obywateli miasta Podgórze ... [pobr]anych taks od nadania ... i przyjęcia do grona gminny ...^a

Honorowi Obywatele bez taksy:

1. Zoll Fryderyk Dr Uniwersytetu w Krakowie
2. Siedlecki Aleksander Naczelnik miasta Podgórze i CK Notariusz
3. Szerschen Edward Probosz[cz] tutejszy i Kanonik

4.//

[s. 4] [Lp.]	Imię i nazwisko	Zatrudnienie	W roku	Swojszczyzna		Obywatelstwo		Razem	
				f ^l	b	f	b	f	b
1.	²		1828			16		16	
2.			1828			16		16	
3.			1828			8		8	

^a *niebieskim ołówkiem napisane 1845, 1848 aż do 1866. Większa część tytułu nieustalona z powodu zniszczenia karty rękopisu*

^b *znak nieczytelny, prawdopodobnie oznaczający krajcary lub zapis brachygraficzny et (od etc.) czyli reszta*

¹ skrót oznaczający floren (powinno być fl), czyli gulden lub złoty reński, który do 1857 r. liczył 60 krajcarów, potem 10 krajcarów.

² W wykazie kandydatów do Wydziału Miejskiego z 1843 r. zanotowano, że w 1828 r. obywatelstwo miasta uzyskał Szymon Drożdżikowski (ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 4, s. 3).

4.			1828			8		8	
5.			1828			8		8	
6.	³		1829			16		16	
7.			1829			8		8	
8.	⁴		1830			12		12	
9.			1830			3	12	3	12
10.	Antoni	Oberżysta	1831			16		16	
11.	...nek Jędrzej ⁵	Oberżysta	1831			16		16	
12.	...iret Franciszek	Budowniczy	1831			16		16	
13.	Franaszek Jan	Właściciel domu	1832			16		16	
14.	Tischendorfer Jan	Właściciel papierni	1832			8		8	
15.	Oraciewicz Karol	Pasamonik	1833			3	12	3	12
16.	Szewczyk Wojciech	Krawiec	1833			2	24	2	24
17.	Richter Antoni	Krawiec	1834			3	12	3	12
18.	Baginski Franciszek	^a	1834			3	12	3	12
	Zniesienie					179	12	179	12//
[s. 5]	Przeniesienie					179	12	179	12
19.	Daber Tomasz	... ^b	1834			16		16	
20.	Dutkiewicz Łukasz	Krawiec	1834			3	12	3	12
21.	Graf Antoni	Oberżysta	1834			16		16	
22.	Noworyta Jakub	Właściciel domu	1835			4		4	

^a wyraz *nieczytelny w języku niemieckim, prawdopodobnie giewser* (odlewnik – niem. giser)

^b *brak wpisu*

³ W wykazie kandydatów do Wydziału Miejskiego z 1843 r. zanotowano, że w 1829 r. obywatelstwo miasta uzyskali Franciszek Ripper i Józef Ronthal (ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 4, s. 15, 17).

⁴ W wykazie kandydatów do Wydziału Miejskiego z 1843 r. zanotowano, że w 1830 r. obywatelstwo miasta uzyskali Piotr Oraciewicz i Franciszek Rehman (ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 4, s. 4, 15).

⁵ Może Martinek Andrzej (ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 81, nr 1177).

23.	Krudowski Maciej	Właściciel domu	1836			8		8	
24.	Jeżmanowski Antoni	Obywatel ziemski	1836			8		8	
25.	Golik Michał	Właściciel domu	1836			4		4	
26.	Zimmer Jan	Właściciel domu	1836			6		6	
27.	Czechowski Jan	Właściciel domu	1837			4		4	
28.	Furmann Jakub	Właściciel domu	1837			8		8	
29.	Bilski Antoni	Właściciel domu	1837			4		4	
30.	Wykowski Daniel	Rzemieśnik	1837			3	12	3	12
31.	Dudera Kazimierz	Rzemieśnik	1838			4		4	
32.	Woyatschek Marcin	Rzemieśnik	1838			5	36	5	36
33.	Jędrzejowski Jan	Właściciel domu	1838			4		4	
34.	Kotsis Jan	Kramarz	1838			2	24	2	24
35.	Tylebach Wilhelm	Krawiec	1838			3	12	3	12
	Zniesienie					282	48	282	48//
[s. 6]	Przeniesienie					282	48	282	48
36.	Szafrun Wojciech	Właściciel domu	1838			4		4	
37.	Kobiela Jędrzej	Właściciel domu	1839			6		6	
38.	Woycicki Jędrzej	Właściciel domu	1839			4		4	
39.	Domnik Józef	Oberżysta	1839			16		16	
40.	Szewczyk Adam	Właściciel domu	1839			4		4	
41.	Przybylski Jędrzej	Szawc	1839			2	24	2	24
42.	Kliczynski Aleksander	Rzemieśnik	1839			5	36	5	36
43.	Kowatsch Franciszek	Rzemieśnik	1840			2	24	2	24
44.	Szafran Józef	Szynkarz	1840			4		4	

45.	Kopczyński Sebastian	Szynkarz	1840			4		4	
46.	Labanowski Jan	Krawiec	1840			3	12	3	12
47.	Kraus Jan	Handlarz skór	1840			5	36	5	36
48.	Mozdzieński Franciszek	Handlarz	1840			5	36	5	36
49.	Burdel Paweł	Krawiec	1840			3	12	3	12
50.	Zamorski Kazimierz	Właściciel domu	1840			4		4	
51.	Kaminski Jędrzej	Właściciel domu	1841			4		4	
52.	Wilczynski Karol	Właściciel domu	1841			8		8	
53.	Koziar Jan	Oberżysta	1841			16		16//	
	Zniesienie					384	48	384	48//
[s. 7]	Przeniesienie					384	48	384	48
54.	Maisinger Franciszek	Oberżysta	1841			16		16	
55.	Fox Wincenty	Właściciel domu	1841			8		8	
56.	Idzikowski Ferdynand	Właściciel domu	1841			4		4	
57.	Himann Franciszek	Właściciel domu	1842			4		4	
58.	Rosad Maciej	Właściciel domu	1842			4		4	
59.	Schmidt Józef	Piekarz	1842			6		6	
60.	Ripper Franciszek	Biura Ekspedycji	1842			16		16	
61.	Żabiński Józef	Kupiec	1842			16		16	
62.	Sokalski Jan	Zegarmistrz	1842			5	36	5	36
63.	Koziarski Ludwik	Malarz	1843			2	24	2	24
64.	Skalski Józef	Właściciel domu	1843			8		8	
65.	Krupski Kazimierz	Rzemieśnik	1843			3	12	3	12

66.	Preczek Józef	Rzemieśnik	1843			6		6	
67.	Szydłowski Sebastian	Rzemieśnik	1843			5	36	5	36
68.	Funk Filip	Rzemieśnik	1843			3	12	3	12
69.	Opidowicz Jan	Rzemieśnik	1843			3	12	3	12
70.	Schauer Adam Alfred	Cukiernik	1844			4		4	
71.	Glubna Alois	Krawiec	1844			3	12	3	12
	Zniesienie					503	12	503	12//
[s. 8]	Przeniesienie					503	12	503	13
72.	Górecki Wincenty	Stolarz	1844			3	12	3	12
73.	Cyno Edward	Stolarz	1844			3	12	3	12
74.	Podiwański Józef	Malarz	1845			2	24	2	24
75.	Grzybczyk Franciszek	Rzeźnik	1845			16		16	
76.	Hupert Jakob	Oberżysta	1845			16		16	
77.	Orczykowski Piotr	Mydlarz	1845			5	36	5	36
78.	Dornbusch Józef	Kowal	1845			5	36	5	36
79.	Walter Marcel	Siodlarz	1846			4		4	
80.	Kurowski Jan	Właściciel domu	1846			3	12	3	12
81.	Böhm Jan	Piekarz	1846			6		6	
82.	Firleta Kazimierz	Rzemieśnik	1846			3	12	3	12
83.	Miesiączek Jakub	Właściciel domu	1847			8		8	
84.	Krulikowski Michał	Krawiec	1847			3	12	3	12
85.	Makary Jędrzej	Krawiec	1848			3	12	3	12
86.	Baruch Maurycy	Fabrykant	1848			16		16	
87.	Kubicki Łukasz	Rzemieśnik	1848			3	12	3	12

88.	Lieban Jakub	Właściciel domu	1849			4		4	
89.	Domanus Jan	Ślusarz	1849			3	12	3	12
90.	Prochowski Franciszek	Właściciel domu	1849			4		4	
91.	Suski Antoni	Ślusarz	1849			3	12	3	12
92.	Zoll Józef	c.k. Komisarz Drogowy	1849			8		8	
	Zniesienie					627	36	627	36//
[s. 9]	Przeniesienie					627	36	627	36
93.	Lozers Ignacy	Szewc	1850			2	24	2	24
94.	Zielenski Kasper	Krawiec	1853			3	12	3	12
95.	Slapf Ferdynand	Kupiec	1853			16		16	
96.	Serkowski Emil	Budowniczy miejski	1853	Bez opłaty taksy					
97.	Schuch Fryderyk	Rymarz	1854			3	12	3	12
98.	Żychalski Józef	Piekarz	1854			3	12	3	12
99.	Domanus Franciszek	Stolarz	1854			3	12	3	12
100.	Michalik Stanisław	Rzeźnik	1855			8		8	
101.	Grodzki Michał	Piekarz	1855			3	12	3	12
102.	Świątek Karol	Rzeźnik	1855			8		8	
	Razem w monecie konwencyjnej					678		678	
	czyli w walucie austriackiej					711	90	711	90
103.	Ciesielski Józef	Właściciel domu	1860			16		16	
104.	Funtsch Jan	Właściciel domu	1860			16		16	
105.	Zadęcki Józef	Właściciel domu	1867			10		10	
106.	Weinbaum Dawid	Szynkarz	1868	10				10	

107.	Chahlowski Tomasz	Właściciel domu	1868			10		10	
108.	Świątek Antoni	Właściciel domu	1868			10		10	
109.	Świątek Feliks	Właściciel domu	1868			10		10	
110.	Rittmann Michał	Szynkarz	1869	10				10	
111.	Wayda Wincenty ^a	Rzeźnik	1870	10				10	
	Zniesienie			30		783	90	813	90//
[s. 10]	Przeniesienie			30		783	90	813	90
112.	Wayda Wincenty	Rzeźnik	1870			10		10	
113.	Janowski Władysław	... ^b	... ^b	Bezpłatnie					
114.	Schorstein Jakub	Właściciel domu	1870			20		20	
115.	Resch Karol	Urzędnik c.k. pensio.	1870	10				10	
116.	Siekierzynski Piotr	Majster mydlarski	1870	10				10	
117.	Haber Józef	Właściciel domu nr 4 i 186	1870	10				10	

^a *skreślone* Wojciech

^b *brak wpisu*

Aneks 2
„Książka Obywateli Miasta Podgórza”
1867–1914

[okładka]

KSIĄŻKA OBYWATELI MIASTA PODGÓRZA

[s. 1] Niniejsza księga obywateli miejskich sprawioną była około r. 1848, lecz dotąd z niewiadomych przyczyn nikt z obywateli zamieszkałych w Podgórzu wpisanym do niej nie został. Dopiero w r. 1875 powziętą uchwałą na dniu 8 listopada Rada Gminna postanowiła na podstawie § 8 i 40 ustawy gminnej uregulować stan obywatelstwa miejskiego, wskutek czego członkowie przynależni do gminy, którzy uzyskali w dawniejszych latach lub na mocy terażniejszych uchwał prawo obywatelstwa miejskiego lub honorowego, wpisywani będą do tej księgi na pamiątkę.^{//^a}

[s. 3] OBYWATELE HONOROWI^{//^b}

[s. 5] 1. Zoll Fryderyk, doktor praw, profesor i rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, syn ś.p. Józefa Zolla, byłego burmistrza. W dowód uznania położonych zasług dla gminy Podgórza otrzymał powziętą uchwałą Rady Gminnej de dato 17 stycznia 1867 r. (L. 54) obywatelstwo honorowe, a następnie zapadłą później uchwałą Rady Gminnej de dato 14 marca 1870 r. (L. 636) postanowiono wydać p. Zollowi dyplom na honorowe obywatelstwo.

2. Siedlecki Aleksander, burmistrz miasta Podgórza i c.k. notariusz. W dowód uznania życzliwości dla gminy otrzymał obywatelstwo honorowe powziętą uchwałą Rady Gminnej de dato 6 września 1867 r. (L. 31)^c.

^a strona 2 niezapisana

^b strona 4 niezapisana

^c dopisane niebieskim ołówkiem umarł

3. Serscheń Edward, proboszcz miejscowy i kanonik etc. otrzymał obywatelstwo honorowe powziętą uchwałą Rady Gminnej z dnia 14 maja 1870 r. (L. 635) w dowód uznania gorliwości o dobro parafian i praktykowanych cnót kapłańskich^a./

[s. 6] 4. Smolarski Piotr, c.k. radca Sądu Krajowego, otrzymał obywatelstwo honorowe powziętą uchwałą Rady Gminnej z dnia 11 sierpnia 1871 (L. 169) w dowód ogólnego uznania i szacunku, jaki sobie zjednał u mieszkańców miasta Podgórze podczas swego czteroletniego urzędowania jako naczelnik Sądu Powiatowego.

5. Hoffmann Leon, lekarz miejski, otrzymał obywatelstwo honorowe powziętą uchwałą Rady Gminnej de dato 19 kwietnia 1872 r. (L. 379) z okazji jubileum 50-letniej praktyki lekarskiej oraz w dowód uznania gorliwie pełnionych obowiązków lekarza miejskiego w Podgórzu przez lat 40.

6. Suling de Saulenfels, c.k. pensjonowany nadradca skarbowy, burmistrz miasta Podgórze, otrzymał obywatelstwo honorowe powziętą uchwałą Rady Gminnej de dato 23 lutego 1875 (L. 144), w dowód uznania położonych zasług dla dobra miasta i gorliwe pełnienie obowiązków jako były radny i// [s. 7] burmistrz^b.

7. Płaziński Leopold, c.k. starosta w Wieliczce, otrzymał powziętą uchwałą Rady Gminnej z dnia 16 stycznia 1879 (L. 282) w uznaniu jego zasług i życzliwości dla gminy miasta Podgórze w czasie kilkoletniego jego urzędowania, obywatelstwo honorowe.

8. Kirschner Paweł, pułkownik c.k. Inżynierii Wojskowej i dyrektor budowli fortyfikacyjnych w Krakowie, otrzymał obywatelstwo honorowe uchwałą Rady Gminnej z dnia 20 marca 1882 r. (L. 271) w dowód wdzięczności gminy za doznana ze strony Jego życzliwość dla miasta i śpieszne przeprowadzenie sprawy dotyczącej rozszerzenia rayonu fortyfikacyjnego dla Podgórze.//

^a *dopisane niebieskim ołówkiem umarł*

^b *dopisane niebieskim ołówkiem umarł*

[s. 8] Nowaczyński Antoni, c.k. radca Sądu Krajowego w Wadowicach, były naczelnik c.k. Sądu Powiatowego w Podgórzu i radny miasta, otrzymał uchwałą Rady Gminnej z dnia 15 listopada 1882 (L. 462) obywatelstwo honorowe, a to w dowód uznania gorliwości Jego w wykonywaniu obowiązków sędziego powiatowego i radnego^a.//

[s. 9] Jego Ekscelencji Jaśnie Wielmożnemu Panu Feliksowi baronowi Pino-Friedenthal, c.k. tajemnemu radcy, szambelanowi i ministrowi handlu etc. w dowód najuprzejmiejszej wdzięczności za wprowadzenie tylu środków służących do podniesienia handlu i przemysłu w Galicji, a w szczególności za korzyści, które miasto Podgórze odniosło z powodu wybudowania stacji przy Podgórzu, a nie w Dębnikach, udzielono uchwałą Rady Gminnej powziętej jednomyślnie stosownie do § 8 ustawy gminnej w dniu 28 września 1883 roku (do L. 623) obywatelstwo honorowe^b.//

[s. 10] Jaśnie Wielmożny Pischof Maciej, kawaler Orderu Żelaznej Korony III klasy i Orderu Franciszka Józefa etc., c.k. radca dworu i Jeneralny Inspektor Austriackich Kolei, na podstawie § 8 ustawy gminnej i jednomyślnie powziętej uchwały z dnia 28 września 1883 roku (do L. 623) otrzymał honorowe obywatelstwo w dowód najgłębszego szacunku i prawdziwej wdzięczności za skuteczną działalność dla interesów miasta tego, podjętą przy przeprowadzeniu trasy, tudzież budowy odnogi kolei transwersalnej Oświęcim – Sucha – Podgórze, jako też przy urządzeniu głównej stacji w Podgórzu.

Jaśnie Wielmożny Poschacher Jan, kawaler Orderu Franciszka Józefa I itd., dyrektor Jeneralnej Inspekcji budowy kolei państwowych austriackich. Na mocy uchwały powziętej jednomyślnie stosownie do § 8 ustawy gminnej w dniu 19 listopada 1883 roku (do L. 658) otrzymał honorowe obywatelstwo w dowód wysokiego poważania i wdzięczności za skuteczną dla dobra miasta Podgórza podjętą działalność przy budowie głównej stacji odnogi kolei transwersalnej Oświęcim – Sucha – Podgórze^c.//

^a *dopisane niebieskim ołówkiem* umarł w r. 1909 *oraz czarnym ołówkiem* zmarł 1909 w Krakowie

^b *dopisane czarnym ołówkiem* zmarł

^c *dopisane czarnym ołówkiem* zmarł 24/12 1910 w Wiedniu

[s. 11] Pleniger Karol, c.k. starszy inżynier i szef sekcji budowy kolei transwersalnej Oświęcim – Podgórze, na mocy uchwały powziętej jednomyślnie do § 8 ustawy gminnej w dniu 28 września 1883 r. (L. 623) otrzymał honorowe obywatelstwo w dowód wdzięczności za skuteczną działalność przy oznaczeniu miejsca pod budowę dworca stacji kolejowej w Podgórzu, zamiast w Dembnikach.

Jaśnie Wielmożny Pietruski z Siemuszowy Oktawian. Z okazji 25-letniej służby publicznej Pana Oktawa Pietruskiego, członka i zastępcy marszałka Wydziału Krajowego, Rada Gminna na wniosek Pana Burmistrza po myśli § 8 ustawy gminnej, w uznaniu rzeczywistych zasług położonych dla kraju, uchwałą powziętą z dnia 13 kwietnia 1886 roku (do L. 405) nadała Temuż obywatelstwo honorowe miasta Podgórza.//

[s. 12] Kronhelm Nordheim Henryk, doktor wszech praw, c.k. radca skarbu^{1a}.

Agnieszka z Majewskich Jałbrzykowska. Rada Miejska uchwałą z dnia 1 sierpnia 1887 roku, za położone zasługi około długoletniego krzewienia oświaty nadaje Jej obywatelstwo honorowe, wpisując Ją do księgi obywateli honorowych^b.//

[s. 13] Wielmożnemu Emilowi Serkowskiemu, c.k. nadinżynierowi, Rada Miejska uchwałą z dnia 20 grudnia 1888 roku, w dowód uznania Jego zasług położonych około dobra i rozwoju miasta Podgórza nadaje obywatelstwo honorowe miasta Podgórza i wpisuje Go w poczet obywateli honorowych^c.//

^a *dopisane niebieskim ołówkiem* umarł 31/3 1910 w 72 roku życia, *czarnym ołówkiem* w Mszanie Dolnej

^b *dopisane czarnym ołówkiem* zmarła

^c *dopisane ołówkiem* umarł

¹ Pozostawiono puste miejsce na pełny wpis, którego nie uzupełniono. W uchwale Rady Gminnej z 20 grudnia 1886 r. wpisano „Z powodu kilkakrotnie danego dowodu zyczliwości gminie tutejszej przy pertraktowaniu spraw kolejowych, a względnie przy budowie kolei transwersalnej i expropriacji gruntów w gminie miasta Podgórza jak również przyczynienia się do zawarcia ugody dotyczącej odszkodowania za przerwanie komunikacji torem kolejowym przy piecu wapiennym przez Pana Radcę dra Henryka Kronholma, Rada Gminna udziela jednomyślnie temuż obywatelstwo honorowe gminy miasta Podgórza” (ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 7, s. 70, nr 628).

[s. 14] Jaśnie Wielmożnemu Panu Leonowi Kurykowskiemu, c.k. staroście Powiatu Wielickiego, Rada Miejska uchwałą z dnia 19 stycznia 1893 roku nadała obywatelstwo honorowe, a to w dowód uznania Jego życzliwości dla rozwoju i dobrobytu miasta naszego, w dowód czego wpisuje Go do niniejszej księgi obywateli honorowych^a//

[s. 15] Wielmożnemu Panu dr Józefowi Kownackiemu, c.k. lekarzowi Powiatu Wielickiego, odznaczonemu Złotym Krzyżem Zasługi z Koroną, Rada Miejska uchwałą z dnia 26 lipca 1893 roku w dowód uznania Jego działalności skierowanej ku stłumieniu epidemii cholery, która w roku 1892 miasto Podgórze nawiedziła, nadaje obywatelstwo honorowe i wpisuje Go do księgi obywateli honorowych tutejszego miasta.//

[s. 16] Wielmożnemu Panu Janowi Kostrzewskiemu, c.k. nadkomisarzowi, odznaczonemu Złotym Krzyżem Zasługi z Koroną, Rada Miejska uchwałą z dnia 26 lipca 1893 nadaje obywatelstwo honorowe, uznając Jego energiczną działalność oraz za poniesione trudy w czasie epidemii cholery, wpisując Go do księgi obywateli honorowych.//

[s. 17] Jaśnie Oświeconemu Adamowi księciu Sapieże uchwała Rady Miejskiej z dnia 22 listopada 1894 w uznaniu niepomiarzonych zasług położonych dla kraju, a w szczególności przez urządzenie Wystawy Krajowej, nadaje Rada Miasta obywatelstwo honorowe miasta Podgórze.//

[s. 18] Jego Ekscelencji Jaśnie Wielmożnemu hrabiemu Kazimierzowi Badeniemu, c.k. Namiestnikowi, Rada Miasta Podgórze uchwaliła w dniu 9 maja 1895 nadać honorowe obywatelstwo miasta Podgórze we wdzięcznym uznaniu Jego niespożytych zasług i obfitej w zbawienne skutki działalności dla dobra kraju, tudzież wysokiej i prawdziwie ojcowskiej opieki, jaką poszczególne gminy w Galicji niestrudzenie otacza, z tem, że fakt ten ma być wdzięcznej potomności przez wpisanie do złotej księgi przekazany^b//

^a *dopisane niebieskim ołówkiem* umarł 1914

^b *dopisane czarnym ołówkiem* zmarł 9/7 909

[s. 19] Wielmożnemu Wojciechowi Bednarskiemu, dyrektorowi, nadaje Rada Miejska uchwałą z dnia 8 października 1896 w uznaniu położonych zasług około upiększenia miasta przez założenie ogrodu miejskiego na Krzemionkach obywatelstwo honorowe miasta Podgórze. Podgórze, dnia 12 grudnia 1896^a./^b

[s. 21] Jaśnie Wielmożnemu Edwardowi hr. Starzeńskiemu, c.k. staroście, Rada Miejska nadała uchwałą z dnia 16 lutego 1899 (L. 1814) w uznaniu Jego niepomiernych zasług około gminy honorowe obywatelstwo, wpisując Go równocześnie do księgi złotej^c./^d

[s. 23] Jaśnie Wielmożnemu Panu Nikodemowi Garbaczyńskiemu, emerytowanemu c.k. radcy dworu i byłemu burmistrzowi miasta Podgórze, Rada Miejska uchwałą z dnia 15 lutego 1900, uznając Jego niepomierne zasługi położone około dobra miasta Podgórze, nadała honorowe obywatelstwo, wpisując Go równocześnie do złotej księgi^e./^f

[s. 25] Jego Ekscelencji Jaśnie Wielmożnemu Panu Leonowi hr. Pinińskiemu, Rada Miasta Podgórze uchwaliła na dniu 26 lutego 1903 nadać honorowe obywatelstwo miasta Podgórze w dowód wdzięczności za Jego usilne popieranie interesów gminy./^g

[s. 27] Jaśnie Wielmożnemu Panu Jerzemu Franciszkowi Maryewskiemu, kawalerowi Orderów Franciszka Józefa i Żelaznej Korony III klasy, burmistrzowi Królewskiego Wolnego Miasta Podgórze i posłowi na Sejm Krajowy, nadała Rada Miejska uchwałą z dnia 3 marca 1910 r. z okazji dziesięcioletniego jubileuszu burmistrzostwa, w dowód uznania rzeczywistych i niespożytych

^a *dopisane niebieskim ołówkiem umarł 1914 oraz czarnym atramentem Bednarskiemu (jako objaśnienie zbyt artystycznie zapisanego nazwiska)*

^b *strona 20 niezapisana*

^c *dopisane niebieskim ołówkiem umarł w r. 1909 oraz czarnym ołówkiem zmarł 1909 r. w Podgórzu*

^d *strona 22 niezapisana*

^e *dopisane czarnym ołówkiem zmarł 1910 r. w Podgórzu*

^f *strona 24 niezapisana*

^g *strona 26 niezapisana, strona 27 nie ma naniesionej paginacji*

zasług około dobra i rozwoju miasta Podgórze obywatelstwo honorowe, wpisuje Go ku pamięci potomnych do księgi honorowych obywateli miasta Podgórze.//^a

[s. 35] OBYWATELE MIEJSCY//^b

[s. 37] 1. Nowacki Florian, burmistrz miasta Podgórze, właściciel realności pod № 144 i 114, rodem z miasta Krakowa, syn Józefa, doktora medycyny, uzyskał przynależność do gminy Podgórze i obywatelstwo miejskie dekretem Magistratu de dato 1 grudnia 1866 (№ 1120), a następnie na podstawie uchwały gminnej z dnia 7 czerwca 1876 (L. 538). Wydano w myśl § 8 ustawy gminnej dyplom obywatelstwa miejskiego.

2. Rehmann Franciszek, asesor i zastępca burmistrza, rodem z miasta Kielce w Królestwie Polskim, uzyskał przynależność do gminy Podgórze i obywatelstwo miejskie dekretem Magistratu z dnia 3 marca 1830 (№ 207), a następnie na podstawie uchwały gminnej z dnia 7 czerwca 1876 (L. 538). Wydano w myśl § 8 ustawy gminnej dyplom obywatelstwa miejskiego.//

[s. 38] 3. Serkowski Emil, c.k. nadinżynier, radny i budowniczy miejski oraz właściciel dóbr Jugowice, urodzony w Podgórzu, syn Józefa, uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej prawo obywatelstwa miejskiego powziętą uchwałą Rady Gminnej na 7 czerwca 1876 r. (do L. 538). Ś.p. Józef Serkowski zamieszkał w Podgórzu około r. 1790 jako ukończony jurysta, był sekretarzem Magistratu za czasów syndykatu.

4. Baruch Gustaw, radny miasta, były asesor, właściciel dóbr Łagiewniki oraz młyna parowego i piekarni, urodzony w Podgórzu, syn ś.p. Maurycego, uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej prawo obywatelstwa miejskiego na podstawie zapadłej uchwały Rady Gminnej na dniu 7 czerwca 1876 r. (L. 538). Ś.p. Maurycy Baruch był radcą miasta przez długie lata i urodzony w Podgórzu.//

[s. 39] 5. Ripper Franciszek, radny miasta, właściciel realności pod № 146, rodem z miasta Podgórze, syn Franciszka, uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej prawo obywatelstwa miejskiego na

^a strona 28 niezapisana, widać ślady wyrwanych kart

^b strona 36 niezapisana

podstawie powziętej uchwały Rady Gminnej na dniu 7 czerwca 1876 r. (L. 538) . Ś.p. Franciszek Ripper ojciec osiedlił się w Podgórzu w r. 1801.

6. Droździkowski Ignacy, kasjer miejski, były radny, właściciel realności pod № 9, urodzony w Podgórzu, syn ś.p. Szymona, uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej prawo obywatelstwa miejskiego na podstawie powziętej uchwały Rady Gminnej de dato 7 czerwca 1876 (L. 538). Ś.p. Szymon Droździkowski osiedlił się około r. 1813 i posiadał handel winny.

7. Oraciewicz Karol, właściciel realności pod № 13, urodzony w Podgórzu// [s. 40] r. 1792, uzyskał prawo obywatelstwa miejskiego dekretem Magistratu z dnia 25 lipca 1833 r. (L. 888), a następnie na podstawie uchwały gminnej z dnia 7 czerwca 1876 (L. 538). Wydano w myśl § 8 ustawy gminnej dyplom obywatelstwa miejskiego.

8. Orczykowski Piotr, zastępca radnego, właściciel realności pod № 107 i 108, rodem z Krakowa, uzyskał przynależność do gminy Podgórza i obywatelstwo miejskie dekretem Magistratu de dato 30 czerwca 1845 r. (L. 2186), a następnie na podstawie uchwały gminnej z dnia 7 czerwca 1876 (L. 538). Wydano w myśl § 8 ustawy gminnej dyplom obywatelstwa miejskiego.

9. Schlesinger Antoni Szymon, kupiec, były radny, urodził się w Podgórzu, syn ś.p. Gersona, uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej// [s. 41] prawo obywatelstwa miejskiego na podstawie powziętej uchwały Rady Gminnej de dato 7 czerwca 1876 (L. 538).

10. Domnik Mikołaj, były radny, współwłaściciel realności pod „Czarnym Orłem”, syn Józefa, rodem z Podgórza, uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej prawo obywatelstwa miejskiego na podstawie powziętej uchwały Rady Gminnej de dato 28 czerwca 1876 (L. 545). Ś.p. Józef Domnik urodzony w Podgórzu.

11. Hołyński Jan, c.k. pensjonowany kontroler cłowy, były asesor w Podgórzu, właściciel realności pod № 6, rodem z Dubiecka w cyrkule sanockim, uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej prawo obywatelstwa miejskiego uchwałą Rady Gminnej de dato 28 czerwca 1876 r. (L. 545).

12. Funtsch Jan, zastępca radnego, właściciel realności pod № 113, rodem ze// [s. 42] Lwowa, zamieszkał w Podgórzu w r. 1846, przynależność do gminy i obywatelstwo miejskie uzyskał dekretem Magistratu z dnia 5 maja 1860 r. (L. 399), a następnie na podstawie uchwały gminnej z dnia 7 czerwca 1876 r. (L. 538). Wydano w myśl § 8 ustawy gminnej dyplom obywatelstwa miejskiego.

13. Böhm Jan, były radny miasta, właściciel realności pod № 40, rodem z Schönwalden w Morawie, zamieszkał w Podgórzu w r. 1845, przynależność do gminy i obywatelstwo miejskie uzyskał dekretem Magistratu de dato 23 grudnia 1845 r. (L. 4406), a następnie na podstawie uchwały Rady Gminnej z dnia 7 czerwca 1876 r. (L. 538). Wydano w myśl § 8 ustawy gminnej dyplom obywatelstwa miejskiego.//

[s. 43] 14. Świątek Feliks, zastępca radnego, właściciel realności pod № 94, rodem z Piasków Wielkich, zamieszkał w Podgórzu w r. 1858, przynależność do gminy i obywatelstwo miejskie uzyskał dekretem Magistratu z dnia 18 września 1867 r. (L. 480), a następnie na podstawie uchwały gminnej z dnia 7 czerwca 1876 r. (L. 538). Wydano w myśl § 8 ustawy gminnej dyplom obywatelstwa miejskiego.

15. Markwiczynski Władysław, radny miasta i kupiec, rodem ze Starego Sącza, uzyskał przynależność do gminy Podgórza w r. 1864, prawo zaś obywatelstwa miejskiego przyznaniem mu zostało dekretem Magistratu de dato 1 grudnia 1866 (L. 1046), a następnie na podstawie uchwały Rady Gminnej z dnia 28 czerwca r. 1876 (L. 545). Wydano// [s. 44] w myśl § 8 ustawy gminnej dyplom obywatelstwa miejskiego.

16. Wilatowski Jan, radny miasta, c.k. inspektor drogowy, urodzony w r. 1821 we Lwowie, uzyskał przynależność od czasu objęcia swego urzędowania w Podgórzu tj. w r. 1858, prawo zaś obywatelstwa miejskiego w myśl § 8 ustawy gminnej nadano Temuż powziętą uchwałą Rady Gminnej na dniu 7 czerwca 1876 r. (L. 538).

17. Zieliński Kasper, właściciel realności pod № 133, rodem z Ropczyc w powiecie wielickim, uzyskał przynależność i obywatelstwo miejskie dekretem Magistratu z dnia 11 października 1853 r. (L. 726).
18. Chachlowski Tomasz, właściciel realności pod № 156, rodem z Wielkich Piasków, uzyskał przynależność i obywatelstwo miejskie odnośnie do rezolucji Magistratu z dnia 18 września 1867 r. (L. 478).//
- [s. 45] 19. Zadęcki Józef, właściciel realności pod № 136, rodem z Krakowa, uzyskał przynależność i obywatelstwo miejskie odnośnie do dekretu Magistratu z dnia 18 kwietnia 1867 r. (L. 400).
20. Świątek Antoni, właściciel realności pod № 83, rodem z Wielkich Piasków, uzyskał przynależność i obywatelstwo miejskie odnośnie do dekretu Magistratu z dnia 18 września 1867 r. (L. 479).
21. Górecki Wincenty, właściciel realności pod № 42, rodem z Wiśnicza w powiecie bocheńskim, zamieszkał w Podgórzu w r. 1844, przynależność do gminy Podgórze i obywatelstwo miejskie uzyskał dekretem Magistratu z dnia 24 września 1844 r. (L. 3243).
22. Schornstein Jakub, radny miasta, właściciel realności pod № 98, rodem z Kunic w powiecie wielickim, uzyskał// [s. 46] przynależność do gminy Podgórze i w myśl § 8 ustawy gminnej otrzymał prawo obywatelstwa miejskiego powziętą uchwałą Rady Gminnej de dato 3 maja 1870 r. (L. 665).
23. Wajda Wincenty, właściciel realności pod № 208, rodem z Rajska powiatu wielickiego, uzyskał przynależność do gminy Podgórze i obywatelstwo miejskie w myśl § 8 ustawy gminnej na podstawie uchwały Rady Gminnej de dato 31 marca 1870 r. (L. 643).

24. Grzybczyk Franciszek, przedsiębiorca, rodem z Wielkich Piasków, uzyskał przynależność do gminy w r. 1874, a prawo obywatelstwa miejskiego w myśl § 8 ustawy gminnej nadanem mu zostało uchwałą Rady Gminnej de dato 8 listopada 1875 (L. 377).
25. Schneider Antoni, były profesor gimnazjalny, emeryt, rodem z Hohenstadt w Morawie// [s. 47] uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej prawo obywatelstwa miejskiego na mocy zapadłej uchwały Rady Gminnej dnia 12 października 1876 (L. 598).
26. Stahl Mojżesz, właściciel realności pod № 6 i 225, rodem z Podgórze, uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej prawo obywatelstwa miejskiego na podstawie zapadłej uchwały dnia 28 czerwca 1876 (L. 545).
27. Siekierzyński Piotr, asesor i właściciel realności pod № 234, rodem z Tyńca, uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej prawo obywatelstwa miejskiego na podstawie powziętej uchwały Rady Gminnej de dato 10 sierpnia 1876 (L. 582).
28. Berger Jan, radny miasta i właściciel realności pod № 5, rodem z Podgórze, uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej prawo obywatelstwa miejskiego na mocy uchwały Rady Gminnej z dnia 10 sierpnia 1876 (L. 582).
29. Kruczkowski Antoni, radny miasta i właściciel realności pod № 239, uzyskał w myśl// [s. 48] § 8 ustawy gminnej prawo obywatelstwa miejskiego na podstawie uchwały Rady Gminnej de dato 10 sierpnia 1876 (L. 582).
30. Grzybczyk Józef, właściciel domu pod № 91, 92, 93, rodem z Piasków Wielkich, uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej prawo obywatelstwa miejskiego powziętą uchwałą Rady Gminnej z dnia 10 sierpnia 1876 (L. 582).

31. Cieśllicki Marcei, asesor miasta i współwłaściciel realności pod № 175, 176, 177, syn Wincentego, rodem z Podgórze, uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej prawo obywatelstwa miejskiego na podstawie powziętej uchwały Rady Gminnej dnia 7 lutego 1877 (L. 656).

32. Wagner Antoni, c.k. pensjonowany podpułkownik, urodzony w Glinach Wielkich w cyrkułe tarnowskim, właściciel realności № 70, uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej prawo obywatelstwa miejskiego// [s. 49] na mocy powziętej uchwały Rady Gminnej z dnia 7 lutego 1877 r. (L. 656).

33. Harnisch Józef, c.k. pensjonowany podpułkownik i właściciel realności № 215, rodem z Prażi, uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej prawo obywatelstwa miejskiego na mocy uchwały Rady Gminnej z dnia 7 lutego 1877 r. (L. 656).

34. Jordens Emil, współwłaściciel realności pod № 112, 123 i 206, rodem z Gniezna, uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej na podstawie uchwały Rady Gminnej z dnia 29 kwietnia 1880 r. (L. 715) przynależność do gminy miasta Podgórze, a dekretem z dnia 31 maja 1880 (L. 1011) wydanym mu został dyplom obywatelstwa miejskiego.

35. Maryewski Franciszek, kasjer młynów parowych p. Gustawa Barucha, rodem z Warszawy, otrzymał na mocy uchwały Rady Gminnej// [s. 50] z dnia 14 czerwca 1880 (L. 741) w myśl § ustawy gminnej przynależność do gminy miasta Podgórze i na podstawie tego przyznano mu dyplomem z dnia 3 lipca 1880 (№ 1156) obywatelstwo miejskie.

36. Neumann Karol²

² Nie pozostawiono pustego miejsca na pełny wpis. W uchwale Rady Gminnej z 29 kwietnia 1885 r. wpisano „Ze względu, że p. kapitan Karol Neumann mieszkając od dłuższego czasu w tutejszej gminie zachował się pod każdym względem wzorowo i był zawsze do usług publicznych, Rada Gminna na wniosek p. Burmistrza jednomyślnie przyznaje p. Karolowi Neumannowi przynależność do gminy miasta Podgórze i na podstawie § 8 ustawy gminnej nadaje temuż obywatelstwo miejskie z uwolnieniem od opłaty” (ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 836, nr 168).

37. Górski Karol, emerytowany c.k. radca Sądu Krajowego, urodzony 1849 roku w Tarnowie, uzyskał w myśl § 8 ustawy gminnej prawo obywatelstwa na zasadzie uchwały Rady Miejskiej z dnia 29 listopada 1909 r.//^a

[s. 53] Jego Ekscelencji Stanisławowi hr. Badeniemu w dowód uznania niepospolitych zasług nadaje Rada miasta uchwałą z dnia 27 czerwca 1912 honorowe obywatelstwo miasta Podgórza^b.//^c

[s. 55] Jego Ekscelencji Jaśnie Wielmożnemu Panu dr Witoldowi Mora Korytowskiemu, cesarskiemu i królewskiemu rzeczywistemu tajnemu radcy, pozasłużbowemu c.k. ministrowi skarbu, kawalerowi Wielkiego Krzyża cesarskiego Orderu Leopolda z Brylantami, kawalerowi Orderu Żelaznej Korony I klasy, kawalerowi Wielkiego Krzyża Orderu Franciszka Józefa, dożywotniemu członkowi Izby Panów, Rady Państwa, posłowi na Sejm Krajowy, prezydentowi c.k. Krajowej Dyrekcji Skarbu, prezydentowi c.k. Rady Szkolnej Krajowej i prezydentowi c.k. Dyrekcji Lasów i Dóbr Państwowych, honorowemu doktorowi medycyny Uniwersytetu we Lwowie, c.k. Namiestnikowi Galicji i Lodomerii z Wielkim Księstwem Krakowskim nadaje Rada Miasta Królewskiego Wolnego miasta Podgórza uchwałą z dnia 17 marca 1914 w dowód uznania niepospolitych zasług obfitych w zbawienne skutki działalności dla dobra miasta Podgórza, kraju i państwa, w szczególności z powodu skutecznego przeprowadzenia ordynacji wyborczej sejmowej i zmiany statutu krajowego obywatelstwo honorowe.//^d

[s. 57] Jego Ekscelencji Jaśnie Wielmożnemu Panu dr Juliuszowi Leowi, cesarskiemu i królewskiemu rzeczywistemu tajnemu radcy, kawalerowi Orderu Franciszka Józefa, posłowi do Rady Państwa, posłowi na Sejm Krajowy, prezesowi Koła Polskiego, profesorowi Uniwersytetu Jagiellońskiego, członkowi państwowej i krajowej Rady Kolejowej etc., prezydentowi Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa nadaje Rada Królewskiego Wolnego Miasta Podgórza uchwałą

^a strony 51–52 niezapisane, strona 53 bez naniesionej paginacji

^b dopisane ołówkiem zmarł

^c strona 54 niezapisana, strona 55 bez naniesionej paginacji

^d strona 56 niezapisana, strona 57 bez naniesionej paginacji

z dnia 17 marca 1914 w dowód uznania niepospolitych zasług i obfitej w zbawienne skutki działalności około przeprowadzenia ordynacji wyborczej sejmowej i zmiany statutu krajowego obywatelstwo honorowe.//^a

[s. 59] Jaśnie Wielmożnemu Panu dr Kazimierzowi Junosza Gałęckiemu, szefowi sekcji w c.k. Ministerstwie Skarbu, kawalerowi Orderu Żelaznej Korony II klasy, obywatelowi honorowemu miasta Bochni, Chyrowa, Kałusza, Nowego Targu, Wieliczki nadaje Rada miasta Podgórze uchwałą z dnia 17 marca 1914 w dowód uznania niepospolitych zasług dla dobra miasta Podgórze obywatelstwo honorowe.//^b

^a strona 58 niezapisana, strona 59 bez naniesionej paginacji

^b strona 60 niezapisana

Biogramy osób wymienionych w Aneksach

Badeni Kazimierz (1846–1909), prawnik, namiestnik Galicji (1888–1895), premier Austrii (1895–1897). Honorowe obywatelstwo Podgórza otrzymał w maju 1895 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 7, s. 833, nr 944; s. 865, nr 1044; Stanisław Starzyński, *Badeni Kazimierz*, PSB, t. 1, 1935, s. 205–207.

Badeni Stanisław (1850–1912), prawnik, poseł do Sejmu Krajowego Galicyjskiego (1883), członek austriackiej Izby Panów, marszałek krajowy Galicji (1895–1901, 1903–1912). Honorowe obywatelstwo Podgórza otrzymał w czerwcu 1912 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 10, s. 397, nr 5371; Stanisław Starzyński, *Badeni Stanisław Marcin*, PSB, t. 1, 1935, s. 209–211.

Bagiński Franciszek, odlewnik dzwonów, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1834 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 82, nr 294.

Baruch Gustaw (1838–1907), urodzony w Podgórzu, radny, asesor i zastępca burmistrza miasta Podgórza, właściciel nieruchomości (nr 96, 194), młyna parowego, piekarni i dóbr Łagiewniki, pochowany na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie. Obywatelstwo miasta uzyskał w czerwcu 1876 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 116, nr 538; Spisy ludności miasta Podgórza, sygn. 29/93/27, s. 9; Grodziska 1992, s. 13, 46; Cyrankiewicz 1908, s. 59.

Baruch Maurycy (1801–1874), radny podgórski, przemysłowiec, właściciel nieruchomości (nr 6, 59, 87, 96) i pierwszego młyna parowego, pochowany na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie. Obywatelstwo miasta uzyskał w 1848 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 4; P 38, s. 237–299; P 90, nr 3184; P 171, nr 926; P 340, s. 8–9, 81; Grodziska 1992, s. 13; Cyrankiewicz 1908, s. 59.

Bednarski Wojciech (1841–1914), radny podgórski, nauczyciel, kierownik Szkoły Ludowej (1865–1894), organizator i dyrektor Stowarzyszenia Pożyczkowego w Podgórzu (Kasy Oszczędności), członek i działacz Towarzystwa Gimnastycznego Sokół, założyciel parku na Krzemionkach, właściciel nieruchomości (nr 569), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Honorowe obywatelstwo Podgórza otrzymał w październiku 1896 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 7, s. 967, nr 1254; P 21, s. 11; *Kalendarz Józefa Czecha na rok 1917*, Kronika żałobna, s. 85; *Encyklopedia Krakowa*, Warszawa–Kraków 2000, s. 51; Grodziska 1992, s. 83; T. Z. Bednarski, *Wojciech Bednarski jako pedagog*, [w:] *Podgórzanie. Materiały V Sesji Podgórskiej*, Kraków–Podgórze 2004, s. 4–13.

Berger Jan (1834–1886), urodzony w Podgórzu, szewc, radny i asesor podgórski, właściciel nieruchomości (nr 5), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Obywatelstwo miasta uzyskał w sierpniu 1876 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 124, nr 582; P 21, s. 8; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 5; Parafia św. Józefa w Podgórzu, księga zgonów z 1886 r.; Cyrankiewicz 1908, s. 444.

Bilski Antoni (zm. ok. 1850), właściciel nieruchomości, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1837 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 5; P 84, nr 1190; P 307, nr 122.

Böhm Jan (1813–1890), pochodził z Schönwalden na Morawach, w Podgórzu mieszkał od 1845 r., radny podgórski, właściciel nieruchomości (nr 40, 193) i piekarni, pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Prawo przynależności do gminy podgórskiej i obywatelstwo miasta uzyskał w grudniu 1845 r. (potwierdzone w czerwcu 1876 r.).

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 116–117, nr 538; P 21, s. 2; P 340, s. 77; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 193; Grodziska 1992, s. 84.

Burdel Paweł, krawiec, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1840 r., w dokumentach po 1847 r. nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 4, s. 4; P 86, nr 1738; P 340, s. 7.

Chachlowski Tomasz (1825–1910), pochodził z Wielkich Piasków, masarz, właściciel nieruchomości (nr 156), pochowany na Nowym Cmentarzu w Podgórzu. Prawo przynależności do gminy podgórskiej i obywatelstwo miasta uzyskał we wrześniu 1867 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 21, s. 2; P 109, nr 478; P 340, s. 21; Spis ludności miasta Podgórze z 1870 r., dom nr 156; Spisy ludności miasta Podgórze, sygn. 29/93/27, s. 40; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1910 r.; Grodziska 1992, s. 106.

Ciesielski Józef (1811–1863), pochodził z Podgórze, właściciel nieruchomości (nr 21), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1860 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 102, nr 398; P 340, s. 7; Spis ludności miasta Podgórze z 1857 r., dom nr 181; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów 1863 r.; Grodziska 1992, s. 85.

Cieśllicki Marcei (1826–1892), urodzony w Podgórzu, syn Wincentego, radny i asesor podgórski, współwłaściciel nieruchomości (nr 175, 176, 177), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Obywatelstwo miasta uzyskał w lutym 1877 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 137, nr 656; P 340, s. 12; Spis ludności miasta Podgórze z 1857 r., domy nr 175–177; Grodziska 1992, s. 85.

Cyno (Cino) Jan Edward (1820–1862), pochodził z Sanoka, stolarz. Obywatelstwo miasta uzyskał w 1844 r.

ANK, Spis ludności miasta Podgórze z 1857 r., dom nr 172; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1862 r.

Czechowski Jan (1813–1851), pochodził z Piasków, właściciel nieruchomości, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1837 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 4, s. 8; P 84, nr 101, 322; P 307, nr 64; Spis ludności miasta Podgórze z 1857 r., dom nr 78; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga małżeństw z 1840 r., księga zgonów z 1851 r.

Daber Tomasz (ur. 1812), pochodził z Gautzendorf, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1834 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 82, nr 672; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga małżeństw z 1833 r.

Domanus Franciszek (1825–1872), pochodził z Ludwinowa, stolarz, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1854 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 21, s. 3; P 176 indeks; P 340, s. 74; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 111; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 114; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów 1872 r.

Domanus Jan (1821–1851), pochodził z Ludwinowa, rzemieślnik, ślusarz, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1849 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 92, nr 161, 539, 2286; P 268, s. 281; P 30, nr 92; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1851 r.

Domnik Józef (1792–1848), pochodził w Podgórza, oberżysta, właściciel nieruchomości (nr 2, 102) i oberży Pod Czarnym Orłem, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1839 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 2; P 85, nr 117, 199; P 307, nr 84; P 320, s. 17; P 340, s. 13, 14; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1848 r.; Grodziska 1992, s. 85.

Domnik Mikołaj Marcin (1831–1884), urodzony w Podgórzu, syn Józefa, radny podgórski, właściciel nieruchomości (nr 2) Pod Czarnym Orłem, w której mieścił się zajazd i oberża (obecnie Rynek 13). Obywatelstwo miasta uzyskał w czerwcu 1876 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 118, nr 545; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 102; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 2; Spis ludności miasta Podgórza z 1880 r., dom nr 2; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1884 r.; Grodziska 1992, s. 23, 85.

Dornbusch Józef (1804–1867), kowal, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1845 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 21, s. 1; P 340, s. 15; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1867 r.

Droździkowski Ignacy (1822–1886), pochodził z Podgórza, syn Szymona, kupiec, kasjer kasy miejskiej, właściciel nieruchomości (nr 9), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Obywatelstwo miasta uzyskał w czerwcu 1876 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, P 4, s. 3; P 6, s. 116, nr 538; P 21, s. 1; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 110; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1886 r.; Cyrankiewicz 1908, s. 444.

Droździkowski Szymon (1760–1855), przybył do Podgórza ok. 1813 r., kupiec winny, właściciel nieruchomości (nr 9), obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1828 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 3; P 340, s. 14; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1855 r.

Dudera Kazimierz (1800–1854), pochodził z Rybitw koło Płaszowa, ogrodnik, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1838 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 6; P 307, nr 109; P 340, s. 15; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga małżeństw z 1837 r., księga zgonów z 1854 r.

Dutkiewicz Łukasz (1791–1854), pochodził z Wadowic, krawiec, obywatelstwo miasta uzyskał w 1834 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 18; P 82, nr 867; P 268, s. 563; P 307, nr 104; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1854 r.

Firleta (Firlita) Kazimierz (1795–1854), pochodził ze Staniątek, stolarz, w 1819 r. zdał egzamin czeladniczy w Krakowie, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1846 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 38, s. 81–96; P 89, nr 316; P 272, s. 659; P 307, nr 64; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga małżeństw z 1848 r.

Fox Wincenty Jan (1801–1860), pochodził z Podgórza, właściciel nieruchomości (nr 17), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Obywatelstwo miasta uzyskał w 1841 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 4; P 87, nr 2734; P 340, s. 16; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 17; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1860 r.; Grodziska 1992, s. 86.

Franaszek Jan, właściciel nieruchomości, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1832 r., urzędnik prywatny w Żarkach w Wielkopolsce, w dokumentach po 1840 r. nie występuje.
ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 51, rok 1840.

Funk Filip (ur. 1815), pochodził z Moguncji, piwowar, obywatelstwo miasta uzyskał w 1843 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.
ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 88, nr 952; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga małżeństw z 1842 r.

Funtsch Jan (1807–1884), pochodził ze Lwowa, radny podgórski, właściciel nieruchomości (nr 113). Prawo przynależności do gminy podgórskiej i obywatelstwo miasta uzyskał w maju 1860 r. (potwierdzone w czerwcu 1876 r.).
ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 116, nr 538; P 21, s. 2; P 102, nr 399; P 340, s. 66; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 113; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1884 r.; Cyrankiewicz 1908, s. 444.

Furmann Jakub, właściciel nieruchomości, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1837 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

Galecki Kazimierz, h. Junosza (1863–1941), prawnik, polityk, szef sekcji w c.k. Ministerstwie Skarbu w Wiedniu, w 1918 r. Minister ds. Galicji przy rządzie cesarskim w Wiedniu, potem delegat władz polskich w Wiedniu, Generalny Delegat Rządu dla byłej Galicji (1919–1921), wojewoda krakowski (1921–1923), członek rad nadzorczych towarzystw akcyjnych. Honorowe obywatelstwo Podgórza otrzymał w marcu 1914 r.
ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 10, s. 587, nr 5727; Czesław Miłosz, *Wyprawa w dwudziestolecie*, Kraków 1999, s. 226–228, 230–231; Irena Łukaszka, Barbara Słuszkiewicz, *Obywatele honorowi miasta Nowego Targu*, Nowy Targ 2000, s. 37; Ryszard Tomczyk, *Od namiestnika do wojewody. Likwidacja zaborczego systemu prawo-administracyjnego w Galicji w okresie budowy II Rzeczypospolitej (1918–1921). Wybrane zagadnienia*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego, z. 64/2010 (seria prawnicza), s. 132, 141, 144.

Garbaczyński Nikodem (1828–1910), pochodził z Sepnicy koło Ropczyc, prawnik, radca Sądu Krajowego Wyższego w Krakowie (1879–1892), radca dworu (1893), radny podgórski, burmistrz miasta Podgórze (1897–1900). Członek Rady Powiatowej w Wieliczce, prezes Kasy Oszczędności Miasta Podgórze oraz Towarzystwa Upiększenia Miasta Podgórze, opiekun podgórskiej ochronki dla dzieci, członek Towarzystwa Gimnastycznego Sokół w Podgórzu. Właściciel nieruchomości (nr 335), pochowany na Nowym Cmentarzu w Podgórzu. Honorowe obywatelstwo Podgórze otrzymał w lutym 1900 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 8, s. 323, nr 2058; Kasprzyk 2013, s. 668–669.

Głubna Alojzy, krawiec, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1844 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

Golik Michał (zm. ok. 1837), właściciel nieruchomości, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1836 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 273, s. 365–367; P 307, nr 76.

Górecki Wincenty (1816–1878), pochodził z Wiśnicza, zastępca radnego podgórskiego, stolarz, właściciel nieruchomości (nr 42). Prawo przynależności do gminy podgórskiej i obywatelstwo miasta uzyskał we wrześniu 1844 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 21, s. 5; P 340, s. 18; Spis ludności miasta Podgórze z 1857 r., dom nr 42; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów 1878 r.

Górski Karol (1849–1928), urodzony w Tarnowie, prawnik, radca c.k. Sądu Krajowego Wyższego, radny podgórski. Obywatelstwo miasta uzyskał w listopadzie 1909 r., po 1910 r. mieszkał w Krakowie.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 10, s. 96–97, nr 4771; Spis ludności miasta Podgórze z 1900, dom nr 192; Spis ludności miasta Podgórze z 1910, dom nr 192; Spisy ludności miasta Podgórze, sygn. 29/93/27, s. 127; Spis ludności miasta Krakowa z 1921, nr 5/5110; Urząd Zdrowia w Krakowie, sygn. UZ 182, nr 2767.

Graf Antoni (1775–1841), oberżysta, szynkarz, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1834 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 82, nr 1178, 1335; P 273, s. 977–988; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1841 r.

Grodzki Michał (1809–1894), pochodził z Krakowa, w Podgórzu mieszkał od 1848 r., piekarz, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1855 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 38, s. 631–655; P 97, nr 1700; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1894 r.

Grzybczyk Franciszek (1839–1931), pochodził w Piasków Wielkich, radny i asesor podgórski, właściciel masarni i nieruchomości (nr 91, 92, 93), pochowany na Nowym Cmentarzu w Podgórzu. Prawo przynależności do gminy podgórskiej uzyskał w 1874 r., obywatelstwo miasta w 1875 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 10, nr 853; s. 92, nr 377; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 112; Spisy ludności miasta Podgórza, sygn. 29/93/27, s. 121; Grodziska 1992, s. 86, 113.

Grzybczyk Franciszek, rzeźnik, obywatelstwo miasta uzyskał w 1845 r., w dokumentach po 1847 r. nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 340, s. 19.

Grzybczyk Józef (1837– po 1890), pochodził z Piasków Wielkich, zastępca radnego podgórskiego, rzeźnik, właściciel nieruchomości (nr 92). Prawo przynależności do gminy podgórskiej uzyskał w maju 1876 r., obywatelstwo podgórskie w sierpniu 1876 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 114, nr 520; s. 124, nr 582; P 21, s. 3; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 94; Spis ludności miasta Podgórza z 1890 r., dom nr 92.

Haber Józef (1828– po 1910), pochodził z Dąbrowy, radny podgórski, właściciel nieruchomości (nr 4, 186), prawo przynależności do gminy podgórskiej uzyskał w marcu 1870 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 5, s. 171, nr 649; P 340, s. 6; Spis ludności miasta Podgórza z 1880 r., dom 186; Spis ludności miasta Podgórza z 1910 r., dom 186; Spisy ludności miasta Podgórza, sygn. 29/93/27, s. 143.

Harnisch Józef (1812–1886), pochodził z Pragi, podpułkownik armii austriackiej, właściciel nieruchomości (nr 215), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Obywatelstwo miasta uzyskał w lutym 1877 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 137, nr 656; Spis ludności miasta Podgórza z 1880 r., dom nr 215; Grodziska 1992, s. 87.

Himann (Hieman) Franciszek (zm. ok. 1850), pochodził z Izdebnika, właściciel nieruchomości (nr 30), obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1842 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 4, s. 5; P 87, nr 4202; P 307, nr 59; P 340, s. 21.

Hoffmann Michał Leon (1802–1879), pochodził z Węgier, lekarz miejski podgórski (1838–1870), pochowany na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie. Honorowe obywatelstwo Podgórza otrzymał w kwietniu 1872 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 4, s. 4; P 5, s. 335, nr 379; P 21, s. 11; Spis ludności miasta Podgórze z 1857 r., dom nr 191; Cyrankiewicz 1908, s. 138; Schematy galicyjskie z lat 1838–1870; Alina Nowak-Romanowicz, *Hoffman (Hofman) Kazimierz*, PSB, t. 9, 1960–1961, s. 567.

Holyński Jan (ok. 1801–1879), pochodził z Dubiecka, kontroler celny, radny i asesor podgórski, zastępca burmistrza miasta Podgórze, właściciel nieruchomości (nr 6), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Obywatelstwo miasta uzyskał w czerwcu 1876 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 118, nr 545; Spis ludności miasta Podgórze z 1870 r., dom nr 6; Grodziska 1992, s. 87.

Hupert Jakub, oberżysta, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1845 r., w dokumentach po 1847 r. nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 340, s. 21.

Idzikowski Ferdynand, właściciel nieruchomości, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1841 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 87, nr 2941.

Jalbrzykowska z Majewskich Agnieszka (1818–1902), żona Seweryna, długoletnia nauczycielka i przełożona pensji żeńskiej w Podgórzu, pochowana na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Honorowe obywatelstwo Podgórze otrzymała w sierpniu 1887 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 7, s. 119, nr 822; Grodziska 1992, s. 87; *Encyklopedia Krakowa*, Warszawa-Kraków 2000, s. 330.

Janowski Władysław Piotr (1837– po 1901), pochodził ze Skotnik, urzędnik prywatny, nadgajowy, prawo przynależności do gminy podgórskiej uzyskał w maju 1870 r., w 1880 r. mieszkał w Sole k. Żywca.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 5, s. 174, nr 668; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 172; Spis ludności miasta Podgórza z 1880 r., dom nr 69; Spisy ludności miasta Podgórza, sygn. 29/93/27, s. 142.

Jerzmanowski Antoni h. Dołęga (1805–1853), właściciel nieruchomości (nr 164). Obywatelstwo miasta uzyskał w 1836 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 83, nr 282, 299; P 307, nr 83; P 340, s. 32; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 98; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1853 r.

Jędrzejowski Jan (zm. ok. 1849), właściciel nieruchomości (nr 158), obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1838 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 16; P 307, nr 76; P 340, s. 23.

Jordens Emil (1840–1896), pochodził z Gniezna, radny podgórski, przemysłowiec, współwłaściciel nieruchomości (nr 112, 123, 206). Prawo przynależności do gminy podgórskiej i obywatelstwo miasta uzyskał w 1880 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 5, s. 312, nr 308; sygn. P 6, s. 363, nr 715; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 112; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1896 r.; Grodziska 1992, s. 116.

Kamiński Andrzej (1809–1877), pochodził z Lipnicy Murowanej, właściciel nieruchomości (nr 36), obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1841 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 6; P 21, s. 3; P 340, s. 25; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 36; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów 1877 r.

Kirschner Nortfort Paweł (1829–1897), pułkownik w Wojskowej Dyrekcji Budownictwa c.k. Generalnej Komendy dla Galicji i Bukowiny we Lwowie (1878–1879), Dyrekcji Inżynierii c.k. Komendy Wojskowej w Krakowie (1881–1882), generał-major w Szef Inżynierii c.k. Komendy I Korpusu w Krakowie (1884–1888). Honorowe obywatelstwo Podgórza otrzymał w marcu 1882 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 555, nr 271; Szematyzmy galicyjskie z lat 1878–1888; informacje od rodziny.

Kliczyński Aleksander, rzemieślnik, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1839 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 85, nr 2346, 2545.

Kobiela Andrzej (1813–1856), pochodził z Woli Duchackiej, ogrodnik, właściciel nieruchomości (nr 45). Obywatelstwo miasta uzyskał w 1839 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 4, s. 6; P 85, nr 119; P 340, s. 26; Spis ludności miasta Podgórze z 1857 r., domy nr 43, 45; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga ślubów z 1838 r., księga zgonów z 1856 r.

Kopczyński Sebastian, szynkarz, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1840 r., w dokumentach po 1842 r. nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 51, rok 1840, 1842.

Korytowski Mora Witold (1850–1923), finansista, polityk, naczelnik Krajowej Dyrekcji Skarbu we Lwowie, austriacki minister skarbu, poseł do austriackiej Rady Państwa i Sejmu Krajowego Galicyjskiego, Namiestnik Galicji (1913–1915). Honorowe obywatelstwo Podgórze otrzymał w marcu 1914 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 10, s. 512, nr 5560; s. 586, nr 5725; Józef Buszko, *Korytowski Witold*, PSB, t. 14, 1968, s. 155–157.

Kostrzewski Jan (1845– po 1908), pochodził z Bilczyc koło Gdowa, służył w austriackiej policji w Krakowie i Podgórzu (1873–1908), nadkomisarz i naczelnik Ekspozytury Policji w Podgórzu. Honorowe obywatelstwo Podgórze otrzymał w lipcu 1893 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 7, s. 740, nr 615; Spis ludności miasta Podgórze z 1880 r., dom nr 100; Spisy ludności miasta Podgórze, sygn. 29/93/27, s. 162; Henryk Dobrowolski, *Kostrzewski Jan*, PSB, t. 14, 1968, s. 363–364.

Kotsis Jan Nepomucen (1812–1861), pochodził z Lewoczy, handlarz, właściciel nieruchomości (nr 113, 123). Obywatelstwo miasta uzyskał w 1838 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 4, s. 11; P 340, s. 30; Spis ludności miasta Podgórze z 1857 r., domy nr 112, 123, 152; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1861 r.; Jerzy Zanoziński, *Kotsis Aleksander*, PSB, t. 14, 1968, s. 496.

Kowatsch (Kowats, Kowacz) Franciszek, pochodził z Węgier, szewc, obywatelstwo miasta uzyskał w 1840 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 85, nr 3055; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga małżeństw z 1839 r.

Kownacki Józef (1851–1923), lekarz w Wieliczce (1888–1913), c.k. lekarz powiatu wielickiego (1892–1913). Honorowe obywatelstwo Podgórza otrzymał w lipcu 1893 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 7, s. 740, nr 615; Spis ludności miasta Krakowa z 1910 r., nr 1358; Urząd Zdrowia w Krakowie, sygn. UZ 172, nr 1149; Piotr Szarejko, *Słownik lekarzy polskich XIX w.*, t. 4, Warszawa 1997, s. 221; Mieczysław Barcik, Adam Cieślak, Danuta Grodowska-Kulińska, Urszula Perkowska, *Corpus Studiosorum Universitatis Jagellonicae 1850/51–1917/18*, t. III. K–Ł, pod red. Krzysztofa Stopki, Kraków 2009, s. 511; Szematyzmy galicyjskie z lat 1888–1913.

Koziar (Koziarski) Jan, oberżysta, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1841 r., w dokumentach po 1843 r. nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 2.

Koziarski Ludwik, malarz, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1843 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 168 indeks.

Krauss Jan (1811–1843), siodlarz, handlarz skór, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1840 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 3; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1843 r.

Kronhelm de Nordheim Henryk (1838–1910), prawnik, radca c.k. Prokuratorii Skarbowej we Lwowie (1874–1888), adwokat w Tarnowie (1892–1901). Honorowe obywatelstwo Podgórza otrzymał w grudniu 1886 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 7, s. 70, nr 628; Szematyzmy galicyjskie z lat 1874–1901.

Kruczkowski Antoni (1830–1894), urodzony w Podgórzu, radny podgórski, właściciel nieruchomości (nr 239), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Obywatelstwo miasta uzyskał w sierpniu 1876 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 124, nr 582; P 21, s. 3; P 340, s. 26, 27; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 77; Cyrankiewicz 1908, s. 445; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1894 r.

Krudowski Maciej (zm. 1849), właściciel nieruchomości (nr 103), obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1836 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 10; P 83, nr 280, 298; P 281, s. 633; P 307, nr 325; P 340, s. 29.

Krulikowski (Królikowski) Michał, krawiec, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1847 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 38, s. 161–172; P 90, nr 1284, 1770.

Krupski Kazimierz, rzemieślnik, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1843 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 168 indeks; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga małżeństw z 1842 r.

Kubicki Łukasz (1815–1898), pochodził z Podgórza, handlarz, właściciel nieruchomości (nr 20, 142), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1848 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 15; P 21, s. 5; P 171, nr 1883; P 340, s. 24, 76; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 142; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga małżeństw z 1837 r.; Cyrankiewicz 1908, s. 445.

Kurowski Jan, właściciel nieruchomości, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1846 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

Kurykowski Leon (zm. 1914), 1870 członek c.k. Komisji dla spraw odkupu lub uporządkowania ciężarów gruntowych i spraw indemnizacyjnych w Brzeżanach (1870), komisarz przy c.k. Ministerstwie Spraw Wewnętrznych (1875–1878), starosta w Kolbuszowej (1881–1882), starosta wielicki (1883–1894), starosta w Białej (1896–1903). Honorowe obywatelstwo Podgórze otrzymał w styczniu 1893 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 7, s. 705, nr 506; s. 723, nr 561; Szematyzmy galicyjskie 1870–1903.

Labanowski Jan, krawiec, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1840 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

Leo Juliusz Franciszek (1861–1918), ekonomista, prawnik, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, poseł do Sejmu Krajowego Galicyjskiego, poseł do Austriackiej Rady Państwa (prezes Koła Polskiego), prezydent miasta Krakowa (1904–1918), twórca Wielkiego Krakowa, w ramach którego połączono Kraków i Podgórze. Honorowe obywatelstwo Podgórze otrzymał w marcu 1914 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 10, s. 587, nr 5726; Celina Bąk-Koczarska, Józef Buszko, *Leo Juliusz Franciszek*, PSB, t. 17, 1972, s. 66–70.

Lieban (Liban) Jakub (zm. ok. 1850), właściciel nieruchomości (nr 28, 32, 208), obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1849 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 4, s. 5; P 38, s. 201–207; P 91, nr 933, 1257; P 92, nr 639, 2288; P 282, s. 997; P 340, s. 34, 80.

Lozers (Losers, Loserth) Ignacy (1815– po 1870), pochodził z Drachature na Morawach, szewc, współwłaściciel nieruchomości, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1850 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 38, s. 303–306; P 93, nr 660; P 172, nr 1656; Spis ludności miasta Podgórze z 1870 r., dom nr 5.

Meisinger (Maisinger) Franciszek (zm. przed 1844), oberżysta, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1841 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 4, s. 2; P 87, nr 1335; P 286, s. 853.

Makary Andrzej (1802–1878), pochodził z Podgórza, krawiec, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1848 r., w 1857 r. mieszkał w Wiśniczu.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 3; P 38, s. 189–200; P 90, nr 3073, 3711; P 340, s. 41; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 155; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów 1878 r.

Markwiczynski Władysław (1840–1905), pochodził ze Starego Sącza, kupiec, radny, asesor i zastępca burmistrza miasta Podgórza, członek Towarzystwa Gimnastycznego Sokół, pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Prawo przynależności do gminy podgórskiej uzyskał w 1864 r., obywatelstwo miasta w grudniu 1866 r. (potwierdzone w czerwcu 1876 r.).

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 118, nr 545; P 21, s. 2; P 108, nr 1096; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 175; Spisy ludności miasta Podgórza, sygn. 29/93/27, s. 215; Grodziska 1992, s. 89.

Maryewski Jerzy Franciszek (1848–1925), pochodził z Warszawy, w Podgórzu zamieszkał w 1868 r. (pracował w młynie parowym Gustawa Barucha jako kasjer, potem dyrektor), radny podgórski, burmistrz miasta Podgórza (1900–1915), poseł na Sejm Krajowy we Lwowie, radny miasta Krakowa, wiceprezydent miasta Krakowa (1915–1916), dyrektor Banku Odbudowy Kraju we Lwowie (1916–1924). Właściciel nieruchomości (nr 237), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Prawo przynależności do gminy podgórskiej i obywatelstwo miasta uzyskał w czerwcu 1880 r., honorowe obywatelstwo otrzymał w marcu 1910 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 177–178, nr 9, 15; s. 370, nr 741; sygn. P 10, s. 132, nr 4846; Wanda Maryewska, Józef Maryewski, *Franciszek Maryewski*, [w:] *Podgórzanie. Materiały V Sesji Podgórskiej*, Kraków–Podgórze 2004, s. 24–29; Kasprzyk 2013, s. 670–671.

Michalik Stanisław (1823–1889), pochodził z Podgórza, właściciel nieruchomości (nr 149), rzeźnik, pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1855 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 38, s. 617–630; P 97, nr 1115, 1699; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 149; Cyrankiewicz 1908, s. 446.

Miesiączek Jakub (1800–1849), właściciel nieruchomości (nr 150), obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1847 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 14; P 38, s. 173–188; P 51, rok 1838, 1842; P 89, nr 3991; P 90, nr 276; P 287, s. 223; P 307, nr 184; P 340, s. 38.

Mozdziński Franciszek, handlarz, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1840 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 86, nr 1739.

Neumann Karol (1820–1889), pochodził z Ropczyc, emerytowany kapitan wojsk austriackich. Obywatelstwo miasta uzyskał w kwietniu 1885 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 836, nr 168; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 89; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1889 r.

Nowacki Florian, h. Ogończyk (1828–1908), pochodził z Krakowa, w Podgórzu zamieszkał w 1857 r., radny i asesor podgórski, burmistrz miasta Podgórza (1875–1888), członek Rady Powiatowej w Wieliczce, dyrektor Powiatowej Kasy Oszczędności w Wieliczce (1890–1899), za nadużycia skazany na karę więzienia odbywaną do 1905 r. w Wiśniczu. Właściciel nieruchomości (nr 114 i 144), pochowany na cmentarzu w Krościenku. Prawo przynależności do gminy podgórskiej i obywatelstwo miasta uzyskał w grudniu 1866 r., potwierdzone w czerwcu 1876 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 116, nr 538; P 108, nr 1120; Kasprzyk 2013, s. 660–661.

Nowaczyński Antoni (1833–1909), pochodził z Jasła, prawnik, sędzia c.k. Sądu Powiatowego w Jasle, Podgórzu i Wadowicach, radca c.k. Sądu Krajowego Wyższego, przewodniczący c.k. Trybunału Apelacyjnego w Krakowie, radny podgórski. Honorowe obywatelstwo Podgórza otrzymał w listopadzie 1882 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 633, nr 462; Spis ludności miasta Podgórza z 1880 r., dom nr 192; *Kalendarz Józefa Czecha na rok 1910*, Kronika żałobna, s. 89; Andrzej Bogunia-Paczyński, *Adolf Nowaczyński – satyryk z Podgórza rodem*, [w:] *Podgórzanie. Materiały V Sesji Podgórskiej*, Kraków–Podgórze 2004, s. 31, 35, 36.

Noworyta Jakub (1800–1880), pochodził z Podgórza, właściciel nieruchomości (nr 116, 117, 170), handlarz solą, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1835 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 12; P 21, s. 2; P 340, s. 43; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 56; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 10; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów 1880 r.

Opidowicz Jan (1816–1844), rzemieślnik, krawiec, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1843 r. ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 88, nr 1097; P 291, s. 339; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1844 r.

Oraciewicz Karol (1792–1892), pasamonik, właściciel warsztatu i nieruchomości (nr 13), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Obywatelstwo miasta uzyskał w 1833 r. (potwierdzone w czerwcu 1876 r.).

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 4, s. 4; P 6, s. 116, nr 538; P 340, s. 47; Spis ludności miasta Podgórze z 1857 r., dom nr 13; Grodziska 1992, s. 91.

Orczykowski Piotr (1815–1878), urodzony w Krakowie, radny podgórski, właściciel mydlarni i nieruchomości (nr 107 i 108), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Prawo przynależności do gminy podgórskiej i obywatelstwo miasta uzyskał w czerwcu 1845 r. (potwierdzone w czerwcu 1876 r.).

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 116, nr 538; Spis ludności miasta Podgórze z 1857 r., dom nr 108; Grodziska 1992, s. 91.

Pietruski z Siemuszowy Oktawian (1820–1894), prawnik, działacz polityczny, parlamentarzysta, wicemarszałek Sejmu Galicyjskiego, przewodniczący Wydziału Krajowego we Lwowie, pochowany na Cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie. Honorowe obywatelstwo Podgórze otrzymał w kwietniu 1886 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 7, s. 8, nr 405; s. 10–11, nr 413; Jerzy Zdrada, *Pietruski Oktaw*, PSB, t. 26, 1981, s. 181–182.

Piniński Leon Jan (1857–1938), prawnik, historyk sztuki, profesor i rektor Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, Namiestnik Galicji (1898–1903), członek Izby Panów, Rady Szkolnej Krajowej we Lwowie. Honorowe obywatelstwo Podgórze otrzymał w lutym 1903 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 9, s. 115–116, nr 2894; Jerzy Zdrada, *Piniński Leon Jan*, PSB, t. 26, 1981, s. 332–337.

Pino-Friedenthal Feliks baron (1825–1906), prawnik, namiestnik w krajach monarchii austriackiej m.in. Księstwa Bukowiny (1870–1874, 1887–1890), minister handlu (1881–1886) zaangażowany w rozwój austriackiej sieci kolejowej. Honorowe obywatelstwo Podgórze otrzymał we wrześniu 1883 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 698, nr 623; s. 704, nr 630; s. 741, nr 719; *Österreichisches Biographisches Lexikon 1815–1950*, t. 36, Wien 1983, s. 84; *Neue Deutsche Biographie*, t. 20, Berlin 2001, s. 456.

Pischof von Maciej (1826–1893), inżynier, Generalny Inspektor Kolei Austriackich (1870–1890). Honorowe obywatelstwo Podgórze otrzymał we wrześniu 1883 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 697, nr 623; *Österreichisches Biographisches Lexikon 1815–1950*, t. 37, Wien 1983, s. 98.

Pleniger Karol, c.k. starszy inżynier, w 1882 r. technik przy budowie Kolei Transwersalnej Nowy Sącz – Żywiec (sekcja Nowy Sącz), w 1883 r. szef sekcji budowy Kolei Transwersalnej Oświęcim – Podgórze. Honorowe obywatelstwo Podgórze otrzymał we wrześniu 1883 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 697, nr 623; *Lwowski „Dziennik Polski”* z 25.01.1882.

Plaziński Leopold (1831–1910), starosta wielicki (1874–1883), poseł na Sejm Krajowy Galicji V kadencji (1882–1889), pochowany w Tarnowie. Honorowe obywatelstwo Podgórze otrzymał we wrześniu 1883 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 245, nr 282; *Szematyzmy galicyjskie 1879–1889*; Mieczysław Barcik, Adam Cieślak, Paweł Gaszyński, Danuta Grodowska-Kulińska, Urszula Perkowska, Przemysław M. Żukowski, *Corpus Studiosorum Universitatis Iagellonicae 1850/51–1917/18*, t. III. O–Q, pod red. Krzysztofa Stopki, Kraków 2011, s. 454.

Podiwański Józef, malarz, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1845 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

Poschacher von Arelshöh Jan Wilhelm (1839–1910), inżynier, od 1874 r. w Inspektoracie Budowy Kolei w Tarnowie, od 1882 r. dyrektor Generalnej Inspekcji Budowy Austriackich Kolei Państwowych, radny miasta Wiednia (1896–1900). Honorowe obywatelstwo Podgórze otrzymał w listopadzie 1883 r.

ANK, Akta miasta Podgórze, sygn. P 6, s. 697, nr 623; *Österreichisches Biographisches Lexikon 1815–1950*, t. 38, Wien 1981, s. 218.

Prochowski Franciszek (1821–1863), pochodził z Podgórza, właściciel nieruchomości (nr 19), obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1849 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 92, nr 534, 2287; P 340, s. 52; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 19; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga małżeństw z 1842 r.; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów 1863 r.

Przeczek (Preczek) Józef (1807–1847), rzemieślnik, piekarz, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1843 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 168 indeks; P 307, nr 131; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1847 r.

Przybylski Jędrzej (1811–1855), szewc, właściciel nieruchomości (nr 169), obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1839 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 17; P 85, nr 1268, 1321; P 340, s. 57; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 169; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1855 r.

Rehmann Franciszek (1805–1890), pochodził z Kielc, zamieszkał w Podgórzu ok. 1814 r., właściciel nieruchomości (nr 148), majster kominiarski, kontroler kasy miejskiej (1865–1872), radny, asesor i zastępca burmistrza miasta Podgórza, pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Prawo przynależności do gminy podgórskiej i obywatelstwo miasta uzyskał w 1830 r. (potwierdzone w 1876 r.).

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 15; P 6, s. 116, nr 538; P 21, s. 1; P 340, s. 62; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 148; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1890 r.; Cyrankiewicz 1908, s. 447; Grodziska 1992, s. 92.

Resch Karol (1807–1877), pochodził ze Lwowa, urzędnik celny, radny, asesor i zastępca burmistrza miasta Podgórza, prawo przynależności do gminy podgórskiej uzyskał w 1870 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 5, s. 184, nr 704; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga małżeństw z 1855 r.; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 75; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów 1877 r.; Isabel Röska-Rydel, *Niemiecko-austriackie rodziny urzędnicze w Galicji 1772–1918. Kariery zawodowe – środowisko – akulturacja i asymilacja*, Kraków 2011, s. 199.

Richter (Rychter) Antoni (zm. ok. 1845), krawiec, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1834 r. ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 18; P 51, rok 1841; P 82, nr 89; P 307, nr 95.

Ripper Franciszek (1818–1885), pochodził z Podgórza, syn Franciszka seniora, radny podgórski, właściciel nieruchomości (nr 145), przedsiębiorca handlowy i przemysłowy, obywatelstwo podgórskie uzyskał w czerwcu 1876 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 116, nr 538; Jerzy Pertek, *Ripper Juliusz Franciszek*, PSB, t. 31, 1988–1989, s. 307; Andrzej Bogunia-Paczyński, *Juliusz von Ripper – admirał z Podgórza*, [w:] *VII Sesja Podgórska. Podgórzanie, część druga*, Kraków 2007, s. 36–38.

Ripper Franciszek (1780–1868), pochodził z Kunina (Kunewald) na Morawach, przybył do Podgórza ok. 1801 r., właściciel nieruchomości (nr 1, 146) i oberży, od 1816 r. właściciel majątku (folwarku) Ludwinów, gdzie w 1831 r. odnowił kaplicę św. Bartłomieja, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1842 r. (1829 r.).

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 15; P 38, s. 7; P 168 indeks; P 321, dom nr 146; P 336, dom nr 1, 146; P 340, s. 58, 59; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., domy nr 146, 186; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów 1868 r.; Klemens Bąkowski, *Kronika krakowska 1796–1848, cz. III: od r. 1832 do 1848*, Biblioteka Krakowska nr 42, 1909, s. 67; Jerzy Pertek, *Ripper Juliusz Franciszek*, PSB, t. 31, 1988–1989, s. 307; Andrzej Bogunia-Paczyński, *Juliusz von Ripper – admirał z Podgórza*, [w:] *VII Sesja Podgórska. Podgórzanie, część druga*, Kraków 2007, s. 35–38.

Rittmann Michał (1833– po 1901), pochodził z Krakowa, radny podgórski, szynkarz, właściciel nieruchomości (nr 238), prawo przynależności do gminy podgórskiej uzyskał w grudniu 1869 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 5, s. 152, nr 571; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 170; Spis ludności miasta Podgórza z 1880 r., dom nr 108; Spisy ludności miasta Podgórza, sygn. 29/93/27, s. 285.

Rosad Maciej, właściciel nieruchomości, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1842 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

Sapieha Adam książę (1828–1903), ziemianin, poseł do Sejmu Krajowego Galicyjskiego, członek Izby Panów w Wiedniu, zaangażowany w starania o autonomię Galicji, prezes Wystawy Krajowej we Lwowie (1892–1894). Honorowe obywatelstwo Podgórza otrzymał w listopadzie 1894 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 7, s. 805, nr 856; Stefan Kieniewicz, *Sapieha Adam*, PSB, t. 34, 1992–1993, s. 534–539.

Schauer Adam Alfred, cukiernik, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1844 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

Schlesinger Antoni Szymon (1807–1877), urodzony w Podgórzu, syn Gersona, kupiec, radny podgórski, pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Obywatelstwo miasta uzyskał w czerwcu 1876 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 116, nr 538; P 21, s. 1; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 105; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1877 r.; Cyrankiewicz 1908, s. 447.

Schmidt Józef, piekarz, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1842 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 2; P 51, rok 1840, 1843; P 87, nr 4322.

Schneider Antoni (1803–1888), pochodził z Hochenstadt na Morawach, emerytowany profesor gimnazjalny. Obywatelstwo miasta uzyskał w październiku 1876 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 127, nr 598; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 14; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1888 r.

Schornstein Jakub (1809–1878), pochodził z Kunic, radny podgórski, właściciel nieruchomości (nr 98). Prawo przynależności do gminy podgórskiej i obywatelstwo podgórskie uzyskał w maju 1870 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 5, s. 174, nr 665; sygn. P 38, s. 9; P 340, s. 37; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 98; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 98; Akta stanu cywilnego Izraelickiego Okręgu Metykalnego Klasno-Podgórze, sygn. USC Kl ZP-3, 1878/27.

Schuch Fryderyk (1824–1910), pochodził z Bielska, rymarz, siodlarz, zastępca radnego podgórskiego, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1854 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 38, s. 395–420, 607; P 176 indeks; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 14; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 14; Spis ludności miasta Podgórza z 1880 r., dom nr 227; Spisy ludności miasta Podgórza, sygn. 29/93/27, s. 314; Urząd Zdrowia w Krakowie, sygn. UZ 141, nr 55.

Seeling de Saulenfels Ferdynand (1800–1888), pochodził z Wieliczki, sekretarz w Urzędzie Gubernialnym we Lwowie (1848), sekretarz Komisji Gubernialnej w Krakowie (1850), nadradca skarbowy Dyrekcji Skarbowej w Krakowie, radny podgórski (1867–1884), burmistrz miasta Podgórza (1871–1875). Właściciel nieruchomości (ul. Czarnieckiego), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Honorowe obywatelstwo Podgórza otrzymał w lutym 1875 r. ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 56, nr 144; Kasprzyk 2013, s. 658–659.

Serkowski Emil, h. Lubicz (1822–1900), urodzony w Podgórzu, inżynier budowlany, pracował w administracji budowlanej w Wieliczce, Dyrekcji Budownictwa w Krakowie, w oddziale budowlanym Starostwa Powiatowego w Krakowie, radny podgórski, burmistrz miasta Podgórza (1888), budowniczy miejski podgórski (1867–1891), członek Rady Powiatowej w Wieliczce, właściciel dóbr Jugowice i nieruchomości (nr 124) w Podgórzu, pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Obywatelstwo miasta uzyskał 1853 r. (potwierdzone w czerwcu 1876 r.), honorowe obywatelstwo otrzymał w grudniu 1888 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 116, nr 538; sygn. P 7, s. 285, nr 1306; Kasprzyk 2013, s. 662–663; Wanda Maryewska, Józef Maryewski, Dominika Maryewska, *Serkowscy, Nadmullerowie, Puntnerowie*, [w:] *VII Sesja Podgórska. Podgórzanie, część druga*, Kraków 2007, s. 91–98; Kasprzyk 2013, s. 662–663.

Serkowski Józef Teodor, h. Lubicz (1786–1856), zamieszkał w Podgórzu około 1790 r., prawnik, sekretarz i kasjer podgórskiego Magistratu, właściciel nieruchomości (nr 7, 124), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu.

ANK, Akta miasta Podgórza, P 4, s. 3; sygn. P 340, s. 63, 64; Grodziska 1992, s. 94; Wanda Maryewska, Józef Maryewski, Dominika Maryewska, *Serkowscy, Nadmullerowie, Puntnerowie*, [w:] *VII Sesja Podgórska. Podgórzanie, część druga*, Kraków 2007, s. 91–98; Kasprzyk 2013, s. 662.

Serscheń (Serszeń, Szerszeń) Edward (1822–1899), pochodził ze Lwowa, ksiądz, dziekan wielicki, radca honorowy Kurii Metropolitalnej w Krakowie, wykładowca krakowskiego Seminarium, wieloletni proboszcz parafii św. Józefa w Podgórzu, radny podgórski, pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Jan Matejko uwiecznił go na obrazie „Hołd pruski” jako biskupa warmińskiego. Honorowe obywatelstwo Podgórza otrzymał w maju 1870 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 5, s. 168, nr 635; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 152; Grodziska 1992, s. 94.

Siedlecki Aleksander, h. Grzymała (1827–1872), pochodził z Jankówki koło Bochni, prawnik, adiunkt w Sądzie Krajowym w Krakowie (1857), notariusz w Podgórzu i w Krakowie, radny podgórski i burmistrz miasta Podgórza (1867–1871). Właściciel wsi Borek Szlachecki i nieruchomości (nr 103) w Podgórzu, od 1872 r. mieszkał w Krakowie, pochowany na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie. Honorowe obywatelstwo Podgórza otrzymał we wrześniu 1867 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 5, s. 17, nr 31; Kasprzyk 2013, s. 656–657.

Siekierzyński Piotr (1832–1879), pochodził z Tyńca, mydlarz, radny i asesor podgórski, właściciel nieruchomości (nr 234), pochowany na Nowym Cmentarzu w Podgórzu. Prawo przynależności do gminy podgórskiej uzyskał w 1870 r., obywatelstwo miasta w sierpniu 1876 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 5, s. 171, nr 650; P 6, s. 124, nr 582; P 21, s. 3; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 105; Grodziska 1992, s. 133.

Skalski Józef (1810–1870), pochodził z Podgórza, właściciel nieruchomości (nr 173, 174), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1843 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 17; P 21, s. 1; P 168 indeks; P 320, s. 297; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., domy nr 70, 173, 174; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 173; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów 1870 r.; Cyrankiewicz 1908, s. 447.

Slapf Ferdynand (1826–1855), kupiec, pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1853 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 96, nr 725; P 307, nr 313; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 169; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1855 r.; Cyrankiewicz 1908, s. 447.

Smolarski Piotr (1817–1891), pochodził z Suchej, prawnik, radca c.k. Sądu Powiatowego w Podgórzu i c.k. Sądu Krajowego Wyższego, justycjariusz wielu dominiów w Zachodniej Galicji, pochowany na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie. Honorowe obywatelstwo Podgórza otrzymał w sierpniu 1871 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 5, s. 269, nr 169; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 192; Cyrankiewicz 1908, s. 329.

Sokalski Jan, zegarmistrz, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1842 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 168 indeks.

Stahl Mojżesz (1834– po 1901), pochodził z Podgórza, radny podgórski, szynkarz, kupiec, właściciel nieruchomości (nr 6, 9, 225). Obywatelstwo miasta uzyskał w czerwcu 1876 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 118, nr 545; sygn. P 336, dom nr 6; Spis ludności miasta Podgórza z 1880 r., dom nr 6; Spis ludności miasta Podgórza z 1890 r., dom nr 6; Spisy ludności miasta Podgórza, sygn. 29/93/27, s. 408.

Starzeński Edward (1855–1909), prawnik, urzędnik w c.k. Starostwie w Krakowie, starosta podgórski (1896–1909), pochowany na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie. Honorowe obywatelstwo Podgórza otrzymał w lutym 1899 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 8, s. 194, nr 1814; *Kalendarz Józefa Czecha na rok 1910*, Kronika żałobna, s. 90; Tomasz Kargol, *Starzeński Kazimierz*, PSB, t. 42, 2003–2004, s. 406.

Suski Antoni, ślusarz, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1849 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 92, nr 535, 2285.

Szafran Józef, szynkarz, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1840 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 85, nr 3054.

Szafran Wojciech, właściciel nieruchomości, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1838 r., w dokumentach po 1843 r. nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 3.

Szewczyk Adam (1814–1855), właściciel nieruchomości, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1839 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 85, nr 652; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1855 r.

Szewczyk Wojciech (1803–1853), krawiec, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1832 r. (1833 r.). ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 11; P 307, nr 259; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1853 r.

Szydłowski Sebastian, rzemieślnik, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1843 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

Świątek Antoni (1822–1886), pochodził z Piasków Wielkich, właściciel nieruchomości (nr 83). Prawo przynależności do gminy podgórskiej i obywatelstwo podgórskie uzyskał we wrześniu 1867 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 21, s. 3; P 109, nr 479; P 340, s. 69; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 83; Spis ludności miasta Podgórza z 1880 r., dom nr 83; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1886 r.

Świątek Feliks (1822–1907), pochodził z Piasków Wielkich, rzeźnik, zastępca radnego podgórskiego, właściciel nieruchomości (nr 94), pochowany na Nowym Cmentarzu w Podgórzu. Prawo przynależności do gminy podgórskiej i obywatelstwo miasta uzyskał we wrześniu 1867 r., potwierdzone w czerwcu 1876 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 116, nr 538; P 109, nr 480; P 340, s. 66; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 94; Spisy ludności miasta Podgórza, sygn. 29/93/27, s. 391; Grodziska 1992, s. 137.

Świątek Karol (1826–1866), pochodził z Piasków Wielkich, w Podgórzu mieszkał od 1845 r., rzeźnik, właściciel nieruchomości (nr 44), obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1855 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 38, s. 659–672; P 97, nr 2289; P 340, s. 8; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 83; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów 1866 r.; Cyrankiewicz 1908, s. 448.

Tischendorfer Jan Fryderyk, właściciel nieruchomości i papiernik, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1832 r., w dokumentach po 1843 r. nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 13; P 309.

Tylelbach (Titelbach) Wilhelm (1809–1856), krawiec, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1838 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 10; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga małżeństw z 1838 r., księga zgonów z 1856 r.

Wagner Antoni (1815–1877), pochodził z Glinika, emerytowany pułkownik wojsk austriackich, zastępca radnego podgórskiego, właściciel nieruchomości (nr 70), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Obywatelstwo miasta uzyskał w lutym 1877 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 137, nr 656; Spisy ludności miasta Podgórza, sygn. 29/93/27, s. 468; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1877 r.; Cyrankiewicz 1908, s. 448; Grodziska 1992, s. 96.

Wajda Wincenty (1832– po 1870), pochodził z Piasków Wielkich lub z Rajska, rzeźnik, masarz, właściciel nieruchomości (nr 208). Prawo przynależności do gminy podgórskiej uzyskał w styczniu 1870 r., obywatelstwo podgórskie w marcu 1870 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 5, s. 157, nr 585; s. 170, nr 643; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 172.

Walter Marcelli, siodlarz, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1846 r., w późniejszych dokumentach nie występuje.

Weinbaum Dawid (1824/1829–1885), pochodził z Trzciny k. Bochni, szynkarz, prawo przynależności do gminy podgórskiej uzyskał w 1868 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 5, s. 50, nr 152; P 21, s. 4; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 105; Spis ludności miasta Podgórza z 1880 r., dom nr 173; Akta stanu cywilnego Izraelickiego Okręgu Metrykalnego Klasno-Podgórze, sygn. USC KI ZP-3, 1885/29.

Wilatowski Jan (1821–1896), pochodził ze Lwowa, radny podgórski, c.k. inspektor drogowy, kupiec i właściciel nieruchomości, pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Prawo przynależności do gminy podgórskiej uzyskał w 1858 r., obywatelstwo miasta w czerwcu 1876 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 6, s. 116, nr 538; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 115; *Kalendarz Józefa Czecha na rok 1897*, Kronika żałobna, s. 97; Grodziska 1992, s. 96.

Wilczyński Karol, właściciel nieruchomości (nr 178), obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1841 r., w dokumentach po 1847 r. nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 17; P 340, s. 73; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga małżeństw z 1847 r.

Woyatschek (Woitaszek) Marcin (1799–1841), kowal, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1838 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 301, s. 617; P 307, nr 85; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1841 r.

Woycicki Andrzej, właściciel nieruchomości, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1839 r., w dokumentach po 1843 r. nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 6; P 85, nr 120.

Wykowski Daniel, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1837 r., w dokumentach po 1843 r. nie występuje

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 11; P 84, nr 1166.

Zadęcki Józef (1813–1878), pochodził z Krakowa, kupiec, właściciel składu mąki, krup i kaszy działającego od 1850 r., właściciel nieruchomości (nr 136). Prawo przynależności do gminy podgórskiej i obywatelstwo miasta uzyskał w kwietniu 1867 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 21, s. 4; P 109, nr 400; P 340, s. 76; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 136; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1878 r.; Grodziska 1992, s. 96, 143.

Zamorski Kazimierz (zm. ok. 1842), właściciel nieruchomości, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1840 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 307, nr 104.

Zieliński Kasper (1812–1876), pochodził z Dobczyc, krawiec, właściciel garkuchni i nieruchomości (nr 133) zwanej Koci Zamek, zastępca radnego podgórskiego. Prawo przynależności do gminy podgórskiej i obywatelstwo miasta uzyskał w październiku 1853 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 21, s. 5; P 96, nr 726; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 133; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., dom nr 102, 133; Parafia św. Józefa w Podgórzu – księga zgonów z 1876 r.

Zimmer Jan, właściciel nieruchomości, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1836 r., w dokumentach po 1843 r. nie występuje.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 3; P 51, rok 1840; P 83, nr 145, 828, 1402.

Zoll Fryderyk (1834–1917), syn Józefa Chrystiana, prawnik, profesor i rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego (1875–1877, 1893–1894), członek i wiceprezes Akademii Umiejętności w Krakowie, poseł na Sejm Krajowy we Lwowie, pochowany na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie. Honorowe obywatelstwo Podgórza otrzymał w styczniu 1867 r. (potwierdzone w marcu 1870 r.).

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 5, s. 168, nr 636; P 109, nr 54; *Encyklopedia Krakowa*, Warszawa–Kraków 2000, s. 1097; Andrzej Zoll, *Zollowie. Opowieść rodzinna*, Kraków 2011.

Zoll Józef Chrystian (1803–1872), pochodził z Miskolca na Węgrzech, w Podgórzu mieszkał od ok. 1841 r., pracował w wielicko-bocheńskich salinach, potem w krakowskiej Dyrekcji Dróg i Mostów, od 1848 r. kierował podgóorską placówką Dyrekcji Budownictwa Dróg, nauczyciel budownictwa w Szkole Inżynierskiej w Krakowie, burmistrz miasta Podgórza (1855–1867), radny podgórski. Właściciel nieruchomości (nr 75), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu. Obywatelstwo miasta uzyskał w 1849 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 38, s. 231–235; P 91, nr 2489; P 340, s. 73; Kasprzyk 2013, s. 652–653.

Żabiński Józef (1801–1876), pochodził z Krakowa, w Podgórzu mieszkał w 1833 r., kupiec, radny, asesor i zastępca burmistrza miasta Podgórza, właściciel nieruchomości (nr 105), pochowany na Starym Cmentarzu w Podgórzu, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1842 r.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 4, s. 11; P 168 indeks; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 105; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga małżeństw z 1833 r.; Grodziska 1992, s. 97.

Żychalski (Żechalski) Józef (ur. 1831), pochodził z Podgórza, piekarz, obywatelstwo podgórskie uzyskał w 1854 r., ok. 1870 r. wyjechał do Kijowa.

ANK, Akta miasta Podgórza, sygn. P 38, s. 603; P 176 indeks; Spis ludności miasta Podgórza z 1857 r., dom nr 91; Spis ludności miasta Podgórza z 1870 r., indeks; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu – księga małżeństw z 1854 r.

WYKAZ SKRÓTÓW ZASTOSOWANYCH W BIOGRAMACH

ANK – Archiwum Narodowe w Krakowie

Cyrankiewicz 1908 – *Przewodnik po cmentarzach rzeczowo spisany przez Stanisława Cyrankiewicza*, Kraków 1908

Grodziska 1992 – Karolina Grodziska, *Cmentarze Podgórze*, Kraków 1992

Kasprzyk 2013 – *Poczet sołtysów, wójtów i burmistrzów miast, jurydyk, wsi i gmin przyłączonych do Krakowa do 1915 roku*, pod red. Bogdana Kasprzyka, Kraków 2013

rkps – rękopis

PSB – *Polski słownik biograficzny*, t. 1–49, Kraków–Wrocław 1935–2014

Szematyzmy galicyjskie – *Szematyzm Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim na rok...* (*Schematismus des Königreiches Galizien ud Lodomerien für das Jahr...*), Lwów 1782–1914

WYKORZYSTANE ŹRÓDŁA I LITERATURA

ARCHIWALIA

Archiwum Narodowe w Krakowie:

29/33 Akta miasta Krakowa [1227] 1300–1945 [1975] (sygn. Mag. I 98–101);

29/53 Akta miasta Podgórze 1779–1928;

29/83 Urząd Zdrowia w Krakowie 1841–1953;

29/93 Spisy ludności miasta Podgórze 1857–1910;

29/657 Zbiór dokumentów pergaminowych [1105] 1155–1939 (sygn. Perg. 1106, 1285);

29/658 Zbiór dokumentów papierowych 1413–1946 (sygn. 29/658/1276);

29/211 C.K. Urząd Cyrkularny w Bochni (K.K. Bochniaer Kreisamt) 1785–1848;

29/663 Zbiór kartograficzny XV–XXI w. (sygn. Zb. Kart. II-13);

29/1470 Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Podgórzu 1815–1912;

29/1473 Akta stanu cywilnego Izraelickiego Okręgu Metrykalnego Klasno-Podgórze 1790–1939;

Parafia św. Józefa w Podgórzu:

Księgi zgonów 1880–1890;

ŹRÓDŁA DRUKOWANE

Allgemeines Reichs-Gesetz-und Regierungsblatt für das Kaiserthum Oesterreich, Jahrgang 1849,
Wien 1860;

*Continuatio edictorum et mandatorum universalium in Regnis Galiciae et Lodomeriae
a die 28. Mensis Junii Anno 1773 emanatorum (Kontynuacja wyroków i rozkazów pow-
szecznych w Galicji i Lodomerii Królestwach od dnia 28. Miesiąca czerwca roku 1773
wypadłych)*, wyd. Antoni Piller, Lwów 1774;

- Continuatio edictorum, mandatorum et universalium in Regnis Galiciae et Lodomeriae a die 1. Januarii ad ultimam Decembris Anno 1781 emanatorum (Kontynuacja wyroków i rozkazów powszechnych w Galicji i Lodomerii Królestwach od dnia 1. Stycznia aż do końca Grudnia Roku 1781 wypadłych)*, wyd. Józef Piller, Lwów 1782;
- Continuatio edictorum, mandatorum et universalium in Regnis Galiciae et Lodomeriae a die 1. Januarii ad ultimam Decembris Anno 1782 emanatorum (Kontynuacja wyroków i rozkazów powszechnych w Galicji i Lodomerii Królestwach od dnia 1. Stycznia aż do końca Grudnia Roku 1782 wypadłych)*, wyd. Józef Piller, Lwów 1783;
- Continuatio edictorum, mandatorum et universalium in Regnis Galiciae et Lodomeriae a die 1. Januarii ad ultimam Decembris Anno 1784 emanatorum (Kontynuacja wyroków i rozkazów powszechnych w Galicji i Lodomerii Królestwach od dnia 1. Stycznia aż do końca Grudnia Roku 1784 wypadłych)*, wyd. Józef Piller, Lwów 1785;
- Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych dla Królestwa Galicji i Lodomerii wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem*, rok 1866, Lwów 1866; rok 1889, Lwów 1889;
- Gesetz-Sammlung des Königreiches Galizien und Lodomerien für das Jahr 1847*, Lwów 1852;
- Knapik Jan, Mikulski Stefan, *Księga adresowa król. stoł. miasta Krakowa i król. woln. miasta Podgórze*, R. I, rok 1905, Kraków 1904;
- Mikulski Stefan, *Wielka księga adresowa stoł. król. miasta Krakowa i król. woln. miasta Podgórze*, R. III, rok 1907, Kraków 1906;
- Nowolecki Aleksander, *Wykaz ulic, placów, kościołów i domów miasta Krakowa, jego przedmieść i miasta Podgórze wraz z nazwiskami właścicieli*, Kraków 1878;
- Nowolecki Aleksander, *Wykaz ulic, placów, kościołów i domów miasta Krakowa i Podgórze ułożony na podstawie ksiąg hipotecznych i urzędowych źródeł, uzupełniony historycznymi objaśnieniami*, Kraków 1880;
- Pouczenie o stwierdzeniu austr. prawa obywatelstwa i gminnego prawa przynależności*, Kraków 1910 (ANK, Biblioteka, sygn. 3371);
- Provinzial Gesetz-Sammlung des Königreiches Galizien und Lodomerien für das Jahr 1847*, Lwów 1852;
- Przywileje ustanawiające gminy miejskie wielkiego Krakowa (XIII–XVIII wiek)*, oprac. Bożena Wyrozumska, Kraków 2007;

Reichs-Gesetz-Blatt für das Kaiserthum Oesterreich, Jahrgang 1859, Wien 1859; Jahrgang 1863, Wien 1863;

Zbiór ustaw administracyjnych w Królestwie Galicji i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem obowiązujących, wyd. Jan Rudolf Kasparek, t. 1, Kraków 1868;

PRASA

„Dziennik Polski” (Lwów), rok 1882;

„Ilustrowany Kurier Codzienny”, czerwiec 1915 r.;

Kalendarz Józefa Czecha na rok ... (Kronika żałobna) 1897–1917;

„Podgórzanin. Tygodnik społeczno-literacki”, rok 1900;

Szematyzm Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim na rok... (Schematismus des Königreiches Galizien und Lodomerien für das Jahr...), Lwów 1782–1914;

OPRACOWANIA

Bardel Franciszek, *Miasto Podgórze, jego powstanie i pierwszych 50 lat istnienia*, Kraków 1901;

Bąkowski Klemens, *Kronika krakowska 1796–1848, cz. III: od r. 1832 do 1848*, Biblioteka Krakowska nr 42, 1909;

Bieniarzówna Janina, Małecki Jan M., *Dzieje Krakowa. T. 2. Kraków w wiekach XVI–XVIII*, Kraków 1984;

Danowska Ewa, „*Nowe miasteczko zaraz za mostem cesarscy stawiają*”. *O początkach Podgórza*, [w:] *Podgórze w dziejach wielkiego Krakowa*, pod red. Jana Małeckiego, Kraków 2000;

Dziadzio Andrzej, *Monarchia konstytucyjna w Austrii 1867–1914. Władza – obywatel – prawo*, Kraków 2001;

Dzielnica XIII. Wolne Król. Miasto Podgórze. Płaszów – Rybitwy – Przewóz. Zarys przemian historycznych, pod red. Jarosława Żółciaka, Kraków 1996;

Dziubiński Leon Gustaw, *Poczet prezydentów, wiceprezydentów i obywateli honorowych miasta Lwowa*, [w:] *Miasto Lwów w okresie samorządu 1870–1895*, Lwów 1896, s. 687–708;

Encyklopedia Krakowa, Warszawa–Kraków 2000;

Follprecht Kamila, „*Prawo miejskie Królewskiego Wolnego Handlowego Miasta Podgórze udzielone zostaje*” *czyli o obywatelach i mieszkańcach miasta Podgórze (1784–1914)*, [w:]

- Symposium z okazji 100-lecia połączenia Podgórze z Krakowem. Wydawnictwo posesyjne, Kraków 2014, s. 21–34;*
- Goclon Jacek, *Statut Krajowy Galicji z 1861 r.*, [w:] *Konstytucje Polski. Studia monograficzne z dziejów polskiego konstytucjonalizmu*, t. 1, pod red. Mariana Kallas, Warszawa 1990;
- Gordziałkowski Jan, *Obywatelstwo honorowe miasta Krakowa i jego obywatele honorowi*, Kraków 1990;
- Grodziska Karolina, *Cmentarze Podgórze*, Kraków 1992;
- Grodziski Stanisław, *Historia ustroju społeczno-politycznego Galicji 1772–1848*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1971;
- Grodziski Stanisław, *Obywatelstwo w szlacheckiej Rzeczypospolitej*, Kraków 1963;
- Historia państwa i prawa Polski*. T. III. *Od rozbiorów do uwłaszczenia*, pod red. Juliusza Bardacha, Moniki Senkowskiej-Gluck, Warszawa 1981;
- Homecka Zofia, Wojas Zbigniew, „Wstęp do inwentarza zespołu akt miasta Podgórze 1779–1920”, Kraków 1954 (maszynopis w ANK);
- Jewuła Łukasz, *Galiczyjskie miasta i miasteczka oraz ich mieszkańcy w latach 1772–1848*, Kraków 2013;
- Karpiniec Jan, *Ilość osad miejskich byłej Galicji i podział ich na miasta i miasteczka*, „Roczniki dziejów społecznych i gospodarczych”, t. 2, Lwów 1932;
- Kielkowski Roman, *Historie spod Kopca Krakusa*, Kraków 1972;
- Klimas Małgorzata, Lesiak-Przybył Bożena, Sokół Anna, *Wielki Kraków. Rozszerzenie granic miasta w latach 1910–1915. Wybrane materiały ze zbiorów Archiwum Państwowego w Krakowie*, Kraków 2010;
- Lepucki Henryk, *Działalność kolonizacyjna Marii Teresy i Józefa II w Galicji 1772–1790*, Lwów 1938;
- Małecki Jan M., *Jeszcze o początkach Podgórze i jego nazwie*, „Rocznik Krakowski”, t. 49, 1978;
- Neue Deutsche Biographie*, t. 20, Berlin 2001;
- Österreichisches Biographisches Lexikon 1815–1950*, t. 36, Wien 1983;
- Pilat Tadeusz, *Pogląd historyczny na urzędnictwo gminne w Galicji*, „Wiadomości statystyczne o stosunkach krajowych wydane przez Krajowe Biuro Statystyczne”, pod red. Tadeusza Pilata, R. 4, Lwów 1878;

- Poczet sołtysów, wójtów i burmistrzów miast, jurydyk, wsi i gmin przyłączonych do Krakowa do 1915 roku*, pod red. Bogdana Kasprzyka, Kraków 2013;
- Podgórzanie, część pierwsza. Materiały V Sesji Podgórskiej*, Kraków 2004;
- Polski słownik biograficzny*, t. 1–49, Kraków–Wrocław 1935–2014;
- Przegon Wojciech, *Zmiany użytkowania ziemi w procesie urbanizacji krajobrazu na przykładzie miasta Podgórza 1784–1915*, Kraków 2004;
- Przeorski Tadeusz, *Połączenie ze stol. król. miastem Krakowem król. wolnego miasta Podgórza*, [w:] *Kraków. Rozszerzenie granic 1909–1915*, wyd. Karol Rolle, Kraków 1931;
- Przewodnik po cmentarzach rzeczowo spisany przez Stanisława Cyrankiewicza*, Kraków 1908;
- Röskau-Rydel Isabel, *Niemiecko-austriackie rodziny urzędnicze w Galicji 1772–1918. Kariery zawodowe – środowisko – akulturacja i asymilacja*, Kraków 2011;
- Röskau-Rydel Isabel, *Przemiany tożsamości kulturowej i narodowej w rodzinach niemiecko-austriackich urzędników w Galicji*, [w:] *Akulturacja/asymilacja na pograniczach kulturowych Europy Środkowo-Wschodniej w XIX i XX wieku*. T. 2. *Sąsiedztwo polsko-niemieckie*, pod red. Roberta Traby, Warszawa 2012, s. 235–360;
- Rutowski Tadeusz, *Ludność miast, miasteczek, gmin wiejskich i obszarów dworskich podług wyznania i narodowości*, „Rocznik statystyki przemysłu i handlu krajowego wydany przez Krajowe Biuro Statystyczne”, pod red. Tadeusza Rutowskiego, z. 9, Lwów 1888;
- VIII Sesja Podgórska. Podgórzanie, część druga*, Kraków 2007;
- IX Sesja Podgórska. Urzędy i urzędnicy Podgórza*, Kraków 2008;
- X Sesja Podgórska. W 225-lecie lokacji miasta Podgórza i 100-lecie konsekracji kościoła św. Józefa w Podgórzu*, Kraków 2009;
- Sroka Łukasz, *Rada Miejska we Lwowie w okresie autonomii galicyjskiej 1870–1914. Studium o elicie władzy*, Kraków 2012;
- Symposium z okazji 100-lecia połączenia Podgórza z Krakowem. Wydawnictwo posesyjne*, Kraków 2014;
- Tomczyk Ryszard, *Od namiestnika do wojewody. Likwidacja zaborczego systemu prawno-administracyjnego w Galicji w okresie budowy II Rzeczypospolitej (1918–1921). Wybrane zagadnienia*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego, z. 64/2010 (seria prawnicza);

- W 90. rocznicę połączenia Podgórza i Krakowa. Materiały VI Sesji Podgórskiej*, Kraków–Podgórze 2005;
- Wspomnienia Fryderyka Zolla (1865–1948)*, oprac. Irena Homola-Skapska, Kraków 2000;
- Z dziejów duchowości i tolerancji religijnej w Podgórzu. Materiały VII Sesji Podgórskiej*, Kraków–Podgórze 2007;
- Zoll Andrzej, *Zollowie. Opowieść rodzinna*, Kraków 2011;
- Żółciak Jarosław, *Rozwój przestrzenny Podgórza*, [w:] *Kraków. Nowe studia nad rozwojem miasta*, pod red. Jerzego Wyrozumskiego, Biblioteka Krakowska nr 150, Kraków 2007.

SPIS ILUSTRACJI

1. Fragment najstarszego „Spisu ... Obywateli miasta Podgórze ...” obejmujący wpisy z lat 1844–1870 (ANK, sygn. P 38, s. 8–9)
2. Protokół spisany w styczniu 1847 r. na okoliczność uzyskania obywatelstwa miasta Podgórze i złożenia stosownej przysięgi przez Michała Królikowskiego, krawca (ANK, sygn. P 38, s. 161–162)
3. Uchwała Rady Gminnej z 7 czerwca 1876 r. przyznająca obywatelstwo podgórskie 13 mieszkańcom miasta (ANK, sygn. P 6, s. 116, nr 538)
4. Ozdobna oprawa „Książki Obywateli Miasta Podgórze” (ANK, sygn. P 33)
5. Wpisy w „Książce Obywateli Miasta Podgórze” dotyczące obywatelstwa miejskiego Floriana Nowackiego i Franciszka Rehmana, dokonane w 1876 r. na mocy uchwały Rady Gminnej (ANK, sygn. P 33, s. 37)
6. Wpisy w „Książce Obywateli Miasta Podgórze” pierwszych obywateli honorowych miasta – Fryderyka Zolla, Aleksandra Siedleckiego i księdza Edwarda Serschenia (ANK, sygn. P 33, s. 5)
7. Wpis w księdze protokołów Rady Gminnej miasta Podgórze z 16 stycznia 1879 r. o nadaniu starości wielickiemu Leopoldowi Płazińskiemu honorowego obywatelstwa miasta (ANK, sygn. P 6, s. 245, nr 282)
8. Wpis w „Książce Obywateli Miasta Podgórze” o obywatelstwie honorowym Podgórze dla Leopolda Płazińskiego (ANK, sygn. P 33, s. 7)
9. Dyplom honorowego obywatelstwa miasta Podgórze dla Leopolda Płazińskiego. Dokument pergaminowy, z podpisami burmistrza i radnych, ozdobiony herbami Podgórze i Galicji, uwiarygodniony zamkniętą w metalowej puszcze pieczęcią miasta Podgórze (ANK, sygn. Perg. 1285)
10. Wpis w „Książce Obywateli Miasta Podgórze” o obywatelstwie honorowym Podgórze dla Agnieszki Jałbrzykowskiej, przyznanym w 1887 r. (ANK, sygn. P 33, s. 12)

11. Wpis w „Książce Obywateli Miasta Podgórze” o obywatelstwie honorowym Podgórze dla Wojciecha Bednarskiego, przyznany w 1896 r. (ANK, sygn. P 33, s. 19)
12. Wpis w „Książce Obywateli Miasta Podgórze” o obywatelstwie honorowym Podgórze dla Franciszka Maryewskiego, przyznany w 1910 r. (ANK, sygn. P 33, s. 27)
13. Wpis w „Książce Obywateli Miasta Podgórze” o obywatelstwie honorowym Podgórze dla Juliusza Leo, przyznany w 1914 r. (ANK, sygn. P 33, s. 57)
14. Nagrobki obywateli miasta Podgórze na podgórskich cmentarzach. Znamienne jest używanie tego tytułu także po 1915 r., kiedy Podgórze było już częścią Krakowa (fot. Anna Seweryn)

INDEKS NAZWISK

Hasła indeksowe wyróżnione kursywą dot. informacji bibliograficznych.

*Indeks nie obejmuje spisu i podpisów pod ilustracjami
oraz wykazu wykorzystanych źródeł i literatury*

- Adamczyk Wojciech 27
Ajdukiewicz Bronisław 27
Arelshöh Jan Wilhelm zob. Poschacher von
Arelshöh Jan Wilhelm
- Badeni Kazimierz 20–22, 42, 52
Badeni Stanisław 20, 21, 50, 52
Bagiński Franciszek 32, 52
Barcik Mieczysław 63, 69
Bardach Juliusz 9
Bardel Franciszek 11, 14, 15
Baruch Gustaw 18, 23, 44, 49, 52, 66
Baruch Majer 15
Baruch Maurycy 35, 44, 53
Bąk-Koczarska Celina 65
Bąkowski Klemens 71
Bednarski T.Z. 53
Bednarski Wojciech 20, 27, 43, 53
Berger Jan 48, 53
Berska Barbara 6
Biliński 18
- Bilski Antoni 33, 53
Bochenek Małgorzata 30
Bogunia-Paczyński Andrzej 67, 71
Böhm Jan 18, 35, 46, 53
Breuer Ferdynand 19
Buchmiller Franciszek 11
Burdel Paweł 34, 54
Buszko Józef 62, 65
- Chachlowski Tomasz 13, 37, 47, 54
Ciesielski Józef 36, 54
Cieślak Adam 63, 69
Cieśliński Marceli 49, 54
Cieśliński Wincenty 49, 54
Cygan Piotr 11
Cyno (Cino) Jan Edward 35, 54
Cyno Jan 19
*Cyrankiewicz Stanisław 52, 53, 56, 57, 60,
64, 66, 70, 72, 74, 76, 77*
Czech Józef 20, 53, 67, 75, 77
Czechowski Jan 33, 54

- Daber Tomasz 32, 55
Dobrowolski Henryk 62
 Domanus Franciszek 36, 55
 Domanus Jan 36, 55
 Domnik Józef 33, 45, 55
 Domnik Mikołaj Marcin 45, 55
 Dornbusch Józef 35, 55
 Drożdżikowski Ignacy 45, 56
 Drożdżikowski Szymon 31, 45, 56
 Dudera Kazimierz 33, 56
 Dutkiewicz Łukasz 32, 56
 Dylowski Jakub 11
Dziadzio Andrzej 15
Dziubiński Leon Gustaw 21
- Elsner Benjamin 15
 Emilewicz Walenty 17
- Ferdynand I, cesarz 13
 Firlita (Firlita) Kazimierz 35, 56
 Follprecht Franciszek 15
Follprecht Kamila 8, 11
 Fox Wincenty Jan 34, 56
 Franaszek Jan 32, 57
 Friedenthal Feliks zob. Pino-Friedenthal
 Feliks
 Funk Filip 35, 57
 Funtsch Jan 36, 46, 57
 Furmann Jakub 33, 57
- Gajewska Magdalena 19
 Gałęcki Junosza Kazimierz 20, 23, 27, 51,
 57
 Garbaczyński Nikodem 20, 43, 58
 Gasparski Kalikst 23
Gaszyński Paweł 69
 Giermkowa Maria 19
 Głubna Alojzy 35, 58
Gluck Monika zob. *Senkowska-Gluck*
Monika
Goclon Jacek 9
 Golik Michał 33, 58
Gordziałkowski Jan 21
 Górecki Wincenty 35, 47, 58
 Górski Adam 30
 Górski Karol 50, 58
 Graf Antoni 32, 58
Grodowska-Kulińska Danuta 63, 69
Grodziska Karolina 29, 52–56, 59, 60, 66,
 68, 70, 73, 74, 76–79
Grodziski Stanisław 8, 9
 Grodzki Michał 36, 59
 Grzybczyk Franciszek 17, 19, 25, 35, 48, 59
 Grzybczyk Józef 17, 48, 59
 Grzybczyk Maria 19
- Haber Józef 37, 59
 Haller Józef 11
 Harnisch Józef 49, 59
 Himann (Hieman) Franciszek 34, 60

Hoffmann Michał Leon 20, 25, 39, 60

Hołyński Jan 18, 45, 60

Homecka Zofia 26

Hupert Jakob 35, 60

Idzikowski Ferdynand 34, 60

Ihnatowicz Ireneusz 28

Jałbrzykowska Agnieszka 20, 23, 41, 60

Jałbrzykowski Seweryn 60

Janowski Władysław Piotr 16, 37, 61

Jerzmanowski Antoni 33

Jewuła Łukasz 9

Jęczmieniowski 23

Jędrzejowski Jan 33, 61

Jordens Emil 17, 49, 61

Józef II, cesarz 5, 8

Kaczmarczyk Wojciech 14

Kalabiński Stanisław 28

Kalkenstein Michał 11

Kallas Marian 9

Kamiński Andrzej 34, 61

Kargol Tomasz 75

Kasperek Jan Rudolf 10, 24

Kasprzyk Bogdan 11, 29, 58, 66, 67, 73, 79

Kawecka Maria 19

Kawecki Andrzej 20

Kieniewicz Stefan 71

Kirchmajer Józef 11

Kirschner Nortfort Paweł 20, 39, 61

Kliczyński Aleksander 33, 62

Klimas Małgorzata 29

Klug Henryk 11

Knapik Jan 29

Kobiela Andrzej 33, 62

*Koczarska Celina zob. Bąk-Koczarska
Celina*

Koczyńska Karolina 19

Kopczyński Sebastian 34, 62

Kopiński Władysław 27

Korytowski Mora Witold 20, 50, 62

Kosowska Karolina 19

Kosowski Józef 19

Kostrzewski Jan 20, 42, 62

Kościółkowa Julia 19

Kotsis Jan Nepomucen 33, 62

Kowatsch (Kowats, Kowacz) Franciszek
33, 63

Kownacki Józef 20, 42, 63

Koy Jan Kapistran 19

Koziar (Koziański) Jan 34, 63

Koziarski Ludwik 34, 63

Krauss (Kraus) Jan 34, 63

Kresiek Jan 19

Kresiek Józef 19

Kronhelm de Nordheim Henryk 20, 22, 28,
41, 63

Królikowski zob. Krulikowski

Kruczkowski Antoni 48, 64

Krudowski Antoni 19
Krudowski Maciej 33, 64
Krucikowski (Królikowski) Michał 35, 64
Krupski Kazimierz 34, 64
Kubicki Łukasz 35, 64
*Kulińska Danuta zob. Grodowska-Kulińska
Danuta*
Kurowski Jan 35, 64
Kurykowski Leon 20, 22, 27, 42, 65

Labanowski Jan 34, 65
Laškiewicz Franciszek 11
Leo Juliusz Franciszek 20, 22, 27, 50, 65
Lepszy Kazimierz 28
Lepucki Henryk 8
Lesiak-Przybył Bożena 29
Lieban (Liban) Jakub 36, 65
Liszko Helena 19
Lozers (Losers, Loserth) Ignacy 36, 65

Łukaszka Irena 57

Majewska Agnieszka 41, 60
Makary Andrzej 35, 66
Markwiczynski Władysław 46, 66
Marszałkowska Magdalena 19
Marszałkowski Józef 19
Marszałkowski Tomasz 19
Martinek Andrzej 32
Maryewska Dominika 73

Maryewska Wanda 66, 73
Maryewski Jerzy Franciszek 17, 20, 22, 43,
49, 66
Maryewski Józef 66, 73
Matejko Jan 73
Meisinger (Maisinger) Franciszek 34, 65
Michalik Stanisław 36, 66
Miesięczek Jakub 35, 66
Mikulski Stefan 29
Miłosz Czesław 57
Minasowicz Adolf 17, 19
Minasowicz Karolina 17
Mora Korytowski Witold zob. Korytowski
Mora Witold
Mozdzienski Franciszek 34, 67
Mrongowiusz Krzysztof Celestyn 17

Neumann Karol 28, 49, 67
Nodzyńska Maria 19
Nordheim de Henryk zob. Kronhelm de
Nordheim Henryk
Nortfort Paweł zob. Kirschner Nortfort
Paweł
Nowacki Florian 7, 18, 44, 67
Nowacki Józef 44
Nowaczyński Antoni 20, 40, 67
Nowak-Romanowicz Alina 60
Nowolecki Aleksander 29
Noworyta Jakub 32, 67
Noworyta Maria 19

- Okoński Jakub 11
 Okoński Tomasz 11
 Olechowski Antoni 19
 Opidowicz Jan 35, 68
 Oracewicz Piotr 32
 Oraciewicz Karol 32, 45, 68
 Orczykowski Piotr 35, 45, 68

 Pancerski Wawrzyniec 11
Perkowska Urszula 63, 69
Pertek Jerzy 71
 Piątek Franciszek 12
 Pietruski Oktawian 20–22, 41, 68
Piller Antoni 8
Piller Józef 8
 Piniński Leon Jan 20, 43, 68
 Pino-Friedenthal Feliks 20, 22, 40, 69
 Pischof von Maciej 20, 22, 40, 69
 Pleniger Karol 20, 41, 69
 Pleszowski Michał 27
 Płaziński Leopold 20, 21, 39, 69
 Podiwalski Józef 35, 69
 Poschacher Jan 40
 Poschacher von Arelhöh Jan Wilhelm 20,
 22, 69
 Prochowski Franciszek 36, 70
 Przeczek (Preczek) Józef 35, 70
Przeorski Tadeusz 29
 Przybylski Jędrzej 33, 70
Przybył Bożena zob. Lesiak-Przybył Bożena
- Rehmann Franciszek 18, 23, 25, 32, 44, 70
 Resch Karol 25, 37, 70
 Richter (Rychter) Antoni 32, 71
 Ripper Franciszek 18, 32, 34, 44, 71
 Ripper Franciszek senior 44, 45, 71
 Rittmann Michał 37, 71
Rolle Karol 29
*Romanowicz Alina zob. Nowak-
 Romanowicz Alina*
 Ronthal Józef 32
 Rosad Maciej 34, 71
Röskau-Rydel Isabel 15, 70

 Salb Marcin 17, 21, 22
 Sapięha Adam 20, 21, 42, 71
 Sasinowski Adam 30
 Saulenfels Ferdynand zob. Seeling de
 Saulenfels Ferdynand
 Schauer Adam Alfred 35, 72
 Scherscheń (Serscheń, Serszeń, Szerszeń)
 Edward 20, 21, 24, 31, 39, 73
 Schlesinger Antoni Szymon 18, 45, 72
 Schlesinger Gerson 45, 72
 Schmidt Józef 34, 72
 Schneider Antoni 48, 72
 Schornstein Jakub 16, 17, 37, 47, 72
 Schuch Fryderyk 36, 72
 Seeling de Saulenfels Ferdynand 20, 21, 23,
 25, 39, 73
 Seeling de Saulenfels, rodzina 15

- Senkowska-Gluck Monika* 9
 Serafin Michał 21
 Serkowski Emil 18, 20, 36, 41, 44, 73
 Serkowski Józef Teodor 44, 73
 Siedlecki Aleksander 7, 20, 24, 31, 38, 74
 Siekierzyński Piotr 37, 48, 74
 Skakalska Maria 19
 Skakalski Józef 19
 Skalski Józef 34, 74
 Slapf Ferdynand 36, 74
Śluszkiewicz Barbara 57
 Smolarski Piotr 20–22, 25, 39, 74
 Sokalski Jan 34, 75
 Sokół Anna 30
Sokół Anna 29
 Sroka Łukasz 30
Sroka Łukasz 15, 16
 Stahl Mojżesz 16, 17, 48, 75
 Starzeński Edward 20, 43, 75
Starzyński Stanisław 52
Stopka Krzysztof 63, 69
 Stuhr, rodzina 15
 Suski Antoni 36, 75
 Szafran (Szafrun) Wojciech 33, 75
 Szafran Józef 33, 75
Szarejko Piotr 63
 Szelestak, inżynier 23
 Szewczyk Adam 33, 75
 Szewczyk Wojciech 32, 76
 Szklarska Karolina 19
 Szklarski Jan 19
 Szydłowski Sebastian 35, 76
 Świątek Antoni 14, 37, 47, 76
 Świątek Feliks 14, 37, 46, 76
 Świątek Karol 36, 76
 Tischendorfer Jan Fryderyk 32, 76
Tomczyk Ryszard 57
Traba Robert 15
Trojański J. Kajetan 17
Tych Feliks 28
 Tylelbach (Titelbach) Wilhelm 33, 76
 Wagner Antoni 49, 77
 Wajda Wincenty 16, 37, 47, 77
 Walewski Feliks 19
 Walter Marcel 35, 77
 Warzecha Aldona 30
 Wayda Wojciech 37
 Weinbaum Dawid 16, 36, 77
 Wilatowski Jan 20, 46, 77
 Wilczynski Karol 34, 77
Wojas Zbigniew 26
 Wolf Andrzej 11
 Woyatschek (Woitaszek) Marcin 33, 78
 Woycicki Andrzej 33, 78
 Wójcik Helena 19
 Wójcik Józef 19
 Wykowski Daniel 33, 78
Wyrozumńska Bożena 8

Zadęcki Andrzej 19

Zadęcki Józef 14, 19, 36, 47, 78

Zadęcki Sylwester 19

Zamorski Kazimierz 34, 78

Zanoziński Jerzy 62

Zdrada Jerzy 68

Zieliński (Zielenski) Kasper 36, 47, 78

Zieliński Szymon 11

Zimmer Jan 33, 78

Zoll Andrzej 79

Zoll Fryderyk 20, 21, 24, 31, 38, 79

Zoll Józef Chrystian 36, 38, 79

Zoll, rodzina 15

Zrobek Maria 19

Żabiński Józef 21, 34, 79

Żelechowski Wiesław Aleksander 27

Żukowski Przemysław M. 69

Żychalski (Żechalski) Józef 36, 79

INDEKS NAZW GEOGRAFICZNYCH

*Indeks nie obejmuje spisu i podpisów pod ilustracjami
oraz wykazu wykorzystanych źródeł i literatury*

Austria 10, 13, 52

Biała 65

Bielsko 72

Bilczyce 62

Bochnia 9, 10, 51, 74, 77

Borek Szlachecki 74

Brzeżany 65

Bukowina 69

Chyrów 51

Czechy 13, 15

Dąbrowa 59

Dębniaki (obecnie część Krakowa) 28, 40,
41

Dobczyce 78

Drachature 65

Dubiecko 45, 60

Europa Środkowo-Wschodnia 7

Galicja (Królestwo Galicji i Lodomerii) 7,
9, 10, 13, 15, 20, 21, 40, 42, 50, 52, 57,
61, 62, 68, 69, 71, 74

Gautzendorf 55

Gdów 62

Glinik 77

Gliny Wielkie 49

Gniezno 49, 61

Hochenstadt 48, 72

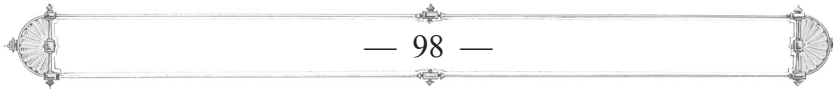
Izdebnik 60

Jankówka 74

Jasło 67

Jugowice 44, 73

- Kałuż 51
Kazimierz (obecnie część Krakowa) 11
Kielce 44, 70
Kijów 79
Kolbuszowa 65
Kraków 6–8, 11, 12, 19–24, 26, 29, 31, 39,
40, 45, 47, 50, 52, 56, 58–62, 65–68, 71,
73–75, 78, 79
Kraków – Wielkie Księstwo 9, 10, 50
Krościenko 67
Królestwo Polskie 44
Kunice 47, 72
Kunin (Kunewald) 71
- Lewocza 62
Lipnica Murowana 61
Ludwinów (obecnie część Krakowa) 55, 71
Lwów 9, 20–22, 46, 50, 57, 61–63, 66, 68,
70, 71, 73, 77, 79
- Łagiewniki (obecnie część Krakowa) 44, 52
- Miszkolec 79
Moguncja 57
Morawy 15, 46, 48, 53, 65, 71, 72
Mszana Dolna 41
- Nowy Sącz 69
Nowy Targ 51
- Oświęcim 40, 41, 69
- Piaski 54
Piaski Wielkie (obecnie część Krakowa)
46–48, 54, 59, 76, 77
Pilzno (czeskie) 15
Płaszów (obecnie część Krakowa) 18, 56
Podgórze *passim*
Polska (Rzeczpospolita) 7, 8, 12, 23
Praga 49, 59
- Rajsko 47, 77
Ropczyce 47, 58, 67
Rybitwy (obecnie część Krakowa) 56
- Sanok 54
Schönwalden 46, 53
Sepnica 58
Siemuszowa 41, 68
Skotniki 61
Soła 61
Staniątka 56
Stary Sącz 46, 66
Sucha 40, 74
- Tarnów 50, 58, 63, 69
Trzcina 77
Tyniec (obecnie część Krakowa) 48, 74
- Wadowice 40, 56, 67
Warszawa 49, 66
Węgry 13, 60, 63, 79
Wiedeń 22, 23, 40, 57, 69, 71



Wieliczka 23, 51, 58, 63, 67, 73

Wieliczka – powiat 42, 47

Wielkopolska 57

Wisła, rzeka 5

Wiśnicz 47, 58, 66, 67

Wola Duchacka (obecnie część Krakowa)

62


Żarki 57

Żywiec 61, 69

Spis treści

Przedmowa	5
Obywatele Królewskiego Wolnego Miasta Podgórze 1784–1915	7
Aneks 1 „Spis Obywateli miasta Podgórze” 1828–1870	31
Aneks 2 „Książka Obywateli Miasta Podgórze” 1867–1914	38
Biogramy osób wymienionych w Aneksach	52
Wykaz skrótów zastosowanych w biogramach	80
Wykorzystane źródła i literatura	81
Spis ilustracji	87
Indeks nazwisk	89
Indeks nazw geograficznych	96

161


 Przekazanie

walepki bni i kad Angielskiego iu Leiny, n d m u n d m i t k u p r o s i e n a J u s t y c j e
 M i e j s t a K r o l i k o w s k i - b n i d m M a y i s t r a t u s t a B. P r o s t P o d g o r z a
 a u t 1 2 J a n y 1 8 4 7. n a f o r m a c y j a n u s a n d u.

Ja J u s t y c j a n a n d k o n g r e s u t y n d u

K o n s t a n t y n o f o r m a J u s t y c j e M i e j s t a K r o l i k o w s k i z n a n i p o M o n.
 z y s t a n t i W a r s z a w i a n y n o w u S. L. J a n y 1 8 4 7. z n a n d e t t a.
 z a n y s t L e i n g a n i e n t z a n a d e t f u d, p o s u a n d e n n a n a n a n s t
 w a t a m M i a n i e n t z a n a d e t f u d, n a d p r o s i e n a n s t a n d e n t
 z u k o n s t a n t y n o f o r m a n g r e s u t y n d u i n f o l g a n d e n n a n y s t a n t.

Ja M i c h a l K r o l i k o w s k i p r o s i e n a m P a n u B o.
 g u M o c e n n e g o z e m u w T r a c y j e L i n i e j e L e d y n e m u,
 i n N a y L a t a n a z e m u i N a y m o z n i e y z e m u K a i z a r c i a
 i P a n u F e r d y n a n d o w i I. D a d i e n i e n e m u C e j n o s o.
 w i A u s t r y a c k i e m u, K r o l o w i M a g i e r s k i e m u, C e s.
 k i e m u, G a l i c y j e i L o d a m e r y j e, K r o c y k a i z a r c i a A u.
 s t r y j e i d e. e t. S a d a i z J e g o L a k e s t o r o z a i N a.
 s t a p o m z a w e r e n i e n y i p o s t a n y b e d e.
 o b a w i a z u j a c i e, o r a z h o n o r i x g e t p o m a z a c i e.
 o d s a h o d y z a i p o d l a g s i l m o i e k b r o n i e, a p o.
 n i e m a t m n i e p r a w o m i e g e t k i e K r o l e w i k i e g o
 M i a s t a P o d g o r z a n o n i e l o n e z a f l a z e, z a n y m

p r a g n a t e k a m n i e t y l k o M a g i s t r a t o w i M i a s t a
 n s p a m i e n e g o p o s t a n y m b y d a, l e c z z a w e r e
 p o k r e w i e i o b y c a j n y m i s p r a w o w a c s i z t a k
 w h a n d l u j a k u i w a y n a c h z a d n e g o m e m i o t a
 n i e m i e i, k t o r e b y s i z t a k p r o s i e n o m n a y m o z n i e m
 i d o b r a M i a s t a s p r o c i w i a t o, M i a s t o o d w s a t k i e j
 s a h o d y o c h r a n i a c a w a g a t n o s i e t a k s i z c h e z s p r a.
 w a n a c j a k t y l k o n a p o c a c i m e g o i h o n o r k o c h a.
 j a z e g o M i a s t a n a p r a y s t o i

Tak mi Panie Boze dopomoz.
 Tak przysięgam Michał Królikowski.

J a n u a r y 1 8 4 7
 M i e j s t a
 P o d g o r z a
 M i c h a l K r o l i k o w s k i

J u s t y c j a n a n d k o n g r e s u t y n d u
 J u s t y c j a n a n d k o n g r e s u t y n d u
 J u s t y c j a n a n d k o n g r e s u t y n d u
 J u s t y c j a n a n d k o n g r e s u t y n d u
 J u s t y c j a n a n d k o n g r e s u t y n d u

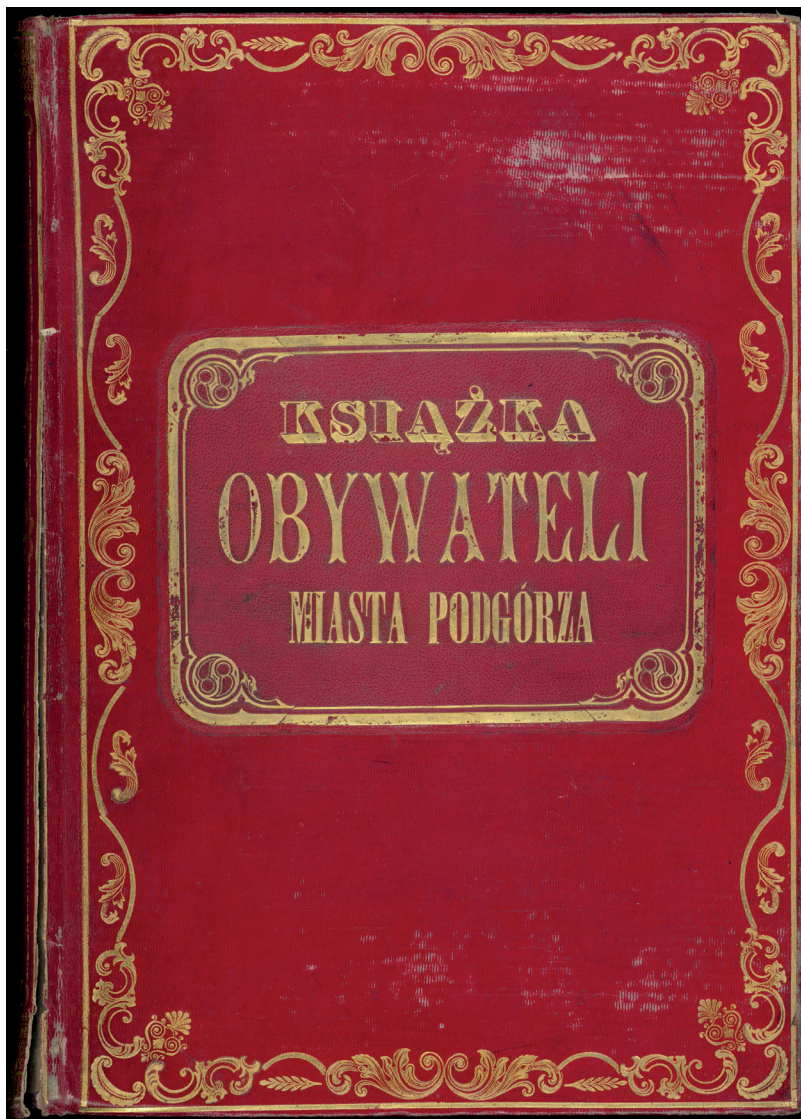
2. Protokół spisany w styczniu 1847 r. na okoliczność uzyskania obywatelstwa miasta Podgórz a i złożenia stosownej przysięgi przez Michała Królikowskiego, krawca (ANK, sygn. P 38, s. 161–162)

538.

246

przyjęto wnioszek Komisji do L. 93. i paragrafu o. 930.
obywatelstwo miejskie na podstawie §. 40. ust. gm. pp. Florianowi
Nowackiemu, Franciszkowi Rehwarsowi, Emilowi Serkowskiemu, Fran-
cowi Wilkowskiewiczowi, Szymonowi Skłodzińskiemu, Kar. Orzechowskemu
Franc. Ryprowskiemu, Jęz. Droidzińskiemu, Janowi Röhnerowi, Euc.
Stanowi Osaruchowi, Janowi Dunkschowi, Piotrowi Orzechowskiewiczowi,
Leksowi Lwiczowi —

3. Uchwała Rady Gminnej z 7 czerwca 1876 r. przyznająca obywatelstwo podgórskie 13 mieszkańcom miasta (ANK, sygn. P 6, s. 116, nr 538)

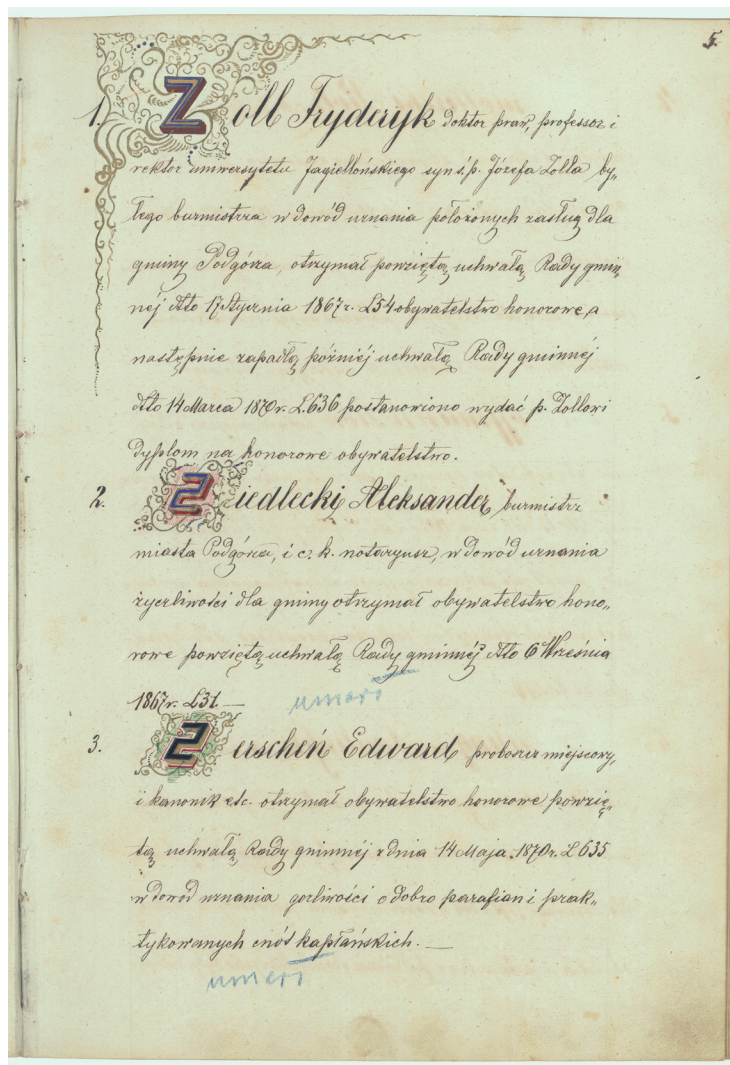


4. Ozdobna oprawa „Książki Obywateli Miasta Podgórze” (ANK, sygn. P 33)

1. **N**owacki Florian burmistrz
 miasta Podgórze, właściciel realności pod N^o 114
 i 114 rożem z miasta Krakowa syn Józefa Łobko-
 ra mędryny, uzyskał przywilejność do gminy
 Podgórze i obywatelstwo miejskie, a następnie
 nie na podstawie uchwały gminnej z dnia
 8 czerwca 1876 L 538 wydano w myśl § 8 Statutu
 dyplom obywatelstwa miejskiego

2. **R**ehmann Franciszek
 księz i zastępca burmistrza, rożem z miasta
 Kielce w Królestwie polskiem uzyskał przy-
 wilejność do gminy Podgórze i obywatel-
 stwo miejskie Dekretem magistratu z
 dnia 3 marca 1830 N^o 207, a następnie
 na podstawie uchwały gminnej z dnia 8 czer-
 ca 1876 L 538 wydano w myśl § 8 Statutu dyplom
 obywatelstwa miejskiego

5. Wpisy w „Książce Obywateli Miasta Podgórze” dotyczące obywatelstwa miejskiego Floriana Nowackiego i Franciszka Rehmana, dokonane w 1876 r. na mocy uchwały Rady Gminnej (ANK, sygn. P 33, s. 37)



6. Wpisy w „Książce Obywateli Miasta Podgórze” pierwszych obywateli honorowych miasta – Fryderyka Zolla, Aleksandra Siedleckiego i księdza Edwarda Scherschenia (ANK, sygn. P 33, s. 5)

245

Liczba porządkowa	Uchwała z dnia	Przedmiot	Registrowano pod Liczbą
282.	16. Stycznia 1879 " " " Nadanie honorowego obywatelstwa miastu Leopoldowi Płazińskiemu staroście wielickiemu obywatelowi w miastu Leopoldowie Płazińskiemu staroście w Wieliczce	<p>Pod przewodnictwem p. Burmistrza Nowaszkowskiego - w obecności zast. burm. p. Reimanna; - Assessora p. Serkowskiego, pp. Radnych: Saulenfelda, Barucha, Grynberga, Marszewskiego, Wiatrowskiego, Harcmarskiego, Emilewera, Bergera, Kueglera, Szankera i Krawcowskiego.</p> <p>Na posiedzeniu nie przybyli pp. Radni: Hs. Han. Edward Gerszer, Lapiński, Felber i Szwajdel.</p> <p>Na wniosek p. Burmistrza uchwalono jednogłośnie nadać jasnie Wielkiemu Leopoldowi Płazińskiemu staroście wielickiemu obywatelstwo honorowe Gminy miasta Podgórzka a to w uznaniu jego zasług, rygorystyki i dobroci dla miasta połączonych w czasie 16-letniego swego urzędowania.</p> <p style="text-align: right;">Burmistrz J. Nowaszkowski</p> <p>Saulenfeld Marszewski</p> <p>Amungh za p. B.</p>	

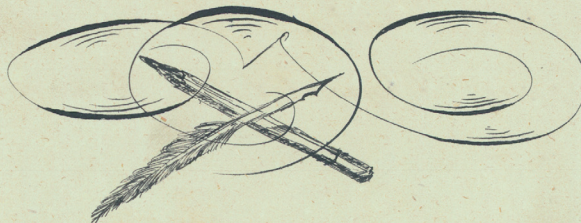
7. Wpis w księdze protokołów Rady Gminnej miasta Podgórzka z 16 stycznia 1879 r. o nadaniu staroście wielickiemu Leopoldowi Płazińskiemu honorowego obywatelstwa miasta (ANK, sygn. P 6, s. 245, nr 282)

7. **P**łaziński **L**eopold c. k. Sta-
rosta w Wieliczce - otrzymał powzięta, u-
chwata, Rady gminnej z dnia 16. Stycznia +
nia 1879. L. 282. w uznaniu jego zasług
i zycaliwości dla Gminy miasta Podgó-
rza w czasie kilkoletniego jego urzędo-
wania - obywatelstwo honorowe.

8. Wpis w „Księżce Obywateli Miasta Podgórza” o obywatelstwie honorowym Podgórza dla Leopolda Płazińskiego (ANK, sygn. P 33, s. 7)

Agnieszka z **M**ajewskich **J**ałbrzykowska

Rada miejska uchwała z dnia 1^{go} Sierpnia
1887 roku, za potożone zasługi około długo let-
niego krzewienia oświaty nadaje Jej
Obywatelstwo honorowe
wpisując Ja, do księgi obywateli honorowych



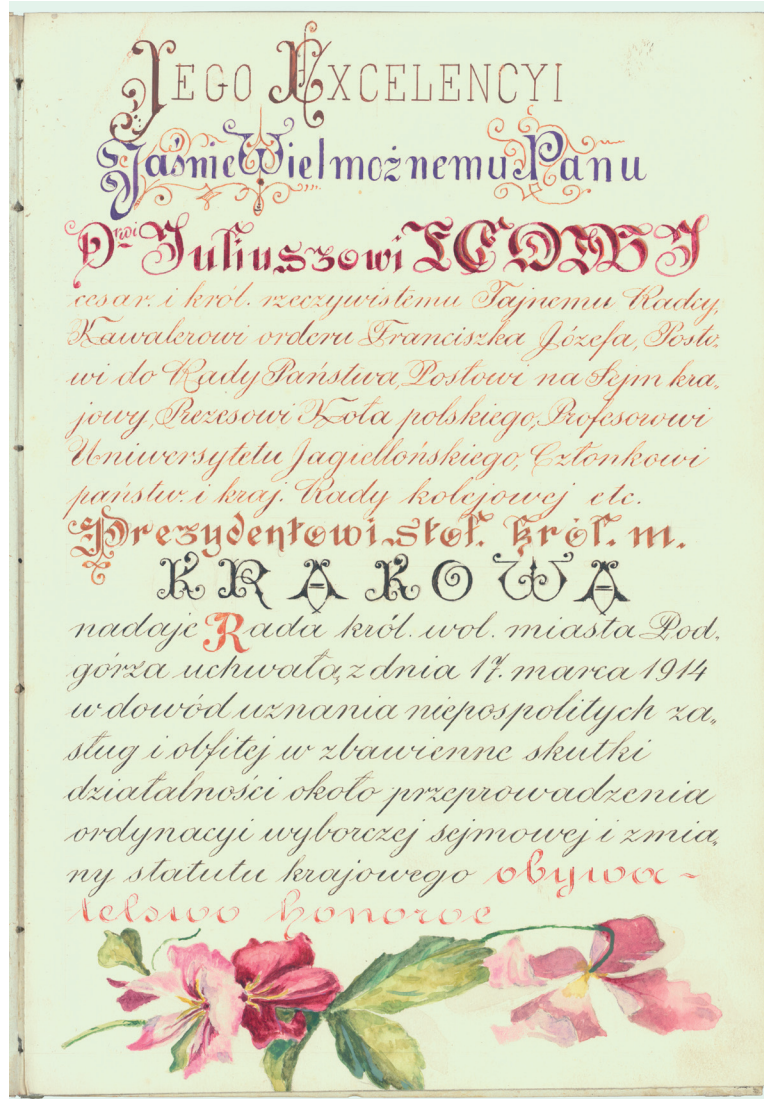
10. Wpis w „Księżce Obywateli Miasta Podgórza” o obywatelstwie honorowym Podgórza dla Agnieszki Jałbrzykowskiej, przyznany w 1887 r. (ANK, sygn. P 33, s. 12)



11. Wpis w „Książce Obywateli Miasta Podgórze” o obywatelstwie honorowym Podgórze dla Wojciecha Bednarskiego, przyznany w 1896 r. (ANK, sygn. P 33, s. 19)



12. Wpis w „Księżce Obywateli Miasta Podgórze” o obywatelstwie honorowym Podgórze dla Franciszka Maryewskiego, przyznany w 1910 r. (ANK, sygn. P 33, s. 27)



13. Wpis w „Książce Obywateli Miasta Podgórzca” o obywatelstwie honorowym Podgórzca dla Juliusza Leo, przyznany w 1914 r. (ANK, sygn. P 33, s. 57)



14. Nagrobki obywateli miasta Podgórza na podgórskich cmentarzach. Znamienne jest używanie tego tytułu także po 1915 r., kiedy Podgórze było już częścią Krakowa (fot. Anna Seweryn)



Ś. † P.

FELIKS WALEWSKI

OBYWATEL M. PODGÓRZA

UR. 25/V/1875 ZMARŁ 4/IV/1920

SPOKÓJ JEGO DUSZY

MARIA^{1°} WALEWSKA

Z KOSOWSKICH

KAROLINA

KOCZYŃSKA

ZONA URZĘDNIKA TELEFON

OBYWATELKA M. PODGÓRZA

UR. 17. IX. 1881. ZM. 18. III. 1929

JÓZEF

KOSOWSKI

EMERYT GAZOWNI

OBYWATEL M. PODGÓRZA

UR. 14. III. 1876. ZM. 23. VII. 1929



ISBN 978-83-937907-1-5

